

คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี

สารนิพนธ์
ของ
กীরติกานต์ พุทธอร่าม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ธันวาคม 2549

คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี

สารนิพนธ์
ของ
กীরติกานต์ พุทธอร่าม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ธันวาคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี

บทคัดย่อ
ของ
กীরติกานต์ พุทธอร่าม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ธันวาคม 2549

กิริติกานต์ พุทธอร่าม. (2549). คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม สำหรับ
นักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม
สำหรับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นคู่มือสำหรับ
ครูผู้สอนได้ศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนใน
3 ด้านคือ 1) ด้านความซื่อสัตย์ 2) ด้านความประหยัด และ 3) ด้านความกตัญญู และผู้บริหาร
การศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน ในการ
จัดทำคู่มือครั้งนี้ได้ดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยการค้นคว้า
จาก หนังสือ เอกสาร งานวิจัยและคู่มือต่าง ๆ และเขียนโครงร่างของคู่มือ ขั้นตอนที่ 2 จัดทำเนื้อหา
สาระของคู่มือ ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของคู่มือ โดยผู้เชี่ยวชาญ 20 คน ประกอบด้วย
ผู้บริหารสถานศึกษา 5 คน ศึกษานิเทศก์ 5 คน และครูผู้สอน 10 คน เป็นผู้ประเมิน

ผลของการศึกษาได้คู่มือซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วย 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐาน
สำหรับครูผู้จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารและครูในการจัด
กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม ตอนที่ 3 กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน
จำนวน 8 กิจกรรม ผลการประเมินความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า
โดยภาพรวมคู่มือนี้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .64)

A MANUAL OF ACTIVITY MANAGEMENT TO PROMOTE MORALS OF STUDENTS
IN TESSABAN SCHOOL 3 RATCHABURI PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
KEERATIKAN PUTTAARAM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
December 2006

Keeratikan Puttaaram. (2006). *A Manual of Activity Management to Promote Morals of Students in Tessaban School 3, Ratchaburi Province*. Master 's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Dr. Phairojana Klinkularb.

The purposes of this study was to develop a manual of activity management to promote morals of students in Tessaban School 3, Ratchaburi province. The manual was intended for teachers to study and use as guideline for the management of activities to promote morals of students in 3 areas, i.e. 1) honesty, 2) economy, 3) gratitude. School principals could also use the manual in supervising and monitoring the management of student development activities. Three steps were implemented in developing this manual. Step 1: Studying related information from books, documents, research reports, and various manuals; then making a draft of the manual. Step 2: Writing the manual content. Step 3: Evaluating the appropriateness of the manual. Twenty experts including 5 school principals, 5 supervisors, and 10 teachers involved in the evaluation.

The result of the study was the manual of activity management to promote morals of students which consisted of 3 sections. Section 1: Basic Knowledge for teachers in managing activities to promote morals of students. Section 2: Roles of school principals and teachers in the management of activities to promote morals of students. Section 3: Eight activities promoting morals in school. The evaluation of the appropriateness of the manual according to the experts' opinions revealed that the manual, as a whole, was appropriate to use at the high level ($\bar{X} = 4.05$, S.D. =.64).

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ เรื่อง คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน โรงเรียน
เทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี ของ กิรติกานต์ พุทธอร่าม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร. มารศรี สุขานธิ)

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ชูชาติ)
วันที่.....เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง ในการให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์ อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี อาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ ที่ให้ความกรุณาเป็นคณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงสารนิพนธ์ และขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ที่กรุณาเป็นคณะกรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างมาก เป็นผลให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการจัดทำคู่มือ ในด้านการจัดทำโครงร่างหัวข้อของคู่มือ การตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาคู่มือ และการประเมินความเหมาะสมของคู่มือ ขอขอบคุณ คุณสุรรัตน์ พงศ์สุวรรณ เพื่อนที่ให้การสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์มาโดยตลอด

ประโยชน์และคุณค่าอันเกิดจากการที่สารนิพนธ์ฉบับนี้มีต่อการศึกษา ผู้ศึกษาขอมอบเพื่อทดแทนคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้เป็นผู้มีชีวิตที่สมบูรณ์ ให้โอกาสได้รับการศึกษา จนพบกับความสำเร็จในชีวิตแห่งการเรียนรู้ในวันนี้ ซึ่งผู้ศึกษาจะได้นำความรู้ที่ได้รับไปบริหารตน บริหารองค์กร ให้มีประสิทธิภาพสืบไป

กิริติกานต์ พุทธอร่าม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์.....	4
ขอบเขตในการจัดทำคู่มือ	4
ความสำคัญของการจัดทำคู่มือ	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์).....	7
ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน.....	8
การจัดการเรียนการสอน.....	8
หลักการและแนวคิดพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรม	10
ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม.....	10
ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม.....	12
องค์ประกอบจริยธรรม.....	13
ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม.....	18
แนวทางการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม.....	23
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	27
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม.....	30
กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับโรงเรียนเทศบาล 3.....	30
คู่มือ.....	33
ความหมายของคู่มือ.....	33
ประเภทของคู่มือ.....	34
องค์ประกอบของคู่มือ.....	35
ลักษณะที่ดีของคู่มือ.....	36
แนวทางในการจัดทำคู่มือ.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
งานวิจัยในประเทศ.....	38
งานวิจัยต่างประเทศ.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 ขั้นตอนและวิธีการจัดทำคู่มือ.....	43
ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและเขียนโครงร่างของคู่มือ.....	44
จัดทำเนื้อหาสาระของคู่มือ.....	45
ประเมินความเหมาะสมของคู่มือ.....	45
4 คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม.....	49
บทนำ.....	49
ปก.....	50
คำนำ.....	51
สารบัญ.....	55
คำชี้แจงการใช้คู่มือ.....	53
ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้สอนคุณธรรมจริยธรรม.....	55
ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารและครูในการจัดกิจกรรมสร้างเสริม	
คุณธรรมจริยธรรม.....	59
ตอนที่ 3 กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน.....	61
เอกสารอ้างอิง.....	107
ภาคผนวก.....	
ระเบียบกระทรวงว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัด	
กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532.....	109
บรรณานุกรม.....	115
ภาคผนวก.....	121
ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบโครงร่างหัวข้อ	
ของคู่มือ.....	121
ภาคผนวก ข. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเหมาะสม	
ของเนื้อหาสาระของคู่มือก่อนนำไปใช้.....	122
ภาคผนวก ค. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสม	
ของคู่มือ.....	123

บทที่	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
	ภาคผนวก ง. แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการจัดกิจกรรม	126
	สร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน.....	129
	ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การพัฒนาการทางจริยธรรม.....	16
2 ค่าเฉลี่ยและระดับความเหมาะสมการนำคู่มือไปใช้.....	47

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายการศึกษา ที่มีความสำคัญ ได้บัญญัติขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายและหลักการ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ดังความที่ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ 2545: 5) ทั้งนี้สอดคล้องกับ หัวใจของพระพุทธ ศาสนา ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัส ไว้ว่า บุคคลซึ่งเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้นั้นต้อง ทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส ซึ่งการทำความดี คือการครองตนอยู่ในศีลธรรม และการละเว้นจากการทำชั่ว เป็นความสมบูรณ์ ทางกาย ส่วนการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส ไม่คิดร้ายผู้อื่น เป็นความสมบูรณ์ทางจิตใจ เมื่อทำ ทั้งสองประการนี้ได้ สติปัญญาก็จะเกิดขึ้นเป็นลำดับ ตามหลักธรรมไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา (พระธรรมปิฎก. 2543: 4)

การที่จะพัฒนาคนในชาติให้มีคุณภาพและมีศักยภาพ และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้นั้น การจัดการศึกษาถือเป็นปัจจัยหลักของการพัฒนา ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานไว้ว่า “การพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญยิ่งขึ้นไปนั้น ย่อมต้องพัฒนา บุคคลก่อน เพราะถ้าบุคคลอันเป็นส่วนประกอบของส่วนรวม ไม่ได้รับการพัฒนาแล้ว ส่วนรวม และจะเจริญและมั่นคงได้ยาก การศึกษานั้นแบ่งเป็นสองส่วน คือ การศึกษาด้านวิชาการส่วนหนึ่ง กับการอบรมบ่มนิสัย ให้เป็นผู้มีจิตใจใฝ่ดี ใฝ่เจริญ มีปกติละอายชั่ว กลัวบาปส่วนหนึ่ง การพัฒนาบุคคลจะต้องพัฒนาให้ครบถ้วนทั้งสองส่วน เพื่อให้บุคคลได้มีความรู้ไว้ใช้ประกอบการ และมีความดีไว้เกื้อหนุนการประพฤติปฏิบัติทุกอย่างให้เป็นไปในทางที่ถูกที่ควร และอำนวย ประโยชน์ที่พึงประสงค์” (สุทธีวงศ์ ตันตยาพิศาลสุตฺธิ์. 2542: 31)

สถานการณ์และสภาพบ้านเมืองของประเทศในปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์โดยทั่วกันแล้วว่า การที่ประเทศมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างมากแม้จะก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและความเจริญทางด้านวัตถุอย่างเห็นได้ชัด แต่ความเจริญและการพัฒนานั้นไม่ได้เป็นไปอย่างยั่งยืน นอกจากนั้นการพัฒนาประเทศโดยมุ่งความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ และความเจริญก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ เป็นที่มาของปัญหาสังคม ที่ดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ (ทิตนา แคมมณี. 2546: 1) สอดคล้องกับแนวคิดของ สมพร เทพสิทธิ (2542 : 15-16) ได้กล่าวว่า การเป็นผู้มีคุณธรรมและธรรมในสังคมปัจจุบันลดลง ประชาชนและเยาวชนจำนวนไม่น้อยที่ไม่เห็นความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมเท่าที่ควร ไม่ได้

ยึดมั่นในคุณธรรม และไม่ไ้ประพฤติปฏิบัติตามจริยธรรม ทำให้สังคมมีปัญหา สังคมมีความเจริญทางด้านวัตถุ แต่มีความเสื่อมโทรมทางจิตใจ ในปัจจุบันค่านิยมบางอย่างได้เปลี่ยนแปลงไป ก่อนนี้สังคมยกย่องคนที่มีคุณธรรม คนที่ประพฤติผิดศีลธรรมจะถูกประณาม ไม่มีใครอยากคบหา แต่ในปัจจุบันสังคมกลับยกย่องคนที่มีเงิน คนที่มีตำแหน่งสูง และคนที่มีชื่อเสียง แม้ว่าคนเหล่านั้นจะประพฤติผิดในศีลธรรมก็ตาม ยุคโลกาภิวัตน์มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร ยุคโลกไร้พรมแดน โลกข้อมูลข่าวสารจึงมีอิทธิพลต่อความคิด จิตใจและพฤติกรรมของมนุษย์มากขึ้น คนไทยจำนวนเป็นจำนวนไม่น้อยได้ตกเป็นเหยื่อของข้อมูลข่าวสาร ถูกอิทธิพลของวัฒนธรรม และค่านิยมจากต่างชาติครอบงำ ไม่สนใจในคำสอนของศาสนาและวัฒนธรรมไทย ทำให้คนมุ่งแสวงหาแต่ความสุขทางวัตถุ มีความเห็นแก่ตัวยิ่งขึ้น ขาดความเอื้ออาทร ขาดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่เห็นความสำคัญของศาสนา และขาดคุณธรรม จริยธรรม ไม่เชื่อในเรื่องของกฎแห่งกรรม

ซึ่งเมื่อพิจารณา ถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในต่าง ๆ นั้นล้วนเป็นปัญหาที่เกิดจากการขาดคุณธรรม จริยธรรม เช่นการขาดระเบียบวินัย ไม่เสียสละ เห็นแก่ตัว ขาดความกตัญญู กตเวที ประพฤติตนไม่ถูกต้องเหมาะสม มีความเกียจคร้านในการทำงาน ขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน ขาดความซื่อสัตย์ ขาดความเห็นอกเห็นใจกัน ไม่รู้จักประมาณตน ขาดความละเอียดรอบาป ทุกปัญหาที่เกิดขึ้นถ้านำมาวิเคราะห์กับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาจะพบว่า ปัญหาเหล่านั้นเกิดจากวิสัยของมนุษย์ ที่ขาดคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสไว้เพื่อสอนมนุษย์ทุกคนให้เป็นคนดี (ผกา สัตยธรรม. 2544: 63)

จากสาเหตุและปัญหาเหล่านี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า สภาพสังคมเกิดความเสื่อมทางคุณธรรมและจริยธรรมอย่างหนัก ทั้งนี้เนื่องกรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน สถาบันการศึกษา ทุกแห่งได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และเห็นตรงกันว่าเป็นความสำคัญอย่างเร่งด่วนที่จะต้องปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน ซึ่งจะ

เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาบุคคลในประเทศให้มีคุณธรรมจริยธรรมอย่างเข้มแข็งในอนาคต (กนกพรพรณ บุญธรรม. 2540: 1)

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้การจัดการศึกษาของไทยในยุคของการปฏิรูปที่ต้องทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ขณะเดียวกันก็ต้องมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งระบุไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องให้ความรู้ควบคู่ไปกับการสอนคุณธรรม จะขาดองค์ประกอบอย่างใดอย่างหนึ่งไปไม่ได้ ทั้งนี้คนที่มีความรู้ความสามารถและมีทักษะในการทำงานแต่ขาดคุณธรรม จริยธรรม ก็จะนำความรู้ไปใช้ในทางที่ผิด เกิดปัญหาสังคมและประเทศชาติ ซึ่งได้ สอดคล้องกับ ชาตรี สาราญ (2543: 58) กล่าวไว้ว่า การจัดการ

เรียนการสอน จะต้องจัดให้มีการสอดแทรกกิจกรรมการเรียน เพื่อก้าวไปสู่การเป็นมนุษย์ของสังคม มากกว่าก้าวสู่ภาควิชาการด้านหนังสือ แต่เพียงอย่างเดียว และสนองนโยบาย พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดีและเป็นคนเก่ง มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขในสังคม

กระทรวงศึกษาธิการ (2544: ออนไลน์) ได้เสนอแนวทางไว้ว่า สถานศึกษาต้องจัด กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสาน สาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ นอกจากนี้จากการศึกษาข้อมูล การประชุม เชิงปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเด็กและเยาวชนไทย ได้กำหนดยุทธศาสตร์ทั่วไปที่ใช้เป็น พื้นฐานในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเยาวชน ที่ประชุมได้มีมติให้ เน้นการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่เข้มแข็ง ครูทุกคนต้องสอดส่องเอาใจใส่นักเรียน และร่วมมือกับพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดู และแก้ไขพฤติกรรมลูก สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ โดยใช้กิจกรรมนักเรียนตามความ สนใจหลากหลาย โดยเฉพาะกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อป้องกันไม่ให้เยาวชนไปมีส่วนร่วมกิจกรรมที่ไม่ เหมาะสม การปรับปรุงการสอนคุณธรรมจริยธรรมในรูปแบบที่เน้นการปฏิบัติจริงและปรับรูปแบบ ให้ทันสมัย

โรงเรียนเทศบาล3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี เป็นโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งจัดให้มีการเรียนการสอน ตามแนวนโยบายของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และตามโครงสร้าง ของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งชาติ ในระดับช่วงชั้นที่ 1-3 โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ตาม หลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้ และคุณลักษณะ หรือ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่มสาระ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพ และเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้เพื่อตอบสนองความสามารถ ความถนัด และ ตอบสนองศักยภาพของผู้เรียนในแต่ละคน จึงได้จัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ ที่มุ่งเน้น สาระเพิ่มเติมจากกิจกรรมทั้ง 8 สาระที่กล่าวมาแล้ว ถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญที่จะพัฒนา องค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ

โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี ที่ผ่านมาได้ประสบปัญหาทางด้าน พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนต่าง ๆ มากมายโดยจากการ จากศึกษาผลการปฏิบัติงาน ประจำปี และการสำรวจรายงานสมุดประจำตัวนักเรียน ซึ่งผู้ปกครอง เขียนเสนอความคิดเห็น

จากบ้านถึงโรงเรียน ถึงพฤติกรรมของนักเรียนก็จะประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกันสามารถแยกได้ตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ ประการแรก ด้านความซื่อสัตย์ โดยเห็นได้จากการมีสิ่งของสูญหายในห้องเรียนนักเรียนมีนิสัยโกหก การลอกการบ้านเพื่อน ขาดระเบียบในการแต่งกาย ให้ความสำคัญกับผิดชอบในหน้าที่ด้านต่าง ๆ อีกประการ ด้านความประหยัด โดยเห็นได้จากพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์การเรียนที่ฟุ่มเฟือย การใช้จ่ายซื้อหาในสิ่งที่เกินความจำเป็นเช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ เครื่องประดับราคาแพง ของเล่น การเล่นเกมสตู์ ดูปาพยนตร์ และประการสุดท้าย ด้านความกตัญญู โดยเห็นได้จาก การไม่เชื่อฟัง ดื้อรั้น และการใช้ถ้อยคำที่แสดงถึงความไม่ให้ความเคารพต่อพ่อแม่ ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่ที่ควรนับถือ เป็นต้น (ธรรมบุญโรงเรียน. 2546: 5) เหล่านี้ ซึ่งถือเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญที่ควรเร่งแก้ไข

ดังนั้นบุคลากรในโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)ทุกคนโดยเฉพาะ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติการสอน จึงมีหน้าที่ และบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมทุกด้านให้กับนักเรียน ทั้งในฐานะผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการเป็นแบบอย่างที่ดี จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วนี้ ผู้ศึกษาในฐานะครูผู้ปฏิบัติการสอนจึงเล็งเห็นความสำคัญว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่ประสบอยู่นั้นเกิดจาก การขาดคุณธรรม จริยธรรมที่มีอยู่ในตัวของนักเรียน ดังนั้นจึงได้จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพิ่มเติม จากการเรียนการสอนบทเรียนทั่วไป ในการที่จะพัฒนาตัวนักเรียนให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมไทยได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี

ขอบเขตในการจัดทำคู่มือ

การจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตในการจัดทำคู่มือ คือ การจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของโรงเรียน โดยใช้แนวคิดหลักการของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 1 กล่าวถึง ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด ความกตัญญู จึงได้จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนขึ้น ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน ดังนี้

ความซื่อสัตย์ ได้แก่ กิจกรรมธนาคารความดี กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า

ความประหยัด ได้แก่ กิจกรรมออมทรัพย์วันละนิด กิจกรรมบันทึกลำเลียงน้อย กิจกรรมธนาคารเพิ่มทรัพย์

ความกตัญญู ได้แก่ กิจกรรมวันระลึกพระคุณครู กิจกรรมวันแม่ลูกผูกสัมพันธ์ กิจกรรมวันพุทธรักษา

ความสำคัญของการจัดทำคู่มือ

การจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี เพื่อให้ผู้รับผิดชอบ และครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางหรือเทคนิควิธีในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นบุคคลที่พึงประสงค์ ของสังคม และประเทศชาติ ส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาจะได้ใช้ประกอบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะสำหรับคู่มือการจัดกิจกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี มีดังนี้

- 1.คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง เอกสารที่ให้ความรู้และแนวทางในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับครู ได้เข้าใจและสามารถดำเนินกิจกรรมในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
- 2.การสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การจัดกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยนำเนื้อหา ความคิดรวบยอดหรือประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน
- 3.คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง อุปนิสัยอันดีงามซึ่งสั่งสมอยู่ในจิตใจ อุปนิสัยอันนี้ได้มาจากการพยายามและความประพฤติติดต่อกันมาเป็นเวลานานเป็นหลักที่คนเรายึดถือเพื่อการปฏิบัติในสิ่งที่ดีที่งามซึ่งเป็นแนวคิดที่อยู่ภายในใจ และประพฤติปฏิบัติภายในกรอบของกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับ ประกอบด้วย

3.1 ความซื่อสัตย์ หมายถึง การแสดงออกในลักษณะของการปฏิบัติที่ตรงต่อความเป็นจริงประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ไม่โกหกทรัพย์สินของผู้อื่น รักษาคำพูด พูดแต่ความจริง ไม่หาประโยชน์ในทางมิชอบ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

3.2 ความประหยัด หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในด้านการประหยัดเงิน คือการรู้จักการวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าเหมาะสมกับรายได้ มีการออมรวมถึงการประหยัดเวลาโดยรู้จักวางแผนการใช้เวลาของตน และการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้และทรัพยากร โดยรู้จักใช้สิ่งของเครื่องใช้ และทรัพยากรของตนเอง และส่วนร่วมให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด

3.3 ความกตัญญู หมายถึง ความรู้สึกสำนึกหรือการกระทำสิ่งที่เป็นความดีหรือประโยชน์เพื่อตอบแทนบุญคุณหรือความดีของผู้อื่น สิ่งอื่น รวมถึงองค์กรและประเทศชาติที่มีต่อการตอบแทนไม่จำเป็นต้องตอบแทนด้วยการกระทำหรือตอบแทนด้วยสิ่งของ อาจตอบแทนด้วยวาจาก็ได้

4. **นักเรียน** หมายถึง ผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรีทุกคน

5. **โรงเรียนเทศบาล 3(เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี** หมายถึงโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดเทศบาลเมืองราชบุรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี ได้รวบรวมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูเกี่ยวกับบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อประโยชน์ในการจัดทำคู่มือให้บรรลुวัตถุประสงค์ โดยนำเสนอเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี
 - 1.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน
 - 1.2 การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
2. หลักการและแนวคิดพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.1 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.2 ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.3 องค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.4 ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.5.1 ความซื่อสัตย์
 - 2.5.2 ความประหยัด
 - 2.5.3 ความกตัญญู
 - 2.6 แนวทางการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.7 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม
3. การสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
4. คู่มือ
 - 4.1 ความหมายของคู่มือ
 - 4.2 ประเภทของคู่มือ
 - 4.3 องค์ประกอบของคู่มือ
 - 4.4 ลักษณะของคู่มือที่ดี
 - 4.5 การจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี

1.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) เปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2466 ครูใหญ่คนแรก คือ นายทองสุข เพ็งสุวรรณ ทำการสอนอยู่ที่ศาลาการเปรียญวัดเทพอาวาส มีชื่อว่า “ ประชาบาลตำบลบ้านไร่ ” (วัดเทพอาวาส) ต่อมาได้โอนกิจการไปให้เทศบาลดำเนินการจัดการศึกษา เพราะอยู่ในเขตเทศบาลและได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ โรงเรียนเทศบาล 3(เทศบาลสงเคราะห์) ” ครูใหญ่ ในขณะนั้นคือ นายเลื่อน เศวตภายน พ.ศ. 2481 เทศบาลได้จัดสร้างอาคารเรียนขึ้นมาใหม่เป็นแบบ ป.2 ราคาก่อสร้าง ประมาณ 7,880 บาท และทำพิธีเปิดโรงเรียน เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2484 ให้ชื่อว่า โรงเรียนเทศบาล 3(เทศบาลสงเคราะห์)

โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) ตั้งอยู่ที่ถนนมนตรีสุริยวงศ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี มีพื้นที่ 10 ไร่ 1 งาน เป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย และเป็นโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

มีจำนวนบุคลากรครู ชาย 5คน หญิง 39 คน รวม 45คน จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งสิ้น 28 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนชาย 583 คน จำนวนนักเรียนหญิง 404 คนรวมจำนวนนักเรียน 988 คน

สภาพชุมชนที่ตั้ง โรงเรียนเทศบาล 3(เทศบาลสงเคราะห์) ตั้งอยู่สุดเขตตำบลหน้าเมือง ติดต่อกับตำบลบ้านไร่ ดังนั้นเด็กนักเรียนส่วนใหญ่ เป็นเด็กนอกเขต ซึ่งอยู่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชากร ส่วนใหญ่จะมีอาชีพ การทำสวน ,ทำไร่ , กรรมกร ,รับจ้าง มีรายได้ไม่แน่นอน หรือ อาจไปประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปตามต่างถิ่น และทิ้งลูกไว้ให้กับปู่ย่า ตายาย เลี้ยง นานๆ จึงกลับมา สภาพส่วนใหญ่เป็นครอบครัวแตกแยก สภาพแวดล้อม บางส่วนเป็นชุมชนแออัด มีปัญหาความยากจน และเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด และแหล่งมั่วสุมอบายมุข มีสุขภาพพลานามัยไม่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ

1.2 การจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนเทศบาล ๓ (เทศบาลสงเคราะห์) จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาปีที่1- 6 และระดับมัธยมศึกษาปีที่1-3 และได้จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ระดับจำนวน 12 ปี คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่1-3 ช่วงชั้นที่ 2 ประถมศึกษาปีที่4-6 และ ช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1-3

สำหรับการกำหนดสาระการเรียนรู้ของโรงเรียน ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่มวิชา คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ

โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนดังนี้ ความมีคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด ความกตัญญู โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายไว้ดังนี้ (ธรรมนูญโรงเรียน. 2546: 1)

วิสัยทัศน์

โรงเรียนเทศบาล ๓(เทศบาลสงเคราะห์) มุ่งจัดการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มุ่งพัฒนาให้เต็มศักยภาพ มุ่งเน้นให้นักเรียนทุกคน เป็นคนดี มีคุณภาพ มีความปลอดภัย สุขภาพแข็งแรง และมีความสุขในโรงเรียน เป็นผู้ที่มีมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี ปราศจากอบายมุขและสิ่งเสพติด สามารถนำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีการบริหารจัดการด้วยการกระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเพื่อนำโรงเรียนไปสู่ความเป็นเลิศในทุก ๆ ด้าน

ภารกิจ

1. จัดให้มีการควบคุมคุณภาพของการศึกษา โดยกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและมาตรฐานของชาติ โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ภาษา การคิดวิเคราะห์ และการใช้เทคโนโลยี
3. ปลุกฝังคุณธรรม ความเป็นคนดี มีความกตัญญู ต่อผู้มีพระคุณ มีวินัยในตนเองโดยเน้นให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและสำนึกในความเป็นไทย
4. จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีความปลอดภัย ร่มรื่น สะอาด และสวยงาม
5. จัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนตามวิถีทางประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
6. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้

เป้าหมาย

1. ผู้เรียนร้อยละ 70 มีทักษะในการใช้ภาษา การคิดวิเคราะห์และสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้
2. นักเรียนมีสุขภาพจิตดี สุขภาพแข็งแรง มีทักษะชีวิตดี รู้จักป้องกันตนเองให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บและอบายมุขสิ่งเสพติดทั้งปวง
3. ผู้เรียนเห็นคุณค่าและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความร่วมมือโดยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนและช่วยกำกับดูแลและตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ
5. ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนดูแลสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่โดยทั่วไป

2. หลักการและแนวคิดพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรม

2.1 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ได้กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย โดยเน้นความรู้คู่คุณธรรม และบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่เหมาะสมแต่ระดับ แต่ในสังคมปัจจุบัน มีการแข่งขันทางด้านการศึกษาและการทำงานสูงมาก ทำให้นักศึกษามุ่งเรียนรู้ทางด้านวิชาการอย่างเดียว ไม่เห็นความสำคัญด้านคุณธรรมและจริยธรรมรวมเท่าที่ควร ดังนั้นทุกคนต้องหันมาให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมดังต่อไปนี้

2.1.1 คุณธรรม

คุณธรรมมีความสำคัญต่อบุคคล สังคมและชาติบ้านเมือง สังคมใดที่สมาชิกของสังคมที่ไร้คุณธรรมสังคมนั้นจะมีความสับสนวุ่นวายยากแก่การพัฒนา มีผู้รู้และนักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับคุณธรรมไว้ดังนี้

พระมหาดิศร ถิระสีโล (2540: 55) ได้อธิบายเกี่ยวกับคุณธรรมว่า เป็นความดีสูงสุดปลูกฝังอยู่ในอุปนิสัยอันดีงามอยู่ในจิตสำนึกอยู่ในความรู้สึกกับผิชอบชั่วดี อันเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้ง ควบคุมพฤติกรรมที่แสดงออกตามความปรารถนา

สมพร เทพสิทธา (2542: 1) ได้อธิบายเกี่ยวกับคุณธรรมว่า เป็นกุศลธรรมเป็นธรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์และความสุข เป็นธรรมอันพึงเจริญคือทำให้เกิดมีขึ้น ตรงข้ามกับอกุศลธรรมซึ่งเป็นธรรมฝ่ายชั่วทำให้เกิดความทุกข์ ความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น เป็นธรรมที่ควรละ และระวังอย่าให้เกิดขึ้น

จินตนา บุญบงการ (2544: 13) กล่าวว่าคุณธรรม เป็นคุณสมบัติที่ดีหรือคุณสมบัติที่เป็นธรรมของบุคคลอันอาจเกิดจากการสั่งสอนของบิดามารดา ครูอาจารย์ หรือเกิดจากขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถ่ายทอดกันมา

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2544: 115–116) ได้กล่าวว่าคุณธรรม คือสิ่งที่บุคคลยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงามมีประโยชน์มากและมีโทษน้อย คุณธรรมในแต่ละสังคม อาจจะแตกต่างกัน เพราะการเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และศาสนา

จากแนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมซึ่งนักวิชาการได้อธิบายมาแล้วผู้ศึกษาคิดว่าคุณธรรมเป็นความดีอันสูงสุด ที่ปลูกฝังอยู่ในอุปนิสัยอันดีงามของคนทั่วไป ซึ่งอาจอยู่ในจิตสำนึก ความรู้สึกผิชอบของชอบของบุคคลนั้น อันเป็นเครื่องควบคุมประพฤติของบุคคลให้แสดงออกมาตามที่ตนปรารถนา

2.1.2 จริยธรรม

จริยธรรมเป็นความประพฤติ การกระทำและความคิด ที่ถูกต้องเหมาะสมกับการทำหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์ มีผู้รู้และนักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับจริยธรรมไว้ดังนี้

พระมหาอดิศร ถิรสีโล (2540: 55) ได้อธิบายเกี่ยวกับจริยธรรมว่า เป็นความประพฤติ การกระทำ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดอันถูกต้องดีงาม ที่ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและบุคคลทั่วไป

สมพร เทพสิทธา (2542: 2) ได้กล่าวว่าจริยธรรม เป็นการประพฤติในทางที่ดีงาม ที่แสดงออกจากคุณธรรมที่อยู่ใใจเห็นและวัดได้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2544 : 2) ได้อธิบายเกี่ยวกับจริยธรรมว่าเป็นลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่างๆ ด้วย ลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม จะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งคือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการไม่ให้มีอยู่ในสมาชิก เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจในการกระทำนั้นว่า เป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนอีกประเภทหนึ่ง เป็นลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคมเป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามจำกัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

สุนทร โคตรบรรเทา (2544: 106) ได้กล่าวว่าจริยธรรมเป็นศีลธรรมประการหนึ่ง และเป็นคุณธรรมอีกประการหนึ่งประกอบด้วยกัน เป็นการละเว้นการฆ่า การเบียดเบียน เป็นศีลธรรม หรือเรียกว่าศีล

พรนพ พุกกะพันธุ์ (2545 : 6) ได้อธิบายเกี่ยวกับจริยธรรมว่าเป็นสิ่งที่ควรประพฤติ และประพฤติอย่างเหมาะสมในสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งสังคมยอมรับ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข สรุปได้ว่าคุณธรรมกับจริยธรรมมีความมีความเกี่ยวข้องกันคือ

1.ด้านคุณธรรมจริยธรรมได้แก่ความรับผิดชอบ ขยันตั้งใจทำงาน ความมีวินัย ตรงต่อเวลา รักษาสิ่งแวดล้อม ความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน อดกลั้น มีน้ำใจโอบอ้อมอารีและช่วยเหลือเกื้อกูลการประหยัด มีความรักสามัคคี รักและผูกพันในองค์กรการ มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย ปฏิบัติตนตามลำดับก่อนหลังและความกตัญญู

2.ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2 ประการคือ

บุคลิกภาพ ได้แก่ การมีมนุษยสัมพันธ์ พึ่งตนเองได้แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและปรับตัวได้ดีเชื่อมั่นในตนเอง มีความสนใจใฝ่รู้ กระตือรือร้น คล่องแคล่วว่องไว มีมารยาทนิยมไทย ละเว้นสิ่งเสพติด และการพนัน มีสุขภาพแข็งแรงเจริญเติบโตสมวัยมีปฏิภาณไหวพริบเฉลียวฉลาด รอบรู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เสียสละเห็นแก่ส่วนรวม มีทักษะสังคม มีความจำดี มีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลทั่วไป สุขภาพจิตดี มีความสงบสุข รู้จักพักผ่อนและสันทนาการในทางที่เหมาะสม เข้าใจสาธารณสุขพื้นฐานรู้จักป้องกันโรค

ความรู้ ทักษะ และเจตคติต่ออาชีพ ได้แก่มีความรู้และทักษะทางพื้นฐานในงานอาชีพ ปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ มีความรู้ทางเทคโนโลยีพื้นฐาน มีความสามารถทางภาษาต่างประเทศ มีขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสามารถเรียนรู้งานเร็ว เข้าใจภาระงาน รู้หน้าที่เอาใจใส่ในงาน มีความสามารถในการจัดการ ตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล และลงมือปฏิบัติทันที

2.2 ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม

ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องช่วยกันแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ การเมือง สังคม รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมของประชาชน การปลูกฝังจริยธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการแก้ปัญหาและการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน จะเห็นได้จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงต้องการปลูกฝังจริยธรรมเพื่อให้เป็นสมบัติของคนไทยทั้งประเทศ มีพระราชดำรัสในพระราชพิธีบวงสรวง สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า ณ ท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2533 สรุปความว่า จริยธรรมที่ทุกคนควรจะต้องศึกษาและน้อมนำมาปฏิบัติมีอยู่ 4 ประการ ซึ่งประกอบด้วย (สภาการศึกษาคาทอลิก. 2546: 5)

1. การรักษาความสัจ ความจริงใจต่อตัวเองที่จะประพฤติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม
2. การรู้จักข่มใจตัวเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติอยู่ในความสัตย์ความดีนั้น
3. การอดทน อดกลั้นและอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตย์ สุจริต ไม่ว่าด้วยเหตุประการใด
4. การรู้ละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

จริยธรรมทั้ง 4 ประการนี้ หากแต่ละคนพยายามนำมาประพฤติปฏิบัติและเผยแพร่โดยทั่วกันแล้ว จะช่วยให้ประเทศชาติบังเกิดความสุข ความร่มเย็น และมีโอกาสที่จะปรับปรุงพัฒนาให้มั่นคงก้าวหน้าต่อไปได้ดังประสงค์

ปราณี ตั้งใจดี (2540: 9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของจริยธรรมดังนี้

1. จริยธรรมเป็นพื้นฐานการแสดงออกของการกระทำที่เป็นประโยชน์ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งคุณธรรมที่เป็นป่อเกิดซึ่งเป็นแก่นของค่านิยม
2. จริยธรรมเป็นสิ่งที่ตั้งงามที่ควรปลูกฝังและดำรงรักษา
3. จริยธรรมนั้นผูกพันอยู่กับความสุข คือ จริยธรรมเป็นเหตุ
4. จริยธรรมเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการดำเนินกิจกรรมทุกอย่าง จึงควรสร้างสมจริยธรรมเพื่อนำมาซึ่งความเป็นอยู่ที่ดี และความเต็มสมบูรณ์ในชีวิต
5. จริยธรรมเป็นสิ่งผูกพันอยู่กับคนดีและความดี และจริยธรรมเป็นสิ่งที่อยู่ในความควบคุมของเรา
6. จริยธรรมเกี่ยวพันอยู่กับความเคยชินของการประพฤติดี ตรงกันข้ามกับกิเลสซึ่งเป็นความเคยชินกับการประพฤติชั่ว

7. จริยธรรมก่อให้เกิดจริยธรรมอื่นๆ คือ เมื่อฝึกจริยธรรมหนึ่งแล้วก็จะเกิดจริยธรรมด้านอื่นๆ ไปด้วย

จตุพร ศิลาเดช (2543: 11–12) ได้ให้ความสำคัญของจริยธรรมว่าเป็นพื้นฐานของการแสดงออก ซึ่งพฤติกรรมหรือการกระทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น อันจะเป็นแบบแผนของการปฏิบัติตนที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

จากที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่า จริยธรรมมีความสำคัญต่อพฤติกรรมการแสดงออกต่างๆ และเป็นเครื่องมือในการควบคุมความประพฤติของมนุษย์ ให้เป็นไปในทางที่ดีสามารถอยู่ร่วมกันในโลกและสังคมได้อย่างมีความสุข

2.3 องค์ประกอบของจริยธรรม

นักจิตวิทยาและวิชาการหลายท่านได้จำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมได้ดังนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543: 40-41) แบ่งจริยธรรมออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสังคมของตน ถือว่ากระทำ ชนิดใดควรงดเว้น ลักษณะพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่ ความรู้เชิงจริยธรรมที่มีในแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้นๆ ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและศาสนา ส่วนใหญ่เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิด โดยเฉพาะในช่วงอายุ 2–10 ปี ซึ่งจะได้รับการปลูกฝังเป็นพิเศษ ดังนั้น ผู้ที่เป็นบิดามารดาเปรียบเสมือนครูคนแรก จึงควรปลูกฝังให้ในระยนี้ ทักษะคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่างๆ ว่าตนเองชอบหรือไม่ ลักษณะนั้นๆ เพียงใด

2. ทักษะคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่สำหรับบางคนในสภาพการณ์ปกติอาจมีทักษะคติเชิงจริยธรรม แตกต่างไปจากค่านิยมของสังคม นอกจากนี้ ทักษะคติเชิงจริยธรรมของบุคคลอาจเปลี่ยนแปลงไปได้จากเดิมไป

3. เหตุผลทางจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกหรือไม่เลือกกระทำ พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นเครื่องแสดงมูลเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคล การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่างๆ ตลอดจนพัฒนาการทางด้านอื่นๆ ของบุคคลโดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและพัฒนาการทางด้านอารมณ์ด้วย

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกับกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่นับเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุน เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น ส่วนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเกิดจากการยับยั้งการทำความผิด กฎเกณฑ์ของสังคม เพื่อประโยชน์ส่วนตนบางประการเช่น การลักขโมย การกล่าวเท็จ การโกงสิ่งของ เป็นต้น เป็นพฤติกรรมที่ไม่เกิดขึ้นในผู้มีจริยธรรมสูง พฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าจริยธรรมประเภทอื่นๆ เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลย่อมส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม

ทางพระพุทธศาสนานั้น พระราชวรมุนี (เบญจมาศ เอี่ยมอิม. 2543: 9 ;อ้างอิงจาก พระราชวรมุนี. 2528: 5) ได้แบ่งจริยธรรมออกเป็น

1. จริยธรรมภายใน เป็นจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลซึ่งเป็นรากฐานที่ทำให้เกิดจริยธรรมภายนอก
2. จริยธรรมภายนอก เป็นจริยธรรมที่บุคคลแสดงออกมาเป็นกระบวนการกระทำภายนอกที่เราสังเกตเห็นได้ เช่น การเอาใจใส่ในการทำงาน ความมีระเบียบวินัย แต่จริยธรรมที่แท้จริงนั้นจะต้องมีความเป็นอิสระไม่ตกอยู่ในเงื่อนไขภายนอกเช่น ทำงานเพื่อผลของงานไม่ใช่เพื่อเงินเป็นต้น

2.4 ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

การพัฒนาทางจริยธรรม และการเรียนรู้ทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น มีการกล่าวถึงทั้งทางทฤษฎีทางจิตวิทยา และแนวคิดของนักการศึกษา รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แต่ละทฤษฎีมีข้อตกลงเบื้องต้นแตกต่างกัน ในการนำมาใช้จึงไม่มีทฤษฎีใดที่มีความสมบูรณ์ในตัว การใช้ทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติจึงต้องพิจารณาทั้งจุดเด่น และข้อด้อยของทฤษฎีนั้นๆ แล้วนำมาบูรณาการกับทฤษฎีอื่นๆ เพื่อเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และลดข้อบกพร่องที่จะเกิดขึ้น กรมวิชาการ (2541: 38) ในที่นี้จะเสนอทฤษฎีที่น่าจะปรับและเกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ดังนี้

2.4.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของปีอาเจ (Piaget)

ปีอาเจ (กรมวิชาการ 2541: 38-39;อ้างอิงจาก Piaget, J. 1960. *Judgement and reasoning in the child*. London: Routledge and Kegan Paul.) กล่าวว่าผู้ริเริ่มทางความคิดที่ว่าพัฒนาการทางจริยธรรม ของมนุษย์นั้นย่อมขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาแบ่งออกเป็น 4 ขั้น คือขั้นรับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Operation) ขั้นเริ่มคิดด้วยญาณ (Pre-Operational Thinking) ขั้นคิดด้วยรูปธรรม (Concrete Operational Thinking) ขั้นคิดตามแบบแผนของตรรกวิทยา (Formal Prepositional Thinking of Formal Operational Thinking)

จากพัฒนาการทางสติปัญญาทั้ง 4 ขั้น ปีอาเจได้นำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมเป็น 3 ขั้น คือ

1. ขั้นก่อนจริยธรรม เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 2 ขวบ เป็นขั้นที่ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมได้อย่างละเอียด มีแต่ความต้องการทางร่างกาย เด็กเหล่านี้จะมีพัฒนาการทาง สติปัญญาในขั้น รับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Operation)
2. ขั้นฝึกคำสั่ง อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 2-8 ปี ในขั้นนี้เด็กจะสามารถรับรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อผู้อื่น รู้จักเกรงกลัวผู้ใหญ่ เห็นว่าคำสั่งหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติ ซึ่งเด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้นเริ่มคิดด้วยญาณ (Pre-Operational Thinking)
3. ขั้นยึดหลักแห่งตน พัฒนาการในขั้นนี้จะมีตั้งแต่เด็กอายุ 8 ปีขึ้นไป เด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้นคิดด้วยรูปธรรม (Late concrete Operational Thinking) และขั้นคิด

ตามแบบแผนของตรรกวิทยา (Formal Operational Thinking) ซึ่งเด็กสามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจ และตั้งเกณฑ์ที่เป็นตัวของตัวเองได้

ผลจากการศึกษาวิจัยในระยะเวลาต่อมาปิอาเจได้ตั้งเกณฑ์การให้เหตุเชิงจริยธรรมได้

6 เกณฑ์ คือ

1. การตัดสินใจจากเจตนาของการกระทำ (Intentional in Judgment) เด็กเล็กจะตัดสินใจการกระทำจากปริมาณสิ่งของ ส่วนเด็กโตจะตัดสินใจจากเจตนาของการกระทำ

2. การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์จากผู้อื่น (Relativism in Judgment) เด็กเล็กจะตัดสินใจการกระทำ โดยยึดเอาความเชื่อความเห็นชอบของผู้ใหญ่ว่าถูกต้อง ในขณะที่เด็กโตจะยึดเอาเหตุผลและสถานการณ์ประกอบการตัดสินใจ

3. ไม่เกี่ยวข้องกับการลงโทษ (Independence of Sanction) เด็กเล็กจะตัดสินใจว่าดีหรือไม่ดี เพราะถูกลงโทษ แต่เด็กโตจะตัดสินใจการกระทำใดไม่ผิด เพราะสิ่งนั้นไปขัดกับเกณฑ์ และเกิดอันตรายกับบุคคลอื่น

4. ใช้ระบบการแก้แค้น (Use of Reciprocity) เด็กเล็กใช้น้อยกว่าเด็กโต

5. ใช้ในการลงโทษเพื่อตดนิสัย (Use of Punishment as Restitution and Reform) เด็กเล็กจะสนับสนุนการลงโทษอย่างหนักเพื่อแก้แค้นแต่เด็กโตไม่ค่อยเห็นด้วย

6. หลักธรรมชาติของความโชคร้าย (Nationalist Views of Misfortune) เด็กเล็กจะถือว่าการทำผิดจะต้องได้รับการลงโทษจากพระเจ้า

จากแนวทฤษฎีนี้ทำให้เข้าใจการพัฒนาการและสามารถส่งเสริมนักเรียนได้ถูกต้องเช่น การคิดด้วยรูปธรรม และขึ้นคิดตามแบบแผนซึ่งเด็กสามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจ และตั้งเกณฑ์ที่เป็นตัวของตัวเองได้ ในกรอบการดูแลของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมนอกจากนี้ยังมีทฤษฎีที่น่าสนใจของโคลเบอร์ก

2.4.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

กรมวิชาการ. (2541: 39) เสนอแนวคิดของโคลเบอร์กที่เชื่อว่าการพัฒนาการทางสติปัญญาและอารมณ์เป็นรากฐานของการพัฒนาทางจริยธรรม นอกจากนี้ โคลเบอร์ก ยังได้พบความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับลักษณะอื่นๆ ของมนุษย์ ในการศึกษาผลงานของนักวิจัยต่างๆ ที่สำคัญคือ ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับระดับสติปัญญาทั่วไปและความสัมพันธ์ของจริยธรรมกับความสามารถที่จะรอผลที่ดีกว่าในอนาคตแทนที่จะรับเอาผลที่เล็กน้อยกว่าในปัจจุบันหรือในทันที ซึ่งลักษณะนี้เรียกว่า ลักษณะมุ่งอนาคตผู้ที่มีจริยธรรมสูงยังเป็นผู้ที่สมารถดียังมีความสามารถควบคุมอารมณ์ของตน และมีความภาคภูมิใจในตนเอง และสภาพแวดล้อมสูงกว่าผู้ที่มีจริยธรรมต่ำ โคลเบอร์ก ได้สรุปว่าความเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูงเกิดจากความสามารถในการเพ่งความสนใจที่กฎเกณฑ์ และมีความสามารถในการควบคุมตนเองในด้านต่างๆ โดยทั่วไปด้วย นอกจากนี้ โคลเบอร์กยังได้ศึกษาจริยธรรมตามแนวทางทฤษฎีของปิอาเจ และพบความจริงว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์มิได้บรรลุจุดสมบูรณ์ในบุคคลอายุ 10 ปีเป็นส่วนมาก แต่มนุษย์ในสภาพปกติจะ

มีพัฒนาการทางจริยธรรมอีกหลายขั้นตอน จากอายุ 11 ปี ถึง 25 ปี และการใช้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างหนึ่งในสถานการณ์ต่างๆ ย่อมแสดงให้เห็นถึงความเจริญทางจิตใจของบุคคลได้อย่างมีแบบแผนและยังอาจทำให้เข้าใจพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ได้ เหตุผลเชิงจริยธรรมของแต่ละบุคคลเป็นเครื่องทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้น ในสถานการณ์แต่ละชนิดได้อีกด้วย และจากการศึกษาพัฒนาการด้านจริยธรรม โดยวิเคราะห์คำตอบของเยาวชนอเมริกัน อายุ 10–16 ปี เกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งในสถานการณ์ที่ขัดแย้งระหว่างความต้องการส่วนบุคคลและกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมโคลเบอร์ก แบ่งจริยธรรมออกเป็น 6 ขั้น 3 ระดับ เรียงตามอายุของผู้ใหญ่เหตุผลนั้นๆ การพัฒนาการทางจริยธรรม ทั้ง 6 ขั้น 3 ระดับ ดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

ตาราง 1 การพัฒนาการทางจริยธรรม

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการลงโทษ (Obedience and Punishment Orientation) 2-7 ปี	ระดับก่อนเกณฑ์ (Preconventional Level) 2–10 ปี การกระทำของเด็กในขั้นนี้มีความมุ่งหมายเพื่อหลบหลีกการถูกลงโทษ และการแสวงหารางวัล เด็กถือว่าการที่คนอื่นกระทำตามที่เขาต้องการนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แม้ว่าการกระทำนั้นจะขัดกับบุคคลอื่น ชอบแลกเปลี่ยนสิ่งของซึ่งกันและกันโดยไม่ให้เสียเปรียบกันด้วย
ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (Naively Egoistic Orientation) 2 - 10 ปี	ระดับตามเกณฑ์ (Conventional Level) 10–16 ปี เป็นระดับที่เด็กทำตามสังคม ประเพณี กฎหมาย ศาสนา โดยจะควบคุมประพฤติจากการติชมของสังคมการกระทำเป็นไปตามที่ผู้อื่นเห็นชอบโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเพื่อน ดังนั้น การเลียนแบบจึงมีมากแม้ว่าแบบอย่างนั้นจะขัดกับสังคมก็ตาม ต่อมาจึงตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของตนตามกฎหมาย
ขั้นที่ 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (Good – boy Orientation) 10–13 ปี	
ขั้นที่ 4 หลักการทำหน้าที่ของสังคม (Authority and Social Order Maintaining Orientation) 13–16 ปี	

ตาราง 1 (ต่อ)

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Contractual Legalistic Orientation)16 ปีขึ้นไป	ระดับเหนือเกณฑ์ (Post Conventional Level) 16 ปีขึ้นไปเด็กจะมีจริยธรรมในขั้นสูงสุด คือ มีการกระทำที่แยกตนออกจากกฎเกณฑ์และความคาดหวังของผู้อื่นในการตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ
ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล	จะต้องนำมาวิเคราะห์ด้วยตนเองก่อนแล้วจึงตัดสินใจโดยคำนึงถึงความสำคัญและประโยชน์สูงสุดของสังคมไม่รุกรานสิทธิของผู้อื่น

จะเห็นว่าทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของปีอาเจและโคลเบอร์ก มีแนวคิดเชิงสัมพัทธนิยม (Relativism) ซึ่งเชื่อว่าวัฒนธรรม เวลา และสิ่งอื่นๆ เป็นปัจจัยของจริยธรรมหรือจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์และองค์ประกอบอื่นๆ พัฒนาการทางจริยธรรมจึงเน้นสติปัญญา ปีอาเจ เชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากการปรับตัวและเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างสติปัญญากับสภาวะแวดล้อมที่จะทำให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ พัฒนาการมีความต่อเนื่องและเจริญขึ้นตามวุฒิภาวะ โคลเบอร์ก จึงเชื่อว่าจริยธรรมของมนุษย์มีพัฒนาการตามระดับวุฒิภาวะ เพราะเกิดจากกระบวนการทางปัญญาซึ่งมีการเรียนรู้มากขึ้น เนื่องจากการพัฒนาจริยธรรมแต่ละขั้นไม่สามารถเกิดจากการท่องบ่นสั่งสอน แต่เป็นผลจากการใช้ปัญญาไตร่ตรอง จึงต้องอาศัยข้อมูลประกอบซึ่งได้จากความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับสิ่ง ต่างๆ และข้อมูลที่เกิดจากประสบการณ์ทางสังคมที่ได้รับใหม่จากการเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับผู้อื่น ซึ่งมีระดับพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าตน 1 ขั้น แล้วนำข้อมูลมาจัดระบบความคิดความเข้าใจของตนเกิดเป็นโครงสร้างความคิดใหม่ที่มีคุณภาพมากดังนั้นการที่เด็กโตขึ้นผู้ใหญ่จะปฏิบัติต่อเด็กเปลี่ยนไป เช่น การพูดคุย การแสดงความคิดเห็น การสื่อสาร ดังกล่าวเป็นการหล่อหลอมทางสังคม ที่ช่วยพัฒนาระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ ซานบอร์น (กรมวิชาการ. 2541: 43) พบว่าเด็กอายุ 7 ปี ร้อยละ 93 จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมระดับที่ 1 ขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 เด็กอายุ 16 ปี จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมในระดับที่ 2 ขั้นที่ 3 และ 4 รวมร้อยละ 59 และระดับที่ 3 ขั้นที่ 5 และ 6 ร้อยละ 26 ซึ่งจะช่วยให้ นักการศึกษาสามารถพัฒนา จริยธรรมให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะทางปัญญาโดยคำนึงถึงระดับพัฒนาการทางสติปัญญา และระดับการศึกษา ดังนั้นในวัยเด็กที่ยังไม่เข้าใจภาษาพูดดีพอ พ่อแม่ ต้องให้การอบรมอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งอาจต้องมีการจูงใจด้วยการให้รางวัลและการลงโทษ เมื่อเด็กเติบโต สามารถใช้สัญลักษณ์และคาดหวังเกี่ยวกับผลการกระทำของตนได้ การสั่งสอนจะใช้วาจา การชี้แนะ นิทาน เรื่องสมมติ ตัวอย่างจริง และการใช้ภาษาเป็นสื่อในการให้รางวัลและลงโทษ เด็ก

จะเรียนรู้ และคาดหวังเกี่ยวกับผลการกระทำของตนเองและค่อย ๆ ควบคุมตนเองได้ เมื่อเด็กโตขึ้นจะ ใช้เหตุผลที่เกี่ยวกับกฎระเบียบของกลุ่มสังคม เป็นกรอบความประพฤติให้เด็กประพฤติในสิ่งที่ก่อ ความเสียหาย การคิดอย่างเป็นระบบให้เด็กสามารถหาช่องทางเหตุผลอธิบายการกระทำของตน บางครั้งเหตุผลเป็นเพียงการกล่าวอ้าง ซึ่งไม่เป็นพฤติกรรมจริง การเรียนรู้กฎเกณฑ์การตัดสินใจทาง จริยธรรมนี้ เกิดจากการหล่อหลอมของสังคมโดยบุคคลข่าวสาร สถานการณ์จริง คำบอกเล่า ฯลฯ เด็กอาจใช้เกณฑ์เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ต่าง ๆ จึงยากที่จะจัดให้แน่ชัดว่าเด็กมีระดับ พัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นใด การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา จริยธรรมของเด็กจึงควรใช้ กระบวนการอื่นๆ ควบคู่ไปด้วย เช่นการเสริมสร้างความเป็นตัวของตัวเองทางจริยธรรม (Ethical Autonomous) การเรียนรู้ทางสังคม และปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาการทาง จริยธรรมควรเสนอสรุปทางเลือกอย่างเป็นระบบและหลากหลายผู้เรียนจะได้มีทิศทางซึ่งเกิดจาก การตัดสินใจเลือกทางเลือกและทางปฏิบัติโดยคอยกำกับดูแลที่จะให้ผู้เรียนได้รู้จักและเห็นคุณค่าใน ตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ ถูกต้องตามความต้องการและเกิดประโยชน์

2.5 แนวคิดที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมนั้นได้มีผู้ให้ความหมายไว้มากมายโดยผู้ศึกษา จะได้ยกมาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมใน 3 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความ ประหยัด และด้านความกตัญญูดังนี้

2.5.1 ความซื่อสัตย์

เป็นคุณธรรมหนึ่งที่ต้องปลูกฝังให้เกิดในทุกคนเพราะการอยู่ร่วมกันในสังคมทุกคน จะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทั้งในด้านความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพ ถ้าทุกคนมีความซื่อสัตย์ สุจริต ก็ย่อมเกิดสันติสุขขึ้นในสังคมนั้น

ความหมายของความซื่อสัตย์

กรมการฝึกหัดครู (2541: 13) ให้ความหมายว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความซื่อตรง จิตใจ ไม่คดโกงทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

สมนึก แกระหัน (งามนิตย์ สิริพงษ์. 2547: 23 ; อ้างอิงจาก สมนึก แกระหัน. 2541. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา อำเภอคำชะอี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร. หน้า 9.) ให้ความหมาย ของความซื่อสัตย์ ดังนี้

1. รู้และเข้าใจหลักการเกี่ยวกับความดี ความงาม การรักษาสุขภาพจิต
2. มีความสามารถในการวิเคราะห์ วิเคราะห์ แก้ปัญหา กล้าแสดงออกและทำงาน ร่วมงานกับผู้อื่นได้
3. มีความเสียสละ สามัคคี มีวินัย ประหยัด ซื่อสัตย์ กตัญญูทศเวทีรักการทำงานเห็น คุณค่าของการออกกำลังกาย

4. สนใจแสวงหาความรู้ และรูปแบบการทำงานใหม่ๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำความรู้มาใช้ในการตัดสินใจในการดำรงชีวิต

5. ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถนำความรู้ไปแก้ปัญหา และพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองได้

. วิวัฒน์ อัสวณิชย์. (พิไลลักษณ์ ทองรอด. 2547: 30. อ้างอิงจากวิวัฒน์ อัสวณิชย์. 2523. ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองต่อความซื่อสัตย์ของเด็กไทย. หน้า 19-20) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ว่า หมายถึง ความซื่อตรง ไม่คดโกง ถ้าแสดงออกทางใจจะเป็นน้ำใสใจจริง ไม่มีเงื่อนงำซ่อนไว้ในใจ ทางกายเป็นการทำจริง ไม่ใช่ทำดีเพื่อลวงให้คนอื่นติดกับ ทางวาจา คือ พูดจริง พูดคงเส้นคงวา เป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจได้ และยังอธิบายถึงความซื่อสัตย์สุจริตของบุคคลเป็นข้อๆ ว่า

1. ต้องซื่อตรง ไม่คดโกงหรือหลอกลวงเขากิน ประกอบอาชีพในทางสุจริต สิ่งทุจริตผิดศีลธรรม จะต้องเลิกอย่างเด็ดขาด
2. ต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อมิตรสหาย และต้องมีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ ไม่คิดทรยศ
3. ต้องซื่อสัตย์ในทุกทางโดยเฉพาะทางที่เป็นประโยชน์และถึงงามเท่านั้นทางที่จะเป็นการทำลายประโยชน์ให้เกิดความเสียหายแล้ว ไม่ควรทำอย่างยั้ง เช่น การซื่อสัตย์ต่อบุคคลที่ทำลายชาติ
4. ต้องรักษาคำพูดของตนให้มีคุณค่าน่าเชื่อถือได้ ให้เป็นคนมีวาจาสิทธิ์ ว่าจะให้ความช่วยเหลือแก่ใครแล้ว ต้องเป็นไปตามที่พูด

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (ม.ป.ป.: 13) ได้ให้ความหมายว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การกระทำที่ยึดถือหลักแหล่ง ความยุติธรรม ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ความซื่อสัตย์สุจริตทำให้บุคคลมีความเคารพมั่นใจในตนเอง และเป็นที่ไว้วางใจเชื่อถือของผู้อื่น

กรมสามัญศึกษา (2539: 21-22) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ความประพฤติดี ประพฤติชอบทั้งกายวาจาใจ ไม่คิดทรยศไม่คดโกงหลอกลวงผู้อื่น ประพฤติตรงไปตรงมา ถูกต้องตามกฎหมายของบ้านเมือง และได้สรุปว่าลักษณะของความซื่อสัตย์จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการดังต่อไปนี้

1. ต้องซื่อตรง ไม่หลอกลวงเขากิน ประกอบอาชีพสุจริต สิ่งใดทุจริตผิดศีลธรรม ต้องเลิกเด็ดขาด
2. ต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อครอบครัวและต่อมิตรสหาย จะต้องมีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ ไม่คิดทรยศ
3. ต้องซื่อสัตย์ในทุกทาง โดยเฉพาะทางที่เป็นประโยชน์และถึงงามเท่านั้น
4. ต้องรักษาคำพูดของตนให้มีคุณค่าน่าเชื่อถือ ให้เป็นคนมีวาจาสิทธิ์ พูดจริงทำจริง

พฤติกรรมของผู้ที่มีความซื่อสัตย์เป็นลักษณะสำคัญที่บุคคลที่ควรจะมีไว้เป็นสมบัติของตนเป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพของบุคคลที่ควรจะพัฒนาประการหนึ่งและควรส่งเสริมให้ทุกคนมีและได้วิเคราะห์โครงสร้างของพฤติกรรมของความซื่อสัตย์ออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือ มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ

- 1.1 ไม่สลับปลับกลับกลอก
- 1.2 ไม่คล้อยตามพวกที่ลากจูงใจไปในทางที่เสื่อมเสีย
- 1.3 มั่นคงต่อการกระทำดีของตน
- 1.4 ไม่คดโกงมีความตั้งใจทำจริง
- 1.5 ประพฤติตรงตามที่พูดและที่คิด

2. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ

- 2.1 ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว
- 2.2 ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ทำประโยชน์ส่วนตัว

3. ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล คือ มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ต่อมิตร ต่อหัวหน้างาน ต่อผู้มีพระคุณ พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ

- 3.1 ประพฤติตรงไปตรงมา ไม่คิดทรยศต่อผู้อื่น
- 3.2 ไม่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย
- 3.3 ไม่สอพลอเพื่อหาประโยชน์ส่วนตน
- 3.4 เตือนสติและแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์
- 3.5 ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ไม่คิดริษยา หรือกลั่นแกล้ง

4. ความซื่อสัตย์ ต่อคณะสังคมและประเทศชาติ พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกคือ ความร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ

- 4.1 ความร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- 4.2 ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน หรือเอาดีเข้าตน
- 4.3 ไม่ร่วมมือกันทำงานใดๆ ที่ผิดกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับของสังคม และ

หมู่คณะ ส่วนพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์สุจริตที่มักพบอยู่เสมอในชีวิตประจำวัน ดังนี้ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างไม่ยุติไม่ทำงาน มาทำงานช้า เลิกก่อนเวลาที่กำหนด ยืมเขาแล้วทำเป็นลืมไม่ส่งคืน ทำของผู้อื่นเสียหายแล้วนิ่งเสีย ทำงานแต่เฉพาะหน้า ทำงานลวกๆ ซื่อของสตางค์ ทอนกินก็เฉยเสีย เอาของคนอื่นมาเป็นของตน ฉ้อ ทุจริต ลักลอบ ยักยอก ไม่ชำระหนี้ ไม่รักษา คำนับสัญญา ทุจริตต่อหน้าที่ คดโกง กล่าวเท็จ การบิดพลิ้ว การหลอกลวง ไม่ตรงต่อเวลา

ดาวานภา กิตติสาร (2546: 10) ได้สรุปผลการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย เมื่อวันที่ 22-27 มกราคม 2523 และได้กล่าวถึงความซื่อสัตย์สุจริตว่าเป็นจริยธรรมที่เน้นความเชื่อตรงต่อตนเอง หน้าที่การทำงาน คำนับสัญญา แบบแผน กฎหมาย ความถูกต้องอันดีงาม ซึ่งสรุปได้ว่า คุณลักษณะความซื่อสัตย์เป็นการพูดหรือ ปฏิบัติตรงกับความจริงที่เกิดขึ้นไม่คดโกง

ทรัพย์สินของผู้อื่น รักษาคำพูด พูดแต่ความจริง ไม่หาประโยชน์ในทางมิชอบ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น พฤติกรรมของผู้มีความซื่อสัตย์เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของบุคลิกภาพของบุคคล เช่น พูดความจริง ตรงต่อเวลา ยอมรับผิดเมื่อทำความผิด ปฏิบัติตามข้อตกลงหรือสัญญาและหาเลี้ยงชีพในทางสุจริต

จากความหมายของความซื่อสัตย์สามารถสรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริงทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเอง และผู้อื่นพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ เป็นคนที่พูดความจริง การไม่ทุจริต การไม่เอาของคนอื่นมาเป็นของตนเอง การไม่คดโกงผู้อื่น การทำผิดและยอมรับผิด การไม่หลอกลวงผู้อื่นและการปฏิบัติตามสัญญา ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว ไม่ใช้อำนาจทำประโยชน์ส่วนตัวมีความประพฤติตรงไปตรงมาไม่คิดคดต่อผู้อื่น ทำการงานด้วยความซื่อสัตย์ และจริงใจทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

2.5.2 ความประหยัด

ผู้ที่มีความประหยัดควรมีลักษณะ คือ ประหยัดเวลา ได้แก่ การรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ให้เหมาะกับกาลเทศะรู้คุณค่าของเวลา มียอมให้เวลาหมดเปลืองไปโดยเปล่าประโยชน์ แต่นำมาให้เป็นประโยชน์อันยิ่งใหญ่ ในการหาความรู้ ในการสร้างชีวิต และการประหยัดทรัพย์ ได้แก่ การรู้จักใช้ทรัพย์ให้ถูกต้องเหมาะสม พยายามจ่ายทรัพย์เท่าที่จำเป็น ให้สมควรแก่อัตภาพ การรู้จักกำหนดรายจ่ายให้พอเหมาะพอควรแก่กำลังทรัพย์ การรู้จักเก็บรวบรวมรายได้อันสมควร เก็บไว้เป็นทุนสำรอง เป็นต้น

ความหมายของการประหยัด

รุจิร ภูสาระ และคณะ (2543: 10) ให้ความหมาย ของการประหยัด หมายถึง การรู้จักใช้อย่างเหมาะสม ไม่ฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น ละเว้นการใช้จ่ายที่แพงเกินควร การซื้อหาสิ่งใดจะคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับเป็นอันดับแรก การประหยัดมิได้หมายถึงการไม่ใช้จ่ายใด ๆ เลย แต่หมายถึงการใช้จ่ายอย่างจำเป็นและเหมาะสม

สุวรรณี ปราบริจิต (พงษ์ศักดิ์ พงษ์สุขา. 2546: 21 ; อ้างอิงจาก สุวรรณี ปราบริจิต. 2538. การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนต่างประเทศ. หน้า 19.) ได้ให้ความหมายของ ความประหยัด หมายถึง การใช้สิ่งของทั้งหลายพอเหมาะ พอควรให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ไม่ยอมให้มีส่วนเกินมากนัก รวมทั้งการรู้จักระมัดระวัง รู้จักยับยั้งความต้องการให้อยู่ในกรอบ และขอบเขตที่พอเหมาะพอควร

จากความหมายของความประหยัดที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความประหยัด คือ พฤติกรรมด้าน การประหยัดเงิน หมายถึง การรู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุดเหมาะกับรายรับ มีการ ยับยั้งความต้องการของตนอันมีผลทำให้ใช้เงินอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมการประหยัดเวลา หมายถึง การรู้จักวางแผนเวลาของตนเองและใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ได้แก่ ศึกษาเล่าเรียน ทำแบบฝึกหัด หาความรู้เพิ่มเติม ใช้เวลาในการนอน การทำงานอดิเรก ช่วยเหลืองานบ้าน ชุมชนและสังคม การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ หมายถึง การรู้จักใช้สิ่งของ

เครื่องใช้ของตนและส่วนรวมให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด ได้แก่ ประหยัดไฟฟ้า น้ำประปาของส่วนรวม รักษาซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ให้ใช้งานได้อยู่เสมอ

2.5.3 ความกตัญญูกตเวที

มีความสำคัญและเป็นบทบาทที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดแก่เด็ก ซึ่งสามารถอธิบายในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมาย ขอบข่าย การปลูกฝังความกตัญญู และประเภทของความกตัญญูดังนี้

ความหมายของความกตัญญูกตเวที

สถาบันคุณภาพวิชาการ (ม.ป.ป.: 26) ได้ให้ความหมายของความกตัญญู คือ ความรู้สึกในบุญคุณหรือประโยชน์ หรือความดีของผู้ที่มีต่อตน กตเวที คือ การทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ตอบแทนโดยหวังจะให้ผู้รับมีความปลื้มใจ การตอบแทนไม่จำเป็นต้องตอบแทนด้วยการกระทำ หรือตอบแทนด้วยสิ่งของเสมอไป อาจตอบแทนด้วยวาจาหรือคำพูดก็ได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 56) ให้ความหมายของความกตัญญู หมายถึง คนที่รู้คุณค่าและได้รับอุปการะช่วยเหลือจากท่านผู้ใดก็ซาบซึ้งและจดจำในพระคุณของท่านผู้นั้น ซึ่งส่งผลให้ได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี ตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้

วิริยาภรณ์ ชัยชลทรัพย์ (มนัส นิยมณี. 2547: 43 ; อ้างอิงจาก วิริยาภรณ์ ชัยชลทรัพย์.

2535. การทดลองสอนความกตัญญูกตเวทีแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์. หน้า 11.) แบ่งความกตัญญูออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ความกตัญญู คือ ความรู้สึกสำนึกในอุปการคุณ หรือคุณความดีที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมีต่อเรา อันแสดงออกมาจากความนึกคิดของแต่ละบุคคล ส่วนที่ 2 กตเวที คือ การแสดงออกและการตอบแทนบุญคุณต่อความดีของผู้อื่นทำขึ้นโดยการแสดงออกทางการกระทำและคำพูด

จากความหมายข้างต้นที่กล่าวมาเกี่ยวกับความกตัญญูกตเวทีสรุปได้ว่าความกตัญญูกตเวที หมายถึง ความรู้สึกสำนึกหรือการกระทำสิ่งที่เป็นความดีหรือประโยชน์เพื่อตอบแทนในบุญคุณหรือประโยชน์หรือความดีของผู้อื่นและสิ่งอื่นที่มีต่อตน การตอบแทนไม่จำเป็นต้องตอบแทนด้วยการกระทำอาจตอบแทนด้วยวาจาหรือคำพูดก็ได้

กระทรวงศึกษาธิการ (ณัฐพงษ์ เจริญทิพย์. 2536: 14 ; อ้างอิงจาก กระทรวงศึกษาธิการ. 2533. แนวทางพัฒนาจริยธรรม. หน้า 147-157.) จัดประเภทและพฤติกรรมของความกตัญญูกตเวที แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ความกตัญญูกตเวทีต่อบุคคล ได้แก่ บุพการี ครู-อาจารย์ และผู้อื่นที่ทำประโยชน์ให้ มีพฤติกรรมดังนี้

- 1.1 แสดงความเคารพนับถือยกย่องเชิดชูไม่ลบหลู่ดูหมิ่น
- 1.2 ชักนำคนอื่นให้นิยมยินดี ในการทำความดีตอบแทนผู้มีพระคุณ
- 1.3 ปฏิบัติต่อผู้มีพระคุณด้วยความซื่อตรง ไม่ลบล้มคนใน หรือมีสิ่งใด

แอบแฝงอยู่เบื้องหลัง

- 1.4 ไม่ละทิ้งผู้มีพระคุณในคราวที่ผู้มีพระคุณลำบาก
 - 1.5 เคารพรักใคร่ไว้วางใจ และเชื่อถือในผู้มีพระคุณที่ไม่ผิดศีลธรรม
 - 1.6 ไม่ทำตนให้เป็นสิ่งที่เสื่อมเสียแก่วงศ์ตระกูล และผู้มีพระคุณ
 - 1.7 ทำให้ผู้มีพระคุณสุขใจ อิ่มใจ และไม่คิดร้ายต่อผู้มีพระคุณ
 2. ความกตัญญูทวนเวียนต่อสัตว์มีพฤติกรรมดังนี้
 - 2.1 ไม่ประพฤติดุร้ายต่อสัตว์ที่มีบุญคุณ
 - 2.2 ใช้ด้วยความกรุณาปราณี ไม่ใช่เกินกำลัง
 - 2.3 ไม่ปล่อยให้อดอยากอดโรย
 - 2.4 บำรุงเลี้ยงดูปรนเปรอให้เป็นสุข ให้ได้กินได้นอน พักผ่อนตามวาระ
 - 2.5 ให้การดูแลรักษาไม่ทอดทิ้งเมื่อยามเจ็บป่วย
 - 2.6 ไม่ผลักไสไล่ส่งหรือทำลาย เมื่อสัตว์นั้นไม่สามารถทำประโยชน์ได้แล้ว
 3. ความกตัญญูทวนเวียนต่อสถาบันและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน ประเทศชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ทรัพยากรธรรมชาติและสาธารณสมบัติ มีพฤติกรรมดังนี้
 - 3.1 จงรักภักดีต่อประเทศชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 - 3.2 เชิดชูชาติ และรักษาเกียรติของประเทศชาติ
 - 3.3 ทำนุ บำรุงศาสนา
 - 3.4 หมั่นประกอบกิจอันเป็นหน้าที่ของตนเพื่อให้คนมีหลักฐานและประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง
 - 3.5 รักษาและสงวนทรัพยากรธรรมชาติ
 - 3.6 เพิ่มเติมและบำรุงทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีปริมาณและคุณภาพเพิ่มขึ้น
 - 3.7 รักษาเกียรติยศ และนำชื่อเสียงมาสู่ครอบครัว โรงเรียนและประเทศชาติ
- จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความกตัญญูเป็นความรู้สึกสำนึกในอุปการคุณที่ผู้อื่นมีต่อเราโดยตัวเราต้องตอบแทนต่อคนอื่นและสิ่งอื่นที่มีบุญคุณด้วยการกระทำดีในพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูซึ่งได้แก่ ความกตัญญูต่อบุคคล ความกตัญญูต่อสัตว์ และความกตัญญูต่อสถาบัน และสิ่งแวดล้อม

2.6 แนวทางการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ก: 8-9) ได้กำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมดังนี้

1. กำหนดลำดับความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่จะต้องเร่งสร้างเสริมให้เกิดขึ้นกับคนไทยทุกคนในช่วงแรก และช่วงเวลาต่อไป อาทิ มีความเพียร รู้จักเก็บออม มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย ซื่อสัตย์ มีความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความกตัญญู ชื่นชมคนดี/คน

สุจริต มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม รักชาติ รักแผ่นดิน เป็นต้น และกำหนดให้เป็นนโยบายแห่งชาติที่จะต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องตลอดไป

2. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรแกนกลาง โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ให้มีสาระของความรู้เกี่ยวกับความจริงของชีวิตและธรรมชาติ หลักธรรมของศาสนา คุณธรรมจริยธรรมอันดีงามของระบบวิถีชีวิต เอกลักษณ์ไทย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างตามลำดับความสำคัญที่กำหนดไว้ โดยบูรณาการอย่างเหมาะสมตามวัยของผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

3. ส่งเสริมให้สถานศึกษา สถาบันศาสนา และองค์กรต่าง ๆ ที่จัดและรวมจัดการศึกษา จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ทางศาสนาและวิชาสามัญเข้าด้วยกันอย่างสมดุล มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม แก่ผู้เรียนที่เหมาะสมกับวัยอย่างต่อเนื่องทุกระดับ รวมทั้งส่งเสริมให้ครู ณาจารย์ พระภิกษุ นักบวชและผู้นำทางศาสนาที่มีความรู้ ความเข้าใจศาสนาอย่างถ่องแท้เป็นผู้สอนวิชาศาสนา และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถาบันศาสนาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นแหล่งเรียนรู้ทางศาสนาและพัฒนาจิตใจที่สำคัญของเยาวชน ศาสนิกชน และประชาชนคนไทยทุกคน เพื่อให้คนไทยเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมไทยในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

5. กำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการเพื่อสนับสนุนและพัฒนาให้ศาสนบุคคล ได้แก่ พระภิกษุ นักบวช ผู้นำทางศาสนาและผู้ทรงความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย มีความรู้ ความสามารถในการสอน อบรม และถ่ายทอดความรู้หลักศาสนธรรม ศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ผู้สอนหรือเป็นวิทยากรในสถานศึกษา

6. ดำเนินงานให้มีแผนงานและโครงการการปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมในวิถีชีวิตที่ดีงามโดยให้สถาบันสังคมในท้องถิ่นที่รับผิดชอบ ได้เข้ามามีส่วนร่วมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้คนไทยอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีความสุข และเป็นสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน

7. จัดกระบวนการเรียนการสอนด้านศาสนาและหลักธรรมศาสนาในทุกระดับการศึกษา ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศาสนาที่ผู้เรียนนับถือทั้งด้านเนื้อหา การปฏิบัติ และการประยุกต์ใช้รวมทั้งมีการบูรณาการการเรียนการสอนทางด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมไว้ในทุกวิชาอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน

8. สถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านศาสนา ความรู้ทั่วไปเข้าด้วยกันอย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนจัดให้ครู พระภิกษุ นักบวช และผู้นำทางศาสนาที่มีความรู้ ความเข้าใจศาสนธรรมอย่างถ่องแท้ เป็นผู้สอนวิชาศาสนา และศีลธรรมในสถานศึกษา การมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความกตัญญูคู่กับคุณธรรมจริยธรรม

9. จัดให้มีการประชุมอบรมกันอย่างสม่ำเสมอในหมู่ครู คณาจารย์ และผู้บริหารในเรื่อง ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมอย่างถูกต้อง เพื่อให้สามารถบูรณาการ ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย ในกระบวนการเรียนรู้ได้มากขึ้น รวมทั้งสามารถ อบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน และปฏิบัติตนเป็นต้นแบบที่ดีของสังคม

10. จัดให้มีแผนงานและโครงการที่สนับสนุนให้ศาสนบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ อย่างแท้จริงในศาสนาธรรม เป็นผู้สอนหรือเป็นวิทยากรวิชาศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน เพื่อปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน

พนม พงษ์ไพบูลย์ (2548: ออนไลน์) กล่าวถึงแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมเรื่องความซื่อสัตย์เป็นหน้าที่ของทุกฝ่าย ผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งเป็นของโรงเรียน มีหน้าที่หลัก คือการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงามในทุกด้านอย่างมีดุลยภาพ ต้องให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านจิตใจ ปัญญา ร่างกายและทางสังคม กระบวนการเรียนการสอนเป็น กระบวนการกระตุ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนา ทำให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น เรียนรู้ ได้ปฏิบัติจน เกิดความเข้าใจ เกิดความเชื่อ ความศรัทธา และยึดถือเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต ซึ่ง กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีลักษณะดังนี้

1. กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต เช่น การนำข่าว เหตุการณ์ประจำวันที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์สุจริต หรือเอาเรื่องของคนในชุมชนที่คนยกย่องนับถือ มาเล่าให้นักเรียนฟัง เด็กเล็กอาจต้องเล่าเป็นนิทาน เด็กโตเล่าเรื่องจริงและมีรายละเอียดมากขึ้น

2. การยกย่องสรรเสริญผู้ที่ทำความดีต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ที่แสดงออกซึ่งความซื่อสัตย์ สุจริตควรยกย่องนักเรียนของตน คนในสังคมรอบ ๆ โรงเรียนหรือคนอื่น ๆ ตามข่าว เหตุการณ์ ที่ ปรากฏ

3. การให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า หาบุคคลตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่าผู้นั้นเป็นคน ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณสมบัติที่ดีงามอื่น ๆ นักเรียนควรจะได้ศึกษาโดยการไปพูดคุยกับคนใน ชุมชน เพื่อหาคนที่ชุมชนยกย่อง และศึกษาจากหนังสือ เอกสารต่าง ๆ ควรให้นักเรียนได้ให้เหตุผล ในการที่เขาเลือกบุคคลนั้นมาเป็นตัวอย่างด้วย

4. การให้นักเรียนช่วยกันจัดนิทรรศการแสดงประวัติชีวิต และพฤติกรรมของผู้ที่ นักเรียน หรือสังคม องค์กรต่าง ๆ ยกย่องว่าเป็นคนซื่อสัตย์สุจริตเป็นระยะ

5. โรงเรียนประกาศยกย่องนักเรียนหรือครู หรือบุคคลในสังคมที่มีพฤติกรรม ความ ซื่อสัตย์สุจริตให้ปรากฏแก่นักเรียนโดยทั่วไปทุกครั้งที่มิเหตุการณ์เกิดขึ้น

6. โรงเรียนอาจจัดกิจกรรมประจำภาคเรียนหรือประจำปีให้นักเรียนช่วยเลือกเพื่อน ของเขาเองที่เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตสมควรได้รับการยกย่องชมเชย

7. ในกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดวิชาใดก็ตาม ครูทุกคนควรให้ความสำคัญ กับการสร้างนิสัย ความมีวินัย ความรู้จักหน้าที่รับผิดชอบและความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น เสมอ ๆ ไม่ควรแยกการสอนเรื่องความซื่อสัตย์จากการสอนอื่น ๆ ควรสอนควบคู่กันไป

8. ให้นักเรียนได้ศึกษาจากบุคคลในท้องถิ่น เช่น พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ถึงความดีงามของการเป็นคนซื่อสัตย์ และโทษของการไม่เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ พร้อมทั้งหาตัวอย่างมาประกอบ
9. ให้นักเรียนเขียนนิทาน เรื่องจริงเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต
10. ให้นักเรียนสังเกต วิเคราะห์และวิจารณ์ตนเองในเรื่องของความซื่อสัตย์ คือ การให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง อาจเป็นความลับเฉพาะตัว
11. โรงเรียนอาจจัดให้มีปฐกฐา ได้ว่าที่ เกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต โดยให้นักเรียนเป็นผู้ดำเนินการเอง
12. ให้นักเรียนตั้งปณิธานของตนเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต
13. โรงเรียนเชิญผู้ที่มีชื่อเสียงหรือผู้ที่ได้รับการยกย่องเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตมาพูดคุยกับนักเรียน
14. โรงเรียนจัดงานวันแห่งความซื่อสัตย์และจัดกิจกรรมอื่น ๆ เกี่ยวกับการปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริต
15. ครูในโรงเรียนประพาดิตนให้เป็นตัวอย่างแก่นักเรียน ยังมีรูปแบบและวิธีการอื่น ๆ อีกมากมาย ที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมการปลูกฝัง สร้างนิสัยให้นักเรียนยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต

กรมวิชาการ (2547: 156-158) ได้สรุปแนวคิดและวิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นสากลและได้รับการยอมรับ อยู่ 4 แนวคิดและมีวิธีการดังนี้

1. การปลูกฝังจริยธรรมด้วยการกระจ่างค่านิยม (Value Clarification) จะช่วยให้นักเรียนเกิดความกระจ่างในความเชื่อ ทศนคติในพฤติกรรม ความรู้สึกของตนเอง หน้าที่ของครูในการปลูกฝังค่านิยม คือ การชี้แนะหรือจัดการให้นักเรียนเกิดการจุกคิดขึ้นมาว่าความเชื่อทศนคติ พฤติกรรมและความรู้สึกของตนต่อสิ่งหนึ่ง ๆ นั้นเป็นไปตามเกณฑ์ 7 ประการ คือ

- 1.1 เกิดจากการเลือกของตนอย่างอิสระหรือไม่
- 1.2 ได้พิจารณาทางเลือกอื่น ๆ หรือไม่
- 1.3 ได้พิจารณาผลของทางเลือกต่าง ๆ หรือไม่
- 1.4 มีความภาคภูมิใจหรือยินดีในสิ่งที่ตนเลือกหรือไม่
- 1.5 จะยืนยันการตัดสินใจเลือกของตนเองอย่างเปิดเผยหรือไม่
- 1.6 จะทำตามที่ตนตัดสินใจเลือกหรือไม่
- 1.7 จะกระทำซ้ำอีกหรือไม่

2. การปลูกฝังจริยธรรมด้วยเหตุผล (Moral Reasoning) เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้กฎเกณฑ์การตัดสินใจถูกผิดด้วยเหตุผลในระดับสูง อย่างน้อยให้อยู่ในระดับกฎเกณฑ์ของสังคม การพัฒนาจริยธรรมกระทำโดยการเปิดโอกาสให้บุคคลรับรู้ทักษะของผู้อื่น ซึ่งมีจริยธรรมในขั้นที่สูงกว่า และเปิดโอกาสให้บุคคลทดลองและแสดงบทบาทของผู้อื่นที่มีต่อบุคคลนั้น เพื่อให้โอกาสเกิดขัดแย้งกับโครงสร้างจริยธรรมของตนเอง ในจังหวะที่เกิดความขัดแย้งนี้จะช่วยให้บุคคลพัฒนา

เหตุผลทางจริยธรรมให้สูงขึ้นได้ กิจกรรมที่ใช้ในแนวคิดนี้ คือ การอภิปราย การแลกเปลี่ยนทัศนะ เพื่อให้ประเด็นสำหรับการอภิปราย ครูจะต้องเสนอเรื่องราวที่ยากต่อการตัดสินใจ

3. การปลูกฝังจริยธรรมด้วยการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) ต้องการปลูกฝังพฤติกรรมใดก็ต้องจัดเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อให้ผู้กระทำพฤติกรรมนั้นได้เสริมแรงและถ้าหากต้องการลดพฤติกรรมใดก็ต้องจัดเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อให้ผู้กระทำพฤติกรรมนั้นไม่ได้รับแรงเสริมหรืออาจได้รับการลงโทษด้วยก็ได้ ขั้นตอนในการปลูกฝังพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและหรือลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา อาจทำได้ดังนี้

3.1 กำหนดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

3.2 กำหนดผลกรรมที่ผู้สอนหรือผู้ปลูกฝังจริยธรรมสามารถบันดาลให้เกิดกับผู้กระทำได้ (ควรเน้นผลกรรมทางบวก)

3.3 นำพฤติกรรมใน ข้อ 1 และข้อ 2 มาสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เรียกว่า เงื่อนไขการเสริมแรงให้พฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้รับแรงเสริม

3.4 ให้และระงับให้แรงเสริมตามเงื่อนไขในข้อ 2

4. การปลูกฝังจริยธรรมด้วยการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) เป็นการจัดการประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งได้แก่ตัวอย่างและคำบอกให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อว่าพฤติกรรมอะไรนำไปสู่ผลกรรมอะไรและผลกรรมนั้นน่าปรารถนาเพียงใด มีขั้นตอนการปลูกฝังจริยธรรมดังนี้

4.1 เงื่อนไขในการเสริมแรงและเงื่อนไขการลงโทษแก่นักเรียน

4.2 จัดอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากความเห็นของบุคคลต่าง ๆ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและผลกรรม ความน่าปรารถนาหรือไม่น่าปรารถนาของผลกรรมต่าง ๆ

4.3 จัดให้นักเรียนเห็นตัวอย่างการปฏิบัติจริงที่สอดคล้องกัน

4.4 สร้างเงื่อนไขให้มีการนิยมนกย่องผู้กระทำพฤติกรรมที่ดี ในขณะเดียวกัน ประณามผู้กระทำพฤติกรรมไม่ดี เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและจากตัวอย่างการได้รับการเสริมแรงและการถูกลงโทษของบุคคลต่าง ๆ

2.7 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กรมวิชาการ (2545: 1-13) กล่าวถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามความสามารถของตนเองตามศักยภาพ การเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนเป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ ปลูกฝังการสร้างจิตสำนึกการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีหลักการจัด แนวการจัดมีรูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสม บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนขั้นตอนการดำเนินงานและการประเมินผล พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์สมบุรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังได้กำหนดแนวทางจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยกระบวนการและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน แก้ปัญหาและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยีก่อให้เกิดผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิต ในปัจจุบันของบุคคล ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้นจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรีและมีความสุข ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้มีสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสม ร่วมกับผู้เรียนอย่างมีความสุขกับกิจกรรมด้วยตนเอง ตามความถนัด และความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญคือการพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมให้เป็นผู้มีศีลธรรมจริยธรรมมีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ ปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน

กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งครูผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจรตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

สำหรับกิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมจากความสมัครใจของผู้เรียนมุ่งพัฒนาลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตน แบ่งตามความแตกต่างระหว่างกิจกรรมได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. กิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจ ตามความต้องการของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อค้นพบความถนัดความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ ตลอดจนพัฒนาทักษะทางสังคมและปลูกฝังจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

2. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่างๆ นำไปสู่พื้นฐานการทำประโยชน์ให้แก่สังคม และวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขซึ่งจัดให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และกรมการรักษาดินแดน

ทั้งนี้ในทางปฏิบัติสถานศึกษาจัดกิจกรรมในลักษณะของการบูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีความหมายกว้างขวางลึกซึ้งขึ้นอีกทั้งในผู้เรียนได้ค้นพบและใช้ศักยภาพที่มีในตนเองอย่างเต็มที่ เลือกตัดสินใจ ได้อย่างมีเหตุผล เหมาะสมกับตนเอง สามารถวางแผนชีวิตและอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ เน้นการเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม และจริยธรรม กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมสร้างเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ เป็นต้น

2.7.1 เป้าหมายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาให้บุคคลรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่นมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมมีความสุข และมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ โดยกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังนี้

1. ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญ ทั้งวิชาการและวิชาชีพอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

2. ผู้เรียนค้นพบความสนใจ ความถนัด และพัฒนาความสามารถพิเศษเฉพาะตัวมองเห็นช่องทางในการสร้างงาน อาชีพในอนาคตได้เหมาะสมกับตนเองผู้เรียนเห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่าง ๆ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและประกอบสัมมาชีพ

3. ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิต และเสริมสร้างศีลธรรมจริยธรรม

4. ผู้เรียนมีจิตสำนึกและทำประโยชน์เพื่อสังคม และประเทศชาติ ในการจัดกิจกรรมจะยึดหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.7.2 หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีดังนี้

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

2. จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัดความสามารถของผู้เรียน

3. บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของการเรียนรู้ ตลอดชีวิต

4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ฝึกให้คิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ จินตนาการที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง

5. จำนวนสมาชิกเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม

6. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมาย

7. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ ครูเป็นที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่และทำงานประจำโดยคำนึงถึง ความปลอดภัย

8. ยึดหลักการมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมโดยวิธีการที่หลากหลาย และสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งมีแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

2.8 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม

สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม โดยคำนึงถึงการจัดตั้งต่อไปนี้

การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดกิจกรรม ตามความสนใจความถนัดตามธรรมชาติ และความสามารถความต้องการของผู้เรียนและชุมชนเช่น ชมรมทางวิชาการต่าง ๆ เป็นต้น

จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นต้น

จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่าง ๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

3. กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)

การจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) หลักการคือการจัดกิจกรรม ต้องสร้างเสริมความรู้สึกลูกให้นักเรียนเห็นคุณค่าใน ตัวเองเพื่อพัฒนา ภาวะทางอารมณ์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความสมดุลทั้งทางด้านจิตใจ ร่างกาย อารมณ์และสังคม จนกระทั่งรู้จักเข้าใจยอมรับควบคุมและพัฒนาตนเอง มีความรู้สึกดีต่อตนเองและ ผู้อื่นสามารถสร้างสิ่งดีงามให้แก่ตนเอง ครอบครัว สังคม และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ประสบ ผลสำเร็จในชีวิต ซึ่งได้มีนักการศึกษาได้เสนอแนวทางในการจัดสภาพการเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวคิดที่แตกต่างกันดังนี้

สุนน อมรวิวัฒน์ (2537 : 53 - 64) ได้เสนอแนวการจัดสภาพการณ์เพื่อปลูกฝังจริยธรรมใน ตัวนักเรียนไว้ 5 สภาพการณ์ คือ

1. การจัดสิ่งแวดล้อมที่สะอาด สงบ และสวยงาม ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีจิตใจที่สงบ และเกิดความคุ้นเคยกับระเบียบ วินัย และความสะอาดสวยงามต่างๆ จนนำไปเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และนำไปจัดสภาพแวดล้อมของตนเอง และครอบครัวด้วย

2. ครูควรแสดงแบบอย่างที่ดีอยู่ประจำ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเกิดศรัทธา และเห็นสิ่งที่ดีอยู่ตลอด และนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน

3. ในการสอนควรสร้างสถานการณ์จำลองให้เด็กได้ฝึกการเลือกและการตัดสินใจได้ตระหนักถึงความดี ความชั่ว และคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ด้วยตนเอง

4. การสอนโดยใช้เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อให้นักเรียนตระหนักว่าในชีวิตจริงนั้นคนเราแต่ละคนจะต้องพึ่งพาอาศัยกัน ต้องยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และเรียนรู้วิถีทางการอยู่ร่วมกัน และช่วยเหลือกัน

5. ครูควรเป็นผู้ให้กำลังใจแก่นักเรียนที่ประพฤติดี ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีกำลังใจที่จะทำดีต่อไป และเกิดความมั่นใจว่าสิ่งที่ตนทำเป็นสิ่งที่ดีและถูกต้อง

เบญจมาศ เอี่ยมอ้อม.(2543:4)กล่าวว่าการดำเนินการของผู้บริหารและครูในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนด้วยวิธีการ 2 ด้านมี ดังนี้

1. การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในระดับการบริหาร ประกอบด้วย

1.1 การกำหนดและวางแผนเชิงนโยบาย หมายถึง การดำเนินการเพื่อกำหนดเป้าหมาย แผนงาน แนวทางปฏิบัติ และวิธีดำเนินงาน เพื่อให้ได้กระบวนการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

1.2 การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน หมายถึง การจัดองค์ประกอบด้าน ต่างๆ ภายในโรงเรียน เช่น อาคาร สถานที่ บริเวณโรงเรียน การปฏิบัติตนของบุคลากรเพื่อให้ได้คุณลักษณะที่เอื้อต่อการสร้างเสริมจริยธรรมนักเรียน

1.3 การจัดกิจกรรมเสริมหมายถึง การจัดทำแผนงานหรือโครงการการประสานงาน และการดำเนินกิจกรรมเสริม ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนอันเป็นกระบวนการที่มีลักษณะที่เอื้อต่อการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

2. การสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในระดับการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาที่มีเนื้อหาจริยธรรม

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาอื่นๆ

วีระวัฒน์ ศรีจำรัส. (2546 : 33 -34) ได้กล่าวถึงลักษณะการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่เน้นบูรณาการจริยธรรมรายวิชา มีการกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการตามเนื้อหาวิชาและในขณะเรียนโดยเน้นให้นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิบัติจริงในชีวิตมากกว่าการท่องจำจริยธรรมเพียงอย่างเดียว มีการประเมินผลตามคุณลักษณะที่กำหนด

2. การเสริมแรง ส่งเสริมให้นักเรียนมีประพฤติตามแบบที่มีจริยธรรมเพื่อให้กำลังใจในการประพฤติปฏิบัติ มีความมั่นใจไปในทางที่ดี มีคุณค่าต่อสังคม

3. การติดตามผลพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียนที่ได้ปฏิบัติโดยการสังเกต สัมภาษณ์ และการประเมินผล

โรงเรียนเทศบาล3(เทศบาลสงเคราะห์)เป็นโรงเรียนหนึ่ง ที่เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน และปลูกฝังความคิดและนิสัยที่ดีด้านการจัดกิจกรรมการเรียนหลาย ๆ อย่าง โดยให้คะแนนหรือรางวัลเป็นเครื่องตอบแทนทำให้นักเรียนได้พบเห็น เป็นตัวอย่างสำหรับนำไปคิดและตัดสินใจนำไปปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม โรงเรียนเทศบาล3(เทศบาลสงเคราะห์) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่โรงเรียนได้เข้าร่วมกับสภาวัฒนธรรมของจังหวัดราชบุรีในการเข้าร่วมในโครงการคนดีศรีเมืองราชเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า “มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนเป็นคนดี มีคุณภาพ” โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดี ให้นักเรียนเห็นคุณค่าความสำคัญและความคิดเชิงเหตุผลในการกระทำซึ่งมีประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม โรงเรียนมีการจัดลักษณะการเรียนการสอนดังต่อไปนี้ (แผนพัฒนาโรงเรียน. 2546: 26)

1. การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่เน้นการบูรณาการจริยธรรมทุกรายวิชา มีการกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการตามเนื้อหาวิชาและในขณะเรียน โดยเน้นให้นักเรียนมีการประพฤติปฏิบัติจริงในชีวิตมากกว่าการท่องจำคุณธรรมจริยธรรมเพียงอย่างเดียว มีการประเมินผลตามคุณลักษณะที่กำหนด

2. การเสริมแรง ส่งเสริมให้นักเรียนประพฤติตนตามแบบผู้ที่มีจริยธรรมเพื่อให้กำลังใจในการประพฤติปฏิบัติ มีความมั่นใจ ไปในทางที่ดี มีคุณค่าต่อสังคม

3. การติดตามผล พฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียนที่ได้ปฏิบัติโดยการสังเกต สัมภาษณ์ และการประเมิน

ลออ การุณยะวนิช (เบญจมาศ เอี่ยมอิม. 2543 : 20 อ้างอิงจาก ลออ การุณยะวนิช (ม.ป.ป. : 111) กล่าวถึงแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมดังนี้

1. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมทางศาสนาภายในโรงเรียนตามโอกาสเนื่องในวัน สำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา

2. ให้นักเรียนปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีระเบียบและสอดแทรกบรรยากาศทางศาสนาในกิจวัตรประจำวัน ตามที่แต่ละโรงเรียนจะจัดให้เหมาะสม เช่น ให้สวดมนต์สัปดาห์ละครั้ง ฟังอภิปรายธรรม และพานักเรียนไปวัดบ้างตามโอกาส

3. การจัดแข่งขันการตอบปัญหาธรรมะที่นักเรียนต้องอ่านหนังสือที่โรงเรียนกำหนดจึงจะตอบได้เช่น หนังสือพุทธประวัติ นิทานชาดก เป็นต้น

4. ประกาศยกย่องนักเรียนที่มีความประพฤติดีให้ปรากฏในที่ประชุม

5. ให้คะแนนความประพฤติเป็นการฝึกอบรม จริยศึกษาในโรงเรียน

6. พานักเรียนออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่นพาไปเวียนเทียน ชมวัด ฟังเทศน์ หรือแนะนำศึกษาสถานที่สำคัญ เป็นต้น

การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) ได้ให้ความสำคัญและมุ่งเน้นให้มีการส่งผลต่อการพัฒนาความประพฤติของนักเรียนโดยได้มี การจัด กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมไว้ดังนี้ (แผนพัฒนาโรงเรียน. 2546: 28)

1. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะฝึกเด็กให้บำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนและผู้อื่น เช่นการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน ถนน หมู่บ้าน
2. กิจกรรมศาสนา โรงเรียนได้จัดกิจกรรมศาสนาทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนตามโอกาสโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันพระ วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา
3. ดัดข้อความเกี่ยวกับจริยธรรมไว้ตามบริเวณต่างๆ ในโรงเรียนเพื่อเป็นเครื่องเตือนใจนักเรียนเมื่อได้อ่านบ่อยครั้ง
4. มีการนั่งสมาธิก่อนเรียน
5. มีการแผ่เมตตาหลังรับประทานอาหารกลางวัน
5. มีการจัดสวนคุณธรรมจริยธรรมและห้องพระพุทธรูปศาสนา
6. ประกาศยกย่องนักเรียนที่ประพฤติดีให้ปรากฏที่หน้าเสาธงและติดชื่อในป้ายนิเทศ
7. มีการให้คะแนนความประพฤติและปฏิบัติตามโครงการธนาคารความดีและคะแนนจิตพิสัย
8. มีการจัดกิจกรรมวันพ่อ วันแม่ วันไหว้ครู เพื่อแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ
9. มีการจัด ออมทรัพย์ประจำเดือนเพื่อฝึกการใช้จ่ายอย่างประหยัด

สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) เป็นกิจกรรมในการฝึกปฏิบัติตน เพื่อสร้างเสริมให้นักเรียนเป็นคนดี โดยการจัดมวลงประสพการณ์ต่างๆที่มีเนื้อหาเชิงคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถนำไปประพฤติปฏิบัติได้ ในชีวิตประจำวันเพื่อจะเป็น คนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามนจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

4. คู่มีอ

4.1 ความหมายของคู่มีอ

ในการปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา ให้มีประสิทธิภาพจะต้องมีคู่มีอเพราะคู่มีอจะเป็นแนวทางช่วยให้ครู – อาจารย์ ที่ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาได้เป็นอย่างดี มีนักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของคู่มีอไว้ดังนี้

อำนาจ เถาตระกูล (2541 : 8) ได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของคู่มือว่าเป็นเอกสารที่มีรายละเอียดเสนอแนะแก่ผู้ใช้ให้สามารถเข้าใจแนวทางการใช้และข้อพึงปฏิบัติที่จะช่วยให้การนำเรื่องนั้นไปใช้งานตรงตามเจตนารมณ์

ปรีชา ช้างขวัญยืน และคณะ (2539 : 127) ได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของคู่มือว่าเป็นหนังสือที่ใช้ควบคู่ไปกับการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่ให้แนวทางปฏิบัติให้กับผู้สามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

พริ้มเพรา คงชนะ. (2537: 9) ก็ได้ อธิบายเกี่ยวกับความหมายของคู่มือ เช่นเกี่ยวกับนักวิชาการคนอื่นที่กล่าวมาแล้วว่าเป็นหนังสืออ้างอิง ซึ่งเป็นแนวทางวิธีการจัดกิจกรรมข้อเสนอแนะที่มีรายละเอียด เพื่อช่วยให้ดำเนินการตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

พจนานุกรม เว็บสเตอร์ (Webster. 1983: 1097-1098) ได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของคู่มือการสอนว่า คือ หนังสือที่บรรจุเนื้อหาตามหลักวิชาการ และใช้เป็นหลักในการสอนระหว่างครูกับนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของชอร์ส (Shores. 1960: 50) ซึ่งให้ความหมายของคู่มือว่าคู่มือเป็นเครื่องมือที่ครูกับนักเรียนใช้สื่อสารความหมายกันและกันเป็นแหล่งรวบรวมเนื้อหา กิจกรรมและวัสดุประกอบการสอนที่เกี่ยวข้องจากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความหมายของคู่มือซึ่งนักวิชาการได้อธิบายมาแล้ว

สรุปได้ว่า คู่มือเป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ใช้คู่มือได้ศึกษาทำความเข้าใจและปฏิบัติตามเพื่อทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกันมากที่สุด และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายด้วยตนเอง

4.2 ประเภทของคู่มือ

ในการจัดทำคู่มือต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคู่มือของทางราชการหรือคู่มือของห้างร้าน บริษัทเอกชนได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายประเภทของคู่มือไว้ดังนี้

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ และคณะ (2535 : 77) ได้อธิบายเกี่ยวกับประเภทของคู่มือว่า คู่มือแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่หนึ่ง คือ คู่มือการสอน เป็นคู่มือที่ให้ความรู้ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรการสอนและการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเช่นคู่มือการจัดประชาธิปไตยในโรงเรียน คู่มือการปฏิบัติกิจกรรมและสร้างนิสัยโรงเรียนประถม คู่มือการอบรมนักเรียนหน้าเสาธง คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรมในโรงเรียน ประเภทที่สอง คือคู่มือหนังสือเรียน เป็นคู่มือที่จัดขึ้นคู่กับหนังสือเรียนที่ต้องการอธิบายการใช้หนังสือเรียนได้ถูกต้อง และดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือเรียน จึงมีลักษณะเป็นกึ่งแผนการเกี่ยวกับประเภทของคู่มือโดยทั่ว ๆ ไปว่าคู่มือมี 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่หนึ่ง คือ คู่มือครู เป็นหนังสือที่ให้แนวทาง และคำแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับสาระ วิธีการ กิจกรรม สื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งข้อมูลอ้างอิง ประเภทที่สอง คือ คู่มือเรียน เป็นหนังสือซึ่งผู้เรียนใช้ควบคู่ไปกับตำราเรียนปกติจะประกอบด้วยสาระ คำสั่ง แบบฝึกหัด ปัญหา คำถามที่ว่างสำหรับเขียนตอบและการทดสอบ

และประเภทที่สาม คือ คู่มือทั่วไป เป็นหนังสือที่ให้ข้อความรู้เกี่ยวกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้อื่น โดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้เข้าใจสามารถดำเนินการในเรื่องนั้นๆ ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง

อำนาจ เกาตรกุล (2541: 8-10) ได้อธิบายเกี่ยวกับประเภทของคู่มือว่าคู่มือมี 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่หนึ่งคือ คู่มือหลักสูตร ในเอกสารที่มีรายละเอียดและข้อเสนอแนะแก่ผู้ใช้หลักสูตร ให้สามารถเข้าใจแนวทางการใช้และข้อพึงปฏิบัติ คู่มือฝึกงานเป็นเอกสารที่เสนอแนวทางการปฏิบัติการฝึกงานของผู้เรียนทั้งในสถานศึกษา หรือ สถานประกอบการรวมทั้งให้ผู้ที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการฝึกงานได้มีแนวทางในการปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ประเภทที่สามคือ คู่มือนักเรียนเป็นเอกสารแนะนำการปฏิบัติตนของนักเรียนที่อยู่ในสถานศึกษาแห่งนั้นโดยเสนอแนะเกี่ยวกับข้อมูลของสถานศึกษา อาคารที่ตั้งกฎระเบียบ วิธีปฏิบัติ สิทธิประโยชน์สิ่งที่เป็นบริการ และเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่นักเรียนจะได้รับ

จากแนวคิดเกี่ยวกับประเภทของคู่มือซึ่งมีนักวิชาการอธิบายมาแล้ว สามารถสรุปได้ว่าคู่มือแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. คู่มือเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตร เป็นคู่มือที่เสนอแนะแนวทางหรือเทคนิควิธีการสอน การใช้สื่อหรือนวัตกรรม ที่สัมพันธ์กับรายวิชาหนึ่งซึ่งระดับชั้นเรียนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นๆ เช่นคู่มือรายวิชา คู่มือระดับชั้นเรียน คู่มือการใช้สื่อ นวัตกรรม การเรียนการสอน เป็นต้น

2. คู่มือการจัดกิจกรรมการสอนทั่วไป เป็นคู่มือที่เสนอแนะแนวทางหรือเทคนิควิธีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้และเป็นคู่มือที่มีได้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเนื้อหา หรือคำอธิบายรายวิชาใดวิชาหนึ่งโดยตรง เช่น คู่มือการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน คู่มือปฏิบัติการกิจกรรมสร้างนิสัยสำหรับโรงเรียน ประถมศึกษา คู่มือจัดกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษาสำหรับอาจารย์ แนะนำกรมอาชีวศึกษา เป็นต้น

4.3 องค์ประกอบของคู่มือ

ในการจัดทำคู่มือนั้นมีส่วนประกอบที่สำคัญ ๆ ที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของคู่มือไว้ดังนี้

ปรีชา ช้างขวัญยืนและคณะ (2539: 145-156) ได้อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดทำคู่มือว่า ต้องประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้คู่มือ เนื้อหาสาระการเตรียมการสอน กระบวนการวิธีการและกิจกรรม การเขียนคู่มือต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ การคาดคะเนล่วงหน้าว่าผู้ใช้มักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องอะไร แล้วจัดทำข้อมูลที่จะช่วยเสริมความรู้ อันจะทำให้ผู้ใช้สามารถแก้ปัญหาได้ คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหาโดยปกติผู้เขียนคู่มือควรเป็นผู้มีประสบการณ์ในเรื่องที่เขียนมากพอสมควร ซึ่งจะช่วยให้รู้ว่าการดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ มักจะมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง และจุดอ่อนมีอะไรบ้าง ผู้เขียนคู่มือสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันวิธีแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับผู้อ่านหรือผู้ใช้คู่มือได้ คู่มือที่ดีควรให้แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงซึ่งเป็น

ประโยชน์ต่อผู้อ่านหรือผู้ใช้ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของเอกวุฒิ ไกรมาก (2541: 54) อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของคู่มือว่าจะประกอบด้วยคำชี้แจงการใช้คู่มือ เนื้อหาที่จะสอน การเตรียมการสอน กระบวนการ วิธีการ และกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล ความรู้เสริมปัญญา คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหาแหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิง ส่วนเรื่องชัย จงพิพัฒนสุข (2542: 6-7) อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดทำคู่มือว่า ต้องประกอบด้วยคำชี้แจงการใช้คู่มือ วิธีการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลและข้อเสนอแนะ

4.4 ลักษณะที่ดีของคู่มือ

คู่มือจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้นำไปใช้ เมื่อนำคู่มือไปใช้แล้ว สามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้องและเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ต้องการถือว่าเป็นคู่มือที่ดี มีนักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของคู่มือไว้ดังนี้ ปรีชา ช่างขวัญยืนและคณะ(2539: 159-160) ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของคู่มือว่า ต้องมีความชัดเจนและให้รายละเอียดครอบคลุม เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ถูกต้อง การเขียนคู่มือต้องครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ เช่น ควรระบุให้ชัดเจนว่าคู่มือนี้เป็นคู่มือสำหรับใครและใครเป็นผู้ใช้ กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้ใช้ได้อะไรบ้าง คู่มือนี้ช่วยผู้ใช้ได้อย่างไร ได้ประโยชน์อะไรบ้าง ควรมีส่วนที่ให้หลักการหรือความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้ใช้เพื่อให้การใช้คู่มือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ควรมีส่วนให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับการเตรียมตัวการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ มีส่วนที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีคำถามหรือกิจกรรมให้ผู้ใช้คู่มือทำ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านหรือการปฏิบัติตามขั้นตอนที่เสนอแนะ และวันที่วางสำหรับผู้ใช้คู่มือในการเขียนคำตอบ รวมถึงคำถามหรือแนวในการตอบ ใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการช่วยให้ผู้ใช้คู่มือได้โดยสะดวก เช่น การจัดทำรูปเล่ม ขนาดการเลือกตัวอักษร ขนาดตัวอักษร การใช้ตัวคำ การใช้ภาพ การเน้นข้อความบางตอน และการใช้แหล่งอ้างอิงที่เป็นประโยชน์ ซึ่งอาจเป็นบรรณานุกรม รายชื่อชมรม รายชื่อสื่อ รายชื่อสถาบันและรายชื่อบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดของ เอกวุฒิ ไกรมาก (2541: 57) ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของคู่มือว่า สามารถเข้าใจลักษณะเนื้อหา ขอบข่าย หรือสิ่งที่จะสอนได้อย่างกระชับชัดเจน มองเห็นโครงสร้างของการสอนทั้งหมด ช่วยให้สามารถดำเนินตามแนวทางและขั้นตอนต่าง ๆ ได้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2531: 77) ได้อธิบายเกี่ยวกับคู่มือที่ดีว่า จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ ใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย ใคร่ครวญถึงปัญหาและสถานการณ์อย่างทะลุปรุโปร่งเพื่อให้ผู้ใช้คู่มือใช้ได้เป็นอย่างดี ควรออกแบบคู่มือให้สวยงามน่าหยิบอ่าน มีรูปภาพหรือการ์ตูนประกอบเพื่อให้น่าสนใจ หากเป็นเล่มควรทำปกให้สวยงามและทนทานต่อการใช้ เขียนหน้าปกให้เด่นชัดสอดคล้องกับฮิค์ (Hick. 1998: Abstract) วิจัยเรื่อง คู่มือนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานของบุคลากร (ทรัพยากรมนุษย์) พบว่าคู่มือนี้ช่วยส่งเสริมความเข้าใจในการปฏิบัติงานของบริษัทและนโยบายทางบริษัท เพื่อลดปัญหาในการเข้าใจผิด และการที่ลูกจ้างจะฟ้องร้องบริษัท ส่วนแนวความคิดของ คีรีบุญ จงวุฒิเวชย์ และมาเรียม นิลพันธ์ (2542: 17-18) ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะคู่มือที่ดีกว่าแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ด้านแรกคือ ด้านเนื้อหา รายละเอียดในคู่มือควรตรงกับเนื้อหาที่ศึกษาและไม่

ยากเกินไปจนทำให้ไม่มีผู้สนใจหยิบอ่าน การนำเสนอเนื้อหาควรให้เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้ที่จะศึกษา ข้อมูลที่มีในคู่มือนี้ผู้อ่านสามารถประยุกต์ใช้ได้ เนื้อหาควรเหมาะสมที่จะนำไปใช้อ้างอิง ควรมีกรณีตัวอย่างประกอบในบางเรื่องเพื่อทำความเข้าใจง่าย และควรมีการปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอ ด้านที่สองคือ รูปแบบตัวอักษรที่ใช้ควรมีขนาดตัวโตและรูปแบบที่ชัดเจนอ่านง่ายเหมาะสมกับผู้ใช้ ควรมีรูปภาพตัวอย่างประกอบลักษณะการจัดรูปเล่มทำให้น่าสนใจ ใช้ภาษาไทยให้เข้าใจง่ายเหมาะสมกับผู้ใช้ ระบบการนำเสนอควรเป็นระบบจากง่ายไปหายากเป็นเรื่องๆ ให้ชัดเจน ด้านที่สาม คือ ด้านการนำไปใช้ควรระบุขั้นตอน วิธีการใช้ให้ชัดเจน มีแผนภูมิ มีตารางมีตัวอย่างประกอบให้สามารถนำไปปฏิบัติได้มีข้อมูลสามารถใช้เพื่อการประสานงานต่าง ๆ ได้สะดวก บอกสิทธิประโยชน์และข้อควรปฏิบัติให้เข้าใจง่าย

จากแนวคิดและผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของคู่มือ ซึ่งนักวิชาการได้อธิบายมาแล้ว ผู้ศึกษาคิดว่า ลักษณะที่ดีของคู่มือ จะต้องมีการเรียงลำดับขั้นตอนการใช้ให้ชัดเจนและง่ายต่อการทำความเข้าใจ เมื่ออ่านแล้วต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องไม่สับสน ต้องเน้นแนวปฏิบัติที่สำคัญ ควรแสดงแผนภาพ แผนภูมิ แผนผัง เพื่อช่วยให้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ได้ง่าย และรูปแบบของคู่มือควรมีรูปแบบที่น่าสนใจ สวยงาม น่าอ่านและทนทานต่อการใช้

4.5 แนวทางการจัดการทำคู่มือ

เพื่อให้การทำคู่มือ มีความชัดเจน ถูกต้อง และเหมาะสมกับผู้ศึกษาได้ศึกษาการจัดทำคู่มือจากหน่วยงานองค์กรและบุคคล ดังนี้

ทองซุบ ศรีแก้ว. (2545: 1-19) ได้จัดทำคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นโดยมีวัตถุประสงค์สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษานำไปใช้เป็นคู่มือปกครองชั้นเรียนและพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนให้มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาฉบับนี้ได้กำหนดวิธีการดำเนินการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนในด้านต่างๆ คือ การพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนในห้องเรียน ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนานักเรียนเรื่องการตรงต่อเวลา ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแต่งกาย การรักษาความสะอาด การปฏิบัติตามกฎจราจร รูปแบบของคู่มือเป็นลักษณะแผนปฏิบัติการกิจกรรมการปกครองนักเรียนในชั้นเรียนมีการจัดแบ่งนักเรียนออกเป็นระบบหมู่เพื่อปกครองนักเรียนโดยใช้ระบบหมู่ มีแบบฟอร์มบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน

อนุชิต เชิงจำเนียร (2545: 1-15) ได้จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะคนดีของนักเรียนนักศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคู่มือในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีให้นักเรียนนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพทุกสาขาตามนโยบายของกรมอาชีวศึกษาและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เนื้อหาสาระประกอบไปด้วย 3 แผนงาน คือ แผนงาน 1) โครงการเสริมสร้างบุคลิกภาพและความรับผิดชอบต่อสังคม แผนงาน 2) โครงการเสริมสร้างจรรยาบรรณวิชาชีพ แผนงาน 3) โครงการเสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

รูปแบบของคู่มือ เป็นลักษณะการจัดกิจกรรมตามโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของนักเรียน นักศึกษา มีแบบสอบถามโครงการทุกโครงการ

5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

พีระพงศ์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนกระสังพิทยาคม อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนขาดเทคนิคการปลูกฝังคุณธรรม ทำให้ปฏิบัติได้ยาก นักเรียนส่วนใหญ่จึงไม่ให้ความสนใจ และไม่ตระหนักถึงความสำคัญ ดังนั้นควรจัดการอบรมครูให้มีเทคนิคที่จะสอดแทรกเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมในเนื้อหาวิชาในทุกๆ วิชาได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม ควรมีการใช้สื่อในการอบรมเช่น เชิญวิทยากร จัดกิจกรรมต่าง ๆ จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ ตลอดจนขอความร่วมมือจากส่วนราชการ ชุมชนและวัดในการที่จะกำหนดมาตรการและแนวทางในการแก้ปัญหา

มนสภรณ์ ทูเมธา (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบกัลยาณมิตรเพื่อส่งเสริมการเห็นคุณค่าของตนเองของนักศึกษาพยาบาลเพื่อเปรียบเทียบผลการทดลองใช้ระบบกัลยาณมิตรในด้านความเป็นกัลยาณมิตรผลปรากฏว่านักศึกษาผู้เป็นกัลยาณมิตรมีความเป็นกัลยาณมิตร ความตั้งใจแสดงพฤติกรรมกัลยาณมิตรทักษะการฟังและการเห็นคุณค่าในตนเอง ภายหลังการทดลองสูงกว่านักศึกษากลุ่มปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษากลุ่มทดลองมีการเห็นคุณค่าในตนเองหลังการทดลองสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติผลการศึกษายังคุณภาพพบว่าระบบกัลยาณมิตรทำให้นักศึกษาผู้เป็นกัลยาณมิตรมีความรักความอาทรในตนเอง ส่วนนักศึกษาที่ได้รับการดูแลจากระบบกัลยาณมิตรพบว่ามีความรู้พื้นที่ที่มีประสบการณ์ให้ความใกล้ชิดอบอุ่นเป็นกันเองมีสัมพันธภาพที่ดี ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือด้านการเรียนและการปรับตัว

ทัศนัย ไกรทอง (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครใต้เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครใต้ ในด้านการอบรมเลี้ยงดูการจัดการเรียนการสอน การดำเนินชีวิต และสื่อมวลชนโดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาชั้นปีที่1-4 จำนวน 300 คน ผลปรากฏว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพระนครใต้อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่ากรอบเลี้ยงดูของครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก การจัดการเรียนการสอนของสถาบันมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก การดำเนินชีวิตของนักศึกษามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาอยู่ใน

ระดับปานกลาง สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพระนครศรีไธ อยู่ในระดับมาก

รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล (2545 :บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดอาชีวศึกษาโดยบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการวิจัยมี 3 ขั้นตอนคือ ตอนที่ 1 สังเคราะห์รูปแบบการจัดอาชีวศึกษา ตอนที่ 2 การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดอาชีวศึกษา ตอนที่ 3 การพัฒนาคู่มือการจัดอาชีวศึกษา ผลปรากฏว่า ผู้สอนแต่ละวิชาจัดทำแผนของตนเองโดยเลือกองค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะบูรณาการในรายวิชาของตนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและธรรมชาติวิชา สามารถบูรณาการได้ครบทุกองค์ประกอบในแต่ละชั้นปี ส่วนเรื่องประสิทธิภาพของรูปแบบพบว่า คะแนนพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลังการทดลองของกลุ่มทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 พบว่ารูปแบบการจัดอาชีวศึกษาโดยบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ใช้มีประสิทธิภาพ

วิโรจน์ สุวรรณรัตน์ (2546: 152) จัดทำคู่มือการเขียนแผนการสอนโดยเน้นการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม สำหรับครูวิทยาลัยเทคนิคราชบุรีมีสาระสำคัญ คือจัดทำขึ้นเพื่อให้ครูใช้เป็นคู่มือในการเขียนแผนการสอนโดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมลงในแผนการสอน ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สรุปได้ว่าสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทำให้เด็กสามารถเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้อย่างไรขอบเขต สังคมมีปัญหาครอบครัวมีสถิติหย่าร้างสูง เด็กและเยาวชนถูกทอดทิ้ง ขาดการดูแลเอาใจใส่ ขาดคุณธรรม จริยธรรมที่ดี ดังนั้นจึงจำเป็นที่เด็กจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีเพื่อให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

นงนุช เทศทอง (2547: ออนไลน์) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาในสังกัดวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7 ผลการวิจัยพบว่า 1. การปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7 ใน 5 ด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ การประหยัดและการมีระเบียบวินัย ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. การปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7 ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงมีคุณธรรม จริยธรรมในภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าด้านความเสียสละแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน 3. การปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7 ที่เรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและคหกรรมมีคุณธรรม จริยธรรมในภาพรวมไม่

แตกต่างกันเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความมีระเบียบวินัยจะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความเสียสละ และการประหยัดไม่แตกต่างกัน 4. การปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกันมีคุณธรรม จริยธรรมไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

วนัสชาห์ สุวรรณทอง (2548: ออนไลน์) ได้ทำการศึกษาเรื่องทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า 1. ทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมมีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก 2. ผู้บริหารกับครูผู้สอนมีทัศนะต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3. ผู้บริหารและครูผู้สอนเพศชายมีทัศนะต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันกับผู้บริหารและครูผู้สอนเพศหญิง 4. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การรับราชการต่างกันมีทัศนะต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 5. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การรับราชการต่างกันมีทัศนะต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

กิลฟอร์ด (1993: 59 -A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการให้เหตุผลทางจริยธรรมของผู้สอน สไตล์การสอนกับการรับรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยคณะครู จำนวน 34 คน ที่สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ในวิทยาลัยในเขตพื้นที่ 6 วิทยาลัย และนักศึกษาผู้ใหญ่ จำนวน 519 คน วิธีการศึกษาใช้แบบทดสอบการให้นิยามประเด็นปัญหาของ Rest วัดตัวแปรอิสระซึ่งเป็นระดับที่ให้หลักการพัฒนาความรู้ทางจริยธรรมสไตล์การสอนได้รับนิยามว่าเป็นวิธีการที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือวิธีการที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางซึ่งวัดโดยใช้แบบวัดหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ของ Conti การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน วัดโดยใช้ตรรกะนิสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนของ Stern และ Walker และได้ศึกษาอิทธิพลที่เป็นไปได้ของตัวแปรทางประชากร ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ และระดับการศึกษา ด้านระดับการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่เป็นหลักการ ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในระดับปานกลาง ระหว่างระดับการให้เหตุผลทางจริยธรรมกับสไตล์การสอน จากแบบวัดสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน จากการวัดการถดถอยของสเต็ปไวส์ พบว่า คะแนนการใช้ในแบบทดสอบการให้นิยามประเด็นปัญหา เมื่อรวมเข้ากับคะแนนการให้เหตุผลทางจริยธรรมกับสไตล์การสอนซึ่งเพิ่มขึ้น 12 % ไม่มีสหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างสไตล์การสอนกับการรับรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับ

พฤติกรรมสไตส์การสอน มีสหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระดับปานกลางระหว่างระดับการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่เป็นหลักการกับเพศ

รืออลล์ (1993: 1860-A) ได้ทำการศึกษาพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาแผนกธุรกิจชั้นสูงในระหว่างขั้นตอนการคาดหวังล่วงหน้ากับการให้เหตุผลทางจริยธรรมในระยะขั้นตอนการเกี่ยวข้องและประพจน์ทางจริยธรรมของตนในระยะขั้นตอนพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจากชั้นเรียนวิชาธุรกิจ 2 ชั้นเรียน จำนวน 118 คน ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคตะวันตกเฉียงเหนือของสหรัฐ ซึ่งมีความเข้าใจว่าคะแนนของแต่ละด้านจากแบบวัด The Commons Game จะใช้แทนแบบทดสอบในชั้นเรียนที่ต้องการได้ ผู้ถูกทดลองได้รับคำแนะนำว่าผู้ร่วมวิจัยได้คะแนนสูงกว่า 50 เปอร์เซนต์ไทล์ จะได้รับเครดิตคะแนนเต็มในการสอบและผู้ร่วมวิจัยอื่น ๆ จะได้รับ 90 % ของคะแนนเต็ม วิธีดำเนินการศึกษาให้ผู้ถูกทดลองตอบแบบทดสอบการให้นิยามประเด็นปัญหา ซึ่งคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบการให้นิยามประเด็นปัญหาและคะแนน P ทำการคำนวณสำหรับผู้ถูกทดลองแต่ละคน คะแนนเหล่านี้ใช้แทนระดับการให้เหตุผลทางจริยธรรมของผู้ร่วมวิจัยในระยะขั้นตอนการคาดหวังล่วงหน้า ผู้ถูกทดลองตอบแบบวัดเหตุผลของผู้ร่วมวิจัยต่อรอบในขณะที่เข้ามีส่วนร่วมในแบบวัด The Commons Game แบบวัดผู้ร่วมวิจัยให้เหตุผลต่อรอบนั้นให้เครื่องมือตัวเลือกที่ถูกบังคับให้เลือกซึ่งอธิบายเลือกสีของผู้ร่วมวิจัยให้เหตุผลต่อรอบ Commons Game และได้รับคะแนนที่แทนการให้เหตุผลทางจริยธรรมของผู้ถูกทดลองแต่ละคนในระยะที่มีการแข่งขันทำการวิเคราะห์คะแนนจากแบบวัด The Commons Game และการแข่งขันการให้เหตุผลทางจริยธรรม ซึ่งมีปัจจัยทางประชากร (เพศ คะแนนเฉลี่ย ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง จำนวนเวลาพักผ่อนต่อวัน และระดับความเครียดที่รับรู้) และคะแนนแบบทดสอบการให้คำนิยามประเด็นปัญหาเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาจริยธรรม การให้เหตุผลทางจริยธรรม และพฤติกรรมทางจริยธรรมในระหว่างกิจกรรมการแข่งขัน ผลการวิเคราะห์พบว่ากลุ่มตัวอย่างทำคะแนนได้ต่ำกว่านักเรียนในมหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญ โดยรวมจากแบบทดสอบการให้นิยามประเด็นปัญหานอกจากนี้ยังพบว่าเพศแตกต่างกันไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการพัฒนาจริยธรรม การใช้เหตุผลทางจริยธรรม หรือความประพจน์ทางจริยธรรม ยิ่งกว่านั้นการศึกษาพบว่า ตัวแปรด้านประชากรไม่ได้มีอิทธิพลในระดับมากต่อความประพจน์ทางจริยธรรมในระหว่างกระบวนการ The Commons Game ส่วนการให้เหตุผลทางจริยธรรมในระหว่างการแข่งขันได้นับผลกระทบจากการให้รางวัลเป็นคะแนน และจากการให้เหตุผลทางจริยธรรมที่ใช้ในระหว่างรอบก่อน ๆ

นาร์วาเอซ (1994: 4042-A) ได้ศึกษาปัญหาจริยธรรมโดยใช้คำถาม 2 ข้อ คือ ความแตกต่างในโครงสร้างทางความรู้ ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการดำเนินการทำตำราหรือไม่เจาะลงไปคือ ความแตกต่างในการใช้เหตุผลทางจริยธรรม ส่งผลต่อการระลึกตำราเกี่ยวกับเหตุการณ์เรื่องจริยธรรมหรือไม่ หลังจากการศึกษาเชิงสำรวจแล้ว ได้ออกแบบการทดลองโดยใช้คำบรรยายเกี่ยวกับจริยธรรม โดยกำหนดให้นักศึกษามหาวิทยาลัยมีภาระงาน 3 ด้าน คือด้านแรกนักศึกษาอ่านนิทาน 4 เรื่อง ตามลำดับดังนี้ 1) นิทานที่ไม่เกี่ยวกับจริยธรรมหรือนิทานกลาง ๆ 2) นิทานจริยธรรมที่หลายขั้นตอน ซึ่งมีการใช้เหตุผลทางจริยธรรมอยู่ภายใต้ด้วยในขั้นตอนต่าง ๆ ตามแบบ

ของโคลเบอร์ก 3) นิทานจริยธรรมขั้นตอนเดียว ซึ่งมีข้อโต้แย้งทางจริยธรรมจากขั้นตอนที่ 5 ของโคลเบอร์ก และ 4) นิทานที่มีเรื่องย่อย ๆ ซ้อนกันอยู่หรือนิทานนางฟ้า เมื่ออ่านนิทานทั้ง 4 เรื่องจบแล้ว นักศึกษาระลึกถึงนิทาน 3 เรื่องแรกในลำดับเดียวกัน หลังจากนั้นนักศึกษาทำแบบทดสอบการนิยามประเด็นปัญหา ซึ่งเป็นการวัดจุดประสงค์ของการให้เหตุผลทางจริยธรรม แบบทดสอบการให้คำนิยามประเด็นปัญหา จะให้คะแนน P เป็นตัวแปรอิสระ นิทานกลาง ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับจริยธรรมจะให้กรอบความเข้าใจในการอ่านและทำหน้าที่เป็นความแปรปรวนร่วมในการวิเคราะห์ลำดับย่อย มีสมมติฐาน 2 ข้อ ข้อแรกคือ หลักควบคุมการอ่านเพื่อความเข้าใจแล้วนักศึกษาที่ได้คะแนนสูงในความชอบ การใช้เหตุผลทางจริยธรรมควรจะได้คะแนนสูงในการระลึกได้ถึงจริยธรรมที่มีหลักการ ตัวแปรตามเป็นการระลึกได้สำหรับการให้เหตุผลทางจริยธรรมจากนิทานจริยธรรมทั้ง 2 เรื่อง สมมติฐานข้อที่สอง คือ หลังจากการควบคุมการอ่านเพื่อความเข้าใจทั่ว ๆ ไปแล้ว ผู้ถูกทดลองที่ได้คะแนนการให้เหตุผลทางจริยธรรมสูงขึ้น ควรจะได้คะแนนสูงขึ้นในการระลึกได้ในเนื้อหาทั่ว ๆ ไปสำหรับนิทานจริยธรรมที่มีหลายขั้นตอนนั้น เพราะว่าทุกขั้นตอนควรจะคุ้นเคยกับนักศึกษา และผลที่ตามมาคือ การรักษาสิ่งที่เกิดขึ้นพร้อมกันให้คงอยู่ควรจะยาก สมมติฐานข้อแรกไม่ได้รับการยืนยัน คะแนน การระลึกได้ที่มีหลักการเบื้องต้นขึ้นอยู่กับนิทานที่มีขั้นตอนเดียว ซึ่งอาจจะมีแตกต่างจากนิทานที่มีหลายขั้นตอนในการที่จะมีความเข้าใจ สมมติฐานข้อที่สองได้รับการยืนยันผู้ถูกทดลองที่มีคะแนน P สูงกว่าย่อมจะระลึกได้มากกว่าเนื้อหาทั่วไป ซึ่งปรับเข้ากับการระลึกได้ที่มีหลักการมากกว่าผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่า

ครานลีย์ (2003: 1531- A) ได้ศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติในด้านจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนเมืองของประเทศไทยการประพฤติดีปฏิบัติทางด้านจริยธรรมของนักเรียนประกอบด้วยมาตรการที่โรงเรียนใช้ในการอบรมจริยธรรมนักเรียน มาตรการที่จะจัดการศึกษาโดยนำเอาจริยธรรมบูรณาการเข้ากับวิชาอื่น และมาตรการเหล่านี้จะเกิดผลอย่างไรต่อนักเรียนการวิจัยนี้ได้กำหนดกรอบความคิดไว้ 6 ด้าน คือ การสอนจริยธรรมเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการสอนจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมการสอนที่ต่อเนื่อง การสอนจริยธรรม โดยกำหนดระเบียบกฎของห้องเรียน การสอนจริยธรรมโดยดำเนินตามนโยบาย และระเบียบของทางราชการ การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลา 6 เดือน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงพบว่า การจัดการศึกษาด้านจริยธรรม โดยผู้บริหารและครูเน้นการปลูกฝังความดีงามที่ยึดตามหลักพระพุทธศาสนา โดยเน้นการควบคุมดูแลตนเอง การมีส่วนร่วมเป็นแบบอย่างให้กับคนอื่นได้ ความดีโดยวิธีการที่นักเรียนรู้โดยการปฏิบัติ แม้ว่าจะไม่ได้กำหนดไว้ชัดเจนในหลักสูตร สิ่งที่ต้องปฏิบัติต่อกัน การให้เกียรติผู้อื่นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและได้ค้นพบว่าการจัดการเรียนการสอนจริยศึกษาคควรบูรณาการคุณภาพอบรมสั่งสอนควรเป็นแบบอย่างที่ดีการฝึกอบรมควรกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน อย่างไรก็ตาม แม้ว่านักเรียนส่วนใหญ่จะมีความประพฤติที่เหมาะสมตลอดเวลา แต่มีนักเรียนส่วนน้อยที่ต่อต้านในด้านการ ไม่อยากเรียน

บทที่ 3

ขั้นตอนและวิธีการจัดทำคู่มือ

คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม สำหรับครูโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี มีวิธีการจัดทำและตรวจสอบความเหมาะสมดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและเขียนโครงร่างของคู่มือ

- 1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 เขียนโครงร่างของคู่มือ
- 1.3 ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของโครงร่างของคู่มือ

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำเนื้อหาสาระของคู่มือ

- 2.1 จัดทำเนื้อหาสาระของคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน
- 2.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาสาระของคู่มือ

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

- 3.1 ประเมินความเหมาะสมของคู่มือการจัดกิจกรรมให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 10 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสม
- 3.2 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมินความเหมาะสม

ขั้นตอนในการดำเนินงาน

ขั้นตอนในการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมมีดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและเขียนโครงร่างของคู่มือ

ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรและเนื้อหาการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี

1.2 เขียนโครงร่างหัวข้อของคู่มือและรายละเอียดประกอบหัวข้อของคู่มือ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้สอนคุณธรรมจริยธรรม

1. ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม
2. ความมุ่งหมายในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียน
3. หลักการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน
4. พฤติกรรมนักเรียนที่แสดงถึงการมีคุณธรรมจริยธรรม

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารและครูในการกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม

1. บทบาทของผู้บริหารในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียน
2. บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียน

ตอนที่ 3 กิจกรรมที่สร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน

1. กิจกรรมธนาคารความดี
2. กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า
3. กิจกรรมออมทรัพย์วันละนิด
4. กิจกรรมบันทึกเล่มน้อย
5. กิจกรรมธนาคารเพิ่มทรัพย์
6. กิจกรรมวันรำลึกพระคุณครู
7. กิจกรรมวันแม่ลูกผูกสัมพันธ์
8. กิจกรรมวันพุทธรักษา

1.3 เชิญผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนตรวจสอบโครงร่างของคู่มือ ก่อนนำไปเขียนเนื้อหาสาระของคู่มือ ประกอบด้วย อาจารย์ประจำภาควิชาการบริการการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้คือ

1. อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. พระครูศรีธรรมวาที (พระมหาศักดา อัครปัญโญ) รองเจ้าคณะอำเภอ จังหวัดราชบุรี

3. นางประทุม เพิ่มวัฒนา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา ระดับ 9
โรงเรียนเทศบาลวัดไทรอารีรักษ์ (มณีวิทยา) จังหวัดราชบุรี

4. นางพจนพร จิตเจริญทวีโชค ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
ระดับ 8 บ้านท่ามะขาม จังหวัดราชบุรี

5. นางลวลย์ เจริญผล ตำแหน่ง อาจารย์ 3 ระดับ 9 หัวหน้าโครงการ
คณิตศาสตร์เมืองราชโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี

1.3.1 ปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างของกลุ่มตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่
การจัดลำดับขั้นตอนในการทำ ขอบเขตที่ชัดเจน และการเขียนหัวข้อต่างๆ ให้ถูกต้อง

1.3.2 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์พิจารณาโครงสร้างกลุ่ม

2. จัดทำเนื้อหาสาระของกลุ่ม

การจัดทำเนื้อหาสาระของกลุ่มสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนในโรงเรียน
ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

2.1 เขียนคู่มือในรูปแบบของการเขียนโครงการโดยเน้นการสร้างเสริมคุณธรรม
จริยธรรม โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ กลุ่มประกอบด้วยส่วนต่างๆ
ดังนี้

ส่วนที่ 1 คือ คำชี้แจงการใช้คู่มือ จะประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของคู่มือ ความรู้
พื้นฐานในการใช้คู่มือ วิธีการใช้คู่มือ คำแนะนำการใช้คู่มือ

ส่วนที่ 2 คือ เนื้อหาสาระของการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม
ประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้สอนคุณธรรมจริยธรรม การจัดกิจกรรมที่สร้างเสริม
คุณธรรมจริยธรรม การประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

2.2 นำคู่มือที่ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้วไปสอบถาม
เนื้อหาสาระของกลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญ

2.3 นำคู่มือการจัดกิจกรรมมาแก้ไขปรับปรุงตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่
การเพิ่มเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม การเขียนจุดประสงค์ให้ตรงกับความคาดหวังของแต่ละกิจกรรม
เพิ่มการประเมินผลในแต่ละกิจกรรม

3. ประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

ผู้ศึกษานำคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนที่จัดทำขึ้นให้
ผู้เกี่ยวข้องได้ประเมินความเหมาะสมของคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับ
นักเรียนในโรงเรียน โดยมีขั้นตอนของการประเมินความเหมาะสมของคู่มือดังนี้

นำคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3
(เทศบาลสงเคราะห์) ที่ได้รับการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ตรวจสอบความเหมาะสมก่อนนำไปใช้ โดย

ผู้จัดทำคู่มือ ได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เชิญผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปฏิบัติ จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 10 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือ

ในการตรวจสอบ ความเหมาะสมของคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม ก่อนนำไปใช้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้ศึกษาจัดทำแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า
2. ส่งคู่มือและแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือ พร้อมให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
3. รวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมที่ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินแล้วมาตรวจสอบความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้
4. ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การตรวจสอบความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ได้มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ได้มาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ได้ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ได้น้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ได้น้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ได้มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ได้มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ได้ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ได้น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ได้น้อยที่สุด

5. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมการนำคู่มือไปใช้จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 5 คน ศึกษานิเทศก์ 5 คน ครูผู้สอน 10 คน ปรากฏผลตามตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและระดับความเหมาะสมของการนำคู่มือไปใช้

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	คู่มือมีความเหมาะสมในรายละเอียดของเนื้อหาสาระมีความเป็นไปได้ในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียน	4.10	.64	มาก
2	คู่มือมีความเหมาะสมในรายละเอียดด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนและครูอย่างหลากหลาย	4.00	.72	มาก
3	คู่มือมีความเหมาะสมในด้านการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	4.50	.99	มากที่สุด
4	การจัดลำดับหรือขั้นตอนของเนื้อหาที่มีความเหมาะสม	4.20	.69	มาก
5	การจัดลำดับหรือขั้นตอนของกิจกรรมนักเรียนในคู่มือมีความเหมาะสม	4.25	.63	มาก
6	การจัดลำดับขั้นตอนของการประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมีความเหมาะสม	4.00	.97	มาก
7	รายละเอียดของเนื้อหาที่กำหนดไว้มีความเหมาะสมและครอบคลุมที่จะนำไปปฏิบัติ	4.10	.78	มาก
8	รายละเอียดของกิจกรรมที่กำหนดในคู่มือมีความหลากหลายและเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติ	3.90	.55	มาก
9	รายละเอียดของการประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในคู่มือมีความเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติ	4.00	.85	มาก
10	รายละเอียดและขั้นตอนของกิจกรรมที่จัดทำมีความเหมาะสมในการสร้างเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมความซื่อสัตย์	4.00	.85	มาก
11	รายละเอียดและขั้นตอนของกิจกรรมที่จัดทำมีความเหมาะสมในการสร้างเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมความกตัญญู	4.52	1.16	มากที่สุด
12	รายละเอียดและขั้นตอนของกิจกรรมที่จัดทำมีความเหมาะสมในการสร้างเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมความประหยัด	4.10	.71	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
13	แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้าน ความซื่อสัตย์ ประหยัดและความกตัญญู มีความ ชัดเจน สมบูรณ์	3.90	.78	มาก
14	คู่มือที่จัดทำขึ้นมีเนื้อหาสาระ กิจกรรม และการ ประเมินพฤติกรรม สอดคล้องกับเนื้อหาและ วัตถุประสงค์	3.95	.82	มาก
15	คู่มือที่จัดทำขึ้นมีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมของ นักเรียนในสถานศึกษา	4.50	.59	มากที่สุด
รวม		4.05	.64	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด 3 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้ คู่มือมีรายละเอียดและขั้นตอนของกิจกรรมที่จัดทำมีความเหมาะสมในการสร้างเสริมให้นักเรียนมีความกตัญญู มีระดับความคิดเห็น มากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) คู่มือมีความเหมาะสมในด้านการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และคู่มือที่จัดทำขึ้นมีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมของนักเรียนในสถานศึกษา มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) เท่ากัน

โดยในภาพรวม ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน มีความเหมาะสมในการนำการนำคู่มือไปใช้ อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.05$ และค่า S.D. = .64

บทที่ 4

คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม

การดำเนินการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี ได้จัดทำตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ จนได้คู่มือ
สำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความ
ประหยัด และด้านความกตัญญู

คู่มือ

การจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี

จัดทำโดย

นางสาวกীরติกานต์ พุทธอร่าม

โรงเรียนเทศบาลเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี

คำนำ

การจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3(เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรีมีความมุ่งหมายเพื่อให้คณะครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบงานสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน ได้มีคู่มือไว้ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมโดยเฉพาะในด้านของความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความกตัญญู และให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการควบคุม กำกับ ติดตาม นิเทศการจัดกิจกรรม

สำหรับเนื้อหาสาระของคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้สอนคุณธรรมจริยธรรม

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารและครูในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม

ตอนที่ 3 กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน

ซึ่งผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ ในการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นบุคลากรที่ดีในอนาคตของชาติสืบไป

กীরติกานต์ พุทธอร่าม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำชี้แจงการใช้คู่มือ.....	1
วัตถุประสงค์ของคู่มือ.....	1
ส่วนประกอบของคู่มือ.....	1
คำแนะนำการใช้คู่มือ.....	1
เนื้อหา.....	3
ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้สอนคุณธรรมจริยธรรม.....	3
วัตถุประสงค์.....	3
ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม.....	3
ความมุ่งหมายของการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม.....	4
หลักการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน.....	4
พฤติกรรมนักเรียนที่แสดงถึงการมีคุณธรรมจริยธรรม.....	6
ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารและครูในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม.....	7
บทบาทของผู้บริหารในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม.....	7
บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม.....	8
ตอนที่ 3 กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน.....	9
กิจกรรมธนาคารความดี.....	10
กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า.....	15
กิจกรรมออมทรัพย์วันละนิด.....	25
กิจกรรมบันทึกล่ำน้อย.....	29
กิจกรรมธนาคารเพิ่มทรัพย์.....	34
กิจกรรมวันรำลึกพระคุณครู.....	42
กิจกรรมแม่ลูกผูกสัมพันธ์.....	45
กิจกรรมวันพุทธรักษา.....	50
เอกสารอ้างอิง.....	55
ภาคผนวก	
ระเบียบกระทรวงว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา	
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532	57

คำชี้แจงการใช้คู่มือ

วัตถุประสงค์ของคู่มือ

คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาล สงเคราะห์) จัดทำขึ้น เพื่อให้ครู และบุคลากรที่รับผิดชอบกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียน ได้ศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรม ของนักเรียน และให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศ การจัดการกิจกรรมดังกล่าว โดยมุ่งเน้นในเรื่องการจัดกิจกรรมที่ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมวิถี ชีวิตตามคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความซื่อสัตย์ 2) ด้านความประหยัด 3) ด้านความกตัญญู

ส่วนประกอบของคู่มือ

ในการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม ได้จัดทำในรูปแบบของ การจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้ใช้ในการจัดกิจกรรมที่ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ พึงประสงค์ คู่มือมีรายละเอียดแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้สอนคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย ความหมายของ คุณธรรมจริยธรรม ความมุ่งหมายของการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน หลักการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน และพฤติกรรมนักเรียนที่แสดงถึงการมีคุณธรรมจริยธรรม

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารและครูในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม จะ ประกอบด้วยบทบาทของผู้บริหารในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียน และบทบาทของ ครูในการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียน

ตอนที่ 3 กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน มี 3 ด้านคือ กิจกรรมด้าน ซื่อสัตย์ กิจกรรมด้านความประหยัด กิจกรรมด้านความกตัญญู ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ คือ กิจกรรมธนาคารความดี กิจกรรมสหกรณ์สหการ กิจกรรมบันทึกลำเลียง กิจกรรมธนาคารเพิ่ม ทรัพย์ กิจกรรมวันรำลึกพระคุณครู กิจกรรมวันแม่ลูกผูกสัมพันธ์ กิจกรรมวันพุทธรักษา

ครูอาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน จะต้องทำการศึกษาและทำความเข้าใจวิธีการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนด โดยเลือก กิจกรรมและนำไปจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

คำแนะนำในการใช้คู่มือ

เพื่อให้การจัดทำคู่มือและการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนบรรลุ จุดมุ่งหมายที่กำหนด คือครูผู้สอนได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมคุณ ธรรมจริยธรรมที่สำคัญ 3 ด้านคือ 1. ด้านความซื่อสัตย์ 2. ด้านความประหยัด 3. ด้านความ กตัญญู จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.กลุ่มเป้าหมาย ครูที่รับผิดชอบกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนจะต้องศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการจัดกิจกรรมว่าคือกลุ่มใด เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 หรือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 หรือนักเรียนทั้ง 2 ช่วงชั้น และเลือกกิจกรรมจัดให้กับนักเรียนตามความเหมาะสม

2.เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ครูที่รับผิดชอบกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนจะต้องพิจารณาใช้เวลาให้เหมาะสม กิจกรรมบางกิจกรรมอาจจัดพร้อมกันทั้งโรงเรียน บางกิจกรรมอาจจะบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครูผู้สอนยืดหยุ่นตามความเหมาะสม

3.งบประมาณค่าใช้จ่าย บางกิจกรรมที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม ควรเสนอกิจกรรม/โครงการ ไว้ในแผนการประจำปีของสถานศึกษา

4. การประเมินผลการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน ครูที่รับผิดชอบกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนจะต้องศึกษาและประเมินพฤติกรรมวิถีชีวิตตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยเน้นด้านความซื่อสัตย์ ด้านความประหยัด ด้านความกตัญญู

ตอนที่ 1

ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้สอนคุณธรรมจริยธรรม

วัตถุประสงค์

ในตอนที 1 เป็นการสร้างเสริมความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้สอนคุณธรรมจริยธรรม โดยมี วัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความหมายของ คุณธรรมจริยธรรมความมุ่งหมายของการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน และหลักการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน
2. เพื่อให้ครู มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องบทบาทของโรงเรียนต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน
3. เพื่อให้ครู มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องบทบาทของผู้บริหารในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน
4. เพื่อให้ครู มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องพฤติกรรมนักเรียนที่แสดงถึงการมีคุณธรรมจริยธรรม

เนื้อหาประกอบด้วย

- 1.ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม
- 2.ความมุ่งหมายของการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน
- 3.แนวทางการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม
4. พฤติกรรมนักเรียนที่แสดงถึงการมีคุณธรรมจริยธรรม

1. ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคุณธรรมจริยธรรมไว้มากหลาย ในที่นี้จะสรุปดังนี้
คุณธรรม หมายถึง ความดีสูงสุดปลูกฝังอยู่ในอุปนิสัยอันดีงาม อยู่ในจิตสำนึกอยู่ในความรับผิดชอบชั่วดี อันเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้ง ควบคุมพฤติกรรมที่แสดงออกตามปรารถนา

จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติ การกระทำ ตลอดจนความรู้สึกลึกซึ้งที่คิดอันถูกต้องดีงาม ที่ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและบุคคลทั่วไป

ในส่วนของการกระบวนการศึกษา มีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้สอดคล้องกับระบบการปกครองของประเทศ จึงพอที่จะสรุปความหมายของคุณธรรมจริยธรรมในแง่ของการกระบวนการศึกษาว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียน ได้ปฏิบัติตนจากภายนอกสู่ภายใน โดยนำความรู้ ปัญญาและเหตุผลเป็นหลักในการทำงานและเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวไม่ให้กระทำในสิ่งที่ไม่ดี

ไม่ถูกต้อง ทุกคนร่วมมือกันแบ่งปันกัน และประสานงานกันเพื่อแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไปได้และทำให้ทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2. ความมุ่งหมายในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้มีคุณธรรมจริยธรรม ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
2. เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ยึดมั่นในหลักแห่งคุณธรรม และจริยธรรม ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม
3. เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีความประพฤติ การปฏิบัติ ในครรลองแห่งคุณธรรม จริยธรรม และเป็นผู้นำทางการพัฒนาคุณภาพคุณธรรมจริยธรรมให้ปรากฏในสังคมของตนได้

3. หลักการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน

โรงเรียนเป็นแหล่งสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องตระหนักในเรื่องการปลูกฝังที่ดีและถูกต้องให้กับนักเรียน เพื่อสร้างรากฐานที่ดีให้กับนักเรียนต่อไป ซึ่งหลักในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เรียนนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ควรคำนึงถึงดังนี้

1. กำหนดลำดับความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่จะต้องเร่งสร้างเสริมให้เกิดขึ้นกับคนไทยทุกคนในช่วงแรก และช่วงเวลาต่อไป อาทิ มีความเพียร รู้จักเก็บออม มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย ซื่อสัตย์ มีความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความกตัญญู ชื่นชมคนดี/คนสุจริต มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม รักชาติ รักแผ่นดิน เป็นต้น และกำหนดให้เป็นนโยบายแห่งชาติที่จะต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องตลอดไป

2. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรแกนกลาง โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ให้มีสาระของความรู้เกี่ยวกับความจริงของชีวิตและธรรมชาติ หลักธรรมของศาสนา คุณธรรมจริยธรรม อันดีงามของระบบวิถีชีวิต เอกลักษณ์ไทย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างตามลำดับความสำคัญที่กำหนดไว้ โดยบูรณาการอย่างเหมาะสมตามวัยของผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

3. ส่งเสริมให้สถานศึกษา สถาบันศาสนา และองค์กรต่าง ๆ ที่จัดและร่วมจัดการศึกษา จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ทางศาสนาและวิชาสามัญเข้าด้วยกันอย่างสมดุล มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม แก่ผู้เรียนที่เหมาะสมกับวัยอย่างต่อเนื่องทุกระดับ รวมทั้งส่งเสริมให้ครู พระภิกษุ นักบวชและผู้นำทางศาสนาที่มีความรู้ ความเข้าใจศาสนาอย่างถ่องแท้เป็นผู้สอนวิชาศาสนา และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถาบันศาสนาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นแหล่งเรียนรู้ทางศาสนาและพัฒนาจิตใจที่สำคัญของเยาวชน ศาสนิกชน และประชาชนคนไทยทุกคน เพื่อให้คนไทยเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมไทย ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

5. กำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการเพื่อสนับสนุนและพัฒนาให้ศาสนบุคคล ได้แก่ พระภิกษุ นักบวช ผู้นำทางศาสนาและผู้ทรงความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย มีความรู้ ความสามารถในการสอน อบรม และถ่ายทอดความรู้หลักศาสนธรรม ศิลธรรม คุณธรรมจริยธรรม ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ผู้สอนหรือเป็นวิทยากรในสถานศึกษา

6. ดำเนินงานให้มีแผนงานและโครงการการปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมในวิถีชีวิตที่ดงามโดยให้สถาบันสังคมในท้องถิ่นที่รับผิดชอบ ได้เข้ามามีส่วนร่วมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้คนไทยอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีความสุข และเป็นสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน

7. จัดกระบวนการเรียนการสอนด้านศาสนาและหลักธรรมศาสนาในทุกระดับการศึกษา ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศาสนาที่ผู้เรียนนับถือทั้งด้านเนื้อหา การปฏิบัติ และการประยุกต์ใช้รวมทั้งมีการบูรณาการการเรียนการสอนทางด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมไว้ในทุกวิชาอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน

8. สถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านศาสนา ความรู้ทั่วไปเข้าด้วยกันอย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนจัดให้ครู พระภิกษุ นักบวช และผู้นำทางศาสนาที่มีความรู้ ความเข้าใจศาสนธรรมอย่างถ่องแท้ เป็นผู้สอนวิชาศาสนา และศีลธรรมในสถานศึกษา การมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความกตัญญูกับคุณธรรมจริยธรรม

9. จัดให้มีการประชุมอบรมกันอย่างสม่ำเสมอในหมู่ครู คณาจารย์ และผู้บริหารในเรื่องความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมอย่างถูกต้อง เพื่อให้สามารถบูรณาการด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย ในกระบวนการเรียนรู้ได้มากขึ้น รวมทั้งสามารถอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน และปฏิบัติตนเป็นต้นแบบที่ดีของสังคม

10. จัดให้มีแผนงานและโครงการที่สนับสนุนให้ศาสนบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ อย่างแท้จริงในศาสนธรรม เป็นผู้สอนหรือเป็นวิทยากรวิชาศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน เพื่อปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า โรงเรียนเป็นแหล่งสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียน ฉะนั้นโรงเรียนจะต้องคำนึงถึงหลักการดังกล่าวต่อการสร้างเสริมคุณธรรม ตลอดจนมุ่งเน้นและส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่แสดงถึงการมีคุณธรรมจริยธรรม ดังที่กล่าวมาเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน

4. พฤติกรรมนักเรียนที่แสดงถึงการมีคุณธรรมจริยธรรม

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนนอกจากการเรียนการสอนแล้ว การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นสิ่งที่ควรเน้น เพราะนักเรียนจะแสดงพฤติกรรมต่างๆ ในการที่จะพัฒนา ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและปัญญา มีดังนี้

1. รักษาคำพูดของตนให้มีคุณค่าน่าเชื่อถือ
2. ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. มีความมั่นคงในการกระทำความดี ทั้งต่อหน้าและลับหลัง
4. รู้จักอดออม ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
5. ใช้สิ่งของอย่างรู้ค่า ทั้งที่เป็นของตนเองและของสาธารณะ
6. รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ หมั่นแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ
7. ปฏิบัติต่อผู้มีพระคุณ อันได้แก่บุพการี ครู และบุคคลอื่น ๆ ด้วยความเคารพ และตอบแทนคุณเมื่อมีโอกาส
8. มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
9. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เพื่อนำความภาคภูมิใจมาสู่ตนเอง ครอบครัว

การที่นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ตามพฤติกรรมที่กำหนดไว้ ถือเป็นการพัฒนาศักยภาพในตัวบุคคลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นอกจากนี้ยังส่งผลในการพัฒนาประเทศสืบไปในอนาคตด้วย

ตอนที่ 2

บทบาทของผู้บริหารและครูในการจัดกิจกรรม สร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม

1. บทบาทของผู้บริหารในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม

การจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่จะส่งเสริมและสร้างบรรยากาศแห่งคุณธรรมจริยธรรม ดังนี้

1. ควรมีการสร้างค่านิยมในเรื่องหลักการของคุณธรรมจริยธรรมก่อน โดยการฝึกความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบวินัย รู้จักทำงานร่วมกัน ฯลฯ เป็นสิ่งที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เพราะเป็นรากฐานของการมีคุณธรรมจริยธรรม

2. ยึดหลักในการสอนโดยให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในการเรียนมากขึ้นและอาจฝึกให้รู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง ตลอดจนรู้จักปกครองตนเอง

3. ควรจัดกิจกรรมในโรงเรียน ซึ่งกิจกรรมในโรงเรียนมี 4 รูปแบบ ดังนี้

3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในชั้นก็เป็นส่วนที่ช่วยสนับสนุนในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมได้ เช่น การช่วยเหลือกัน การใช้จ่ายอย่างประหยัด การออมทรัพย์ การทำความเคารพเป็นต้น

3.2 การจัดกิจกรรมนักเรียน ซึ่งเป็นสนับสนุนให้การเรียนสมบูรณ์ขึ้น และจะช่วยปลูกฝังในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมได้เป็นอย่างดี เพราะผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่จัดทำขึ้น ได้แก่

- 1) การจัดตั้งชมรม
- 2) คณะกรรมการนักเรียน
- 3) ชมรมหรือกลุ่มสนใจคุณธรรมจริยธรรม

3.3 ควรสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคณะครู และผู้เรียน ย่อมทำให้บรรยากาศของการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมเป็นไปอย่างราบรื่น

3.4 ควรสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสังคมภายนอก เป็นการฝึกการทำงานร่วมกัน ประสานงาน เสียสละ ฯลฯ เป็นการฝึกหัดการมีคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างหนึ่ง

2. บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม

บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียน จะต้องดำเนินอย่างจริงจัง เพราะคุณธรรมและจริยธรรมเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิตที่จะทำให้สังคมสงบสุขไม่วุ่นวาย ทุกคนเคารพสิทธิของตนเองและของผู้อื่น การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม จึงต้องทำควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่นๆ โดดเน้นหลักการปฏิบัติจริงจนเกิดเป็นลักษณะนิสัยที่ดีงาม เช่น ความซื่อสัตย์ ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น การรู้จักใช้สิ่งของที่จำเป็นไม่ฟุ่มเฟือย มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ครูอาจารย์ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน อย่างเป็นปกตินิสัย ซึ่งถือเป็นการเริ่มต้นฝึกหัดและเรียนรู้ในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนและครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งที่จะช่วยสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน และช่วยสร้างบรรยากาศให้ปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรม โดยการส่งเสริมและปลูกฝังคุณลักษณะต่างๆ เช่น การมีความซื่อสัตย์ ประหยัดอดออม มีความกตัญญู รวมถึงการให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น เช่น การจัดตั้งกิจกรรมธนาคารความดี กิจกรรมธนาคารเพิ่มทรัพย์ ชมรมหรือกลุ่มสนใจต่างๆ ชุมนุมทางวิชาการ และสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับคณะครู นักเรียนและสังคมภายนอก เป็นการฝึกหัดการมีคุณธรรมจริยธรรมให้มีอยู่ในตัวนักเรียน

ตอนที่ 3

กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน

กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนเทศบาล 3(เทศบาลสงเคราะห์)
ประกอบด้วยกิจกรรมที่สร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในด้านต่าง ๆ 3 ด้านดังต่อไปนี้

1. ความซื่อสัตย์ ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้
 - 1.1 กิจกรรมธนาคารความดี
 - 1.2 กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า
2. ความประหยัด ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้
 - 2.1 กิจกรรมออมทรัพย์วันละนิด
 - 2.2 กิจกรรมบันทึกละแฉ่ง
 - 2.3 กิจกรรมธนาคารเพิ่มทรัพย์
3. ความกตัญญู ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้
 - 3.1 กิจกรรมวันรำลึกพระคุณครู
 - 3.2 กิจกรรมวันแม่ลูกผูกสัมพันธ์
 - 3.3 กิจกรรมวันพุทธรักษา

กิจกรรม ธนาคารความดี

แนวคิด

การทำความดีนั้น เราทำได้ทุกคนและทำได้ทุกวัน ถ้าเราทำความดีเป็นประจำทุกวันก็จะบังเกิดผลดีกับตัวเรา นับว่าเป็นการสะสมความดี ตรงกับคำกล่าวที่ว่า “ความดีไม่มีขาย ถ้าอยากได้ต้องสร้างเอง” ดังนั้นโรงเรียนต้องส่งเสริมลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนโดยมุ่งให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนกระทำแต่ความดีมีความซื่อสัตย์
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มในด้านความซื่อสัตย์
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ระยะเวลา

ตลอดปีการศึกษา

สถานที่

ทุกห้องเรียน

สื่อ/อุปกรณ์

1. แบบบันทึกความดี
2. ประกาศความดี
3. ป้ายนิเทศ
4. แผนภูมิข้อตกลง

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนทุกระดับชั้น

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. ครูผู้รับผิดชอบชี้แจงจุดประสงค์ของการทำความดีด้านความซื่อสัตย์ โดยมีรายละเอียดดังนี้จุดประสงค์การทำความดี
 - 1.1 เพื่อให้นักเรียนมีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม
 - 1.2 เพื่อให้นักเรียนมีความซื่อตรง ไม่หยิบฉวยของผู้อื่นมาเป็นของตน
 - 1.3 เพื่อให้นักเรียนเป็นคนที่รักษาคำพูด เป็นที่ไว้วางใจของบุคคลอื่น
 พร้อมพูดอภิปรายถึงข้อดีข้อเสียในการปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว
2. คณะกรรมการนักเรียน หัวหน้าห้อง ร่วมกันกำหนดรายละเอียดต่างๆ ที่เป็นข้อตกลงของกลุ่มดังนี้

ข้อตกลงของกลุ่ม

 - 2.1 ให้นักเรียนเขียนบันทึกความดีที่ตนเองทำในแต่ละวันลงในสมุดบันทึก(เอกสาร1)
 - 2.2 การบันทึกความดีทุกครั้งให้ผู้ร่วมอยู่ในเหตุการณ์เขียนรับรอง
 - 2.3 ให้หัวหน้าห้องลงชื่อรับทราบการบันทึกทุกครั้ง
3. หัวหน้าห้องหรือคณะกรรมการนักเรียนที่เป็นตัวแทนห้องสรุปความดีของเพื่อนๆ ที่กระทำในรอบสัปดาห์เสนอครูประจำชั้น(เอกสาร2)
4. ครูผู้รับผิดชอบ ครูประจำชั้น คณะกรรมการนักเรียนที่เป็นตัวแทนห้อง หัวหน้าห้อง และเพื่อนๆ ร่วมสรุปผลการจัดกิจกรรมธนาคารความดีทุกสิ้นเดือน
5. ให้นักเรียนทำแบบประเมินพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์เป็นรายบุคคล และร่วมกันสรุปผล(เอกสาร 3)
6. ครูผู้รับผิดชอบ ครูประจำชั้น คณะกรรมการนักเรียนที่เป็นตัวแทนห้อง หัวหน้าห้อง และเพื่อนๆ ร่วมแสดงความยินดีและยกย่องชมเชยนักเรียนทุกคนที่ทำความดี
7. คณะกรรมการนักเรียนประกาศคุณงามความดีหน้าเสาธงและติดประกาศที่ป้ายนิเทศ

การประเมินผล

1. สังเกตจากพฤติกรรมในชั้นเรียน
2. สังเกตจากสมุดบันทึก

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มในเรื่องของความซื่อสัตย์
2. นักเรียนมีความเคารพและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อการบันทึกความดี

(เอกสาร1)

แบบบันทึกความดีของนักเรียนรายบุคคล

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

วัน/เดือน/ปี	ความดีที่ทำ	ผู้รับรอง

สรุปผลเด็กดีรอบสัปดาห์

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้รับรอง

(.....)

หัวหน้าห้อง

ลงชื่อ.....ผู้รับรอง

(.....)

ครูประจำชั้น

(เอกสาร2)

แบบสรุบบันทึกความดีของนักเรียน

วัน/เดือน/ปี	ชื่อ - สกุล	ความดีที่ทำ	ผู้รับรอง

สรุปผลเด็กดีรอบสัปดาห์

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้รับรอง
(.....)

หัวหน้าห้อง

ลงชื่อ.....ผู้รับรอง
(.....)

ครูประจำชั้น

(เอกสาร 3)

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนด้านความซื่อสัตย์

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่นักเรียนปฏิบัติตามความเป็นจริง

รายการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ			
	3	2	1	0
ความซื่อสัตย์				
1. ไม่พูดปด				
2. ไม่ลักขโมย.....				
3. เก็บสิ่งของได้แล้วนำส่งคืน.....				
4. ไม่หยิบฉวยของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง.....				
5. ทำผิดแล้วยอมรับผิด.....				
6. ปฏิบัติตามระเบียบการแต่งกายของโรงเรียน.....				
7. ไม่ลอกการบ้านเพื่อน.....				
8. การทำความสะอาดภายในห้องเรียน.....				
9. การทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน.....				
10. ไว้ว่างใจได้ทั้งต่อหน้าและลับหลัง.....				

เกณฑ์การประเมิน

24 – 30 คะแนน หมายถึง ดีเยี่ยม

21– 23 คะแนน หมายถึง ดี

18 – 20 คะแนน หมายถึง พอใช้

น้อยกว่า 18 คะแนนหมายถึง ควรปรับปรุง

ระดับคุณภาพ

0 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติ

1 หมายถึง ปฏิบัติน้อย

2 หมายถึง ปฏิบัติมาก

3 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(.....)

กิจกรรม สหกรณ์ร้านค้า

แนวคิด

กิจกรรมสหกรณ์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสมัครเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ นักเรียนจะดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในรูปของคณะกรรมการ โดยร่วมกันคิด ร่วมกันดำเนินกิจกรรม ร่วมกันแก้ปัญหา ร่วมกันสรุปและประเมินผลตามหลักของสหกรณ์ โดยจัดในรูปแบบของสหกรณ์ร้านค้า โดยเฉพาะการส่งเสริมในการทำงานในสหกรณ์ด้วยความซื่อสัตย์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันทำงานในสหกรณ์ด้วยความซื่อสัตย์
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

ระยะเวลา

ทุกวัน (จันทร์ – ศุกร์) ระหว่างเวลา 7.00 – 8.00น. และ 11.30 – 12.30 น.

ทุกเดือนประชุมสรุปผล

สิ้นปีการศึกษา(ปลายเดือนมีนาคม)ประชุมสามัญประจำปี

สถานที่

ห้องสหกรณ์

สื่อ/อุปกรณ์

1. สินค้าที่นำมาจำหน่าย
2. ผลผลิตนักเรียน
3. แผนภูมิข้อตกลง
4. ใบความรู้

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนทุกระดับชั้น

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. ครูผู้รับผิดชอบให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่องการจัดกิจกรรมสหกรณ์ และชี้แจงจุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ซึ่งมีดังต่อไปนี้
 - จุดประสงค์กิจกรรมสหกรณ์
 - 1.1 เพื่อให้สมาชิกทำงานร่วมกันด้วยความซื่อตรง โปร่งใส
 - 1.2 เพื่อให้สมาชิกปฏิบัติงานภายในสหกรณ์ตามขั้นตอนที่ได้ตกลงไว้ได้
 - 1.3 เพื่อให้สมาชิกรู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
2. ครูแนะนำขั้นตอนการสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ ดังนี้ กรอกใบสมัคร ร่วมการประชุมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการสหกรณ์ (เอกสาร 1)
3. คณะกรรมการสหกรณ์ดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายบัญชี ฝ่ายขาย ฝ่ายออมทรัพย์
 4. คณะกรรมการสหกรณ์สร้างข้อตกลงร่วมกัน เพื่อกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่าย
 - 4.1 ฝ่ายบัญชีทำหน้าที่บันทึกรายรับ รายจ่ายในแต่ละวัน
 - 4.2 ฝ่ายขายทำหน้าที่ขายสินค้าให้แก่ลูกค้าภายในร้านและนับจำนวนเงินในการขายสินค้า และนำส่งให้ฝ่ายบัญชีบันทึก
 - 4.3 ฝ่ายออมทรัพย์ทำหน้าที่รับฝากเงินสมาชิกสหกรณ์
5. ให้คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ศึกษาเอกสารต่างที่เกี่ยวข้องในหน้าที่ (เอกสาร 2 –4)
6. การจัดเวรนักเรียนเข้าปฏิบัติงานประจำวันในสหกรณ์ ดังนี้
 - 5.1 ฝ่ายขาย มีหน้าที่ ปฏิบัติงานในการขายของภายในร้านสหกรณ์จำนวน 3 คน
 - 5.2 ฝ่ายบัญชี มีหน้าที่ บันทึกการขายประจำวัน จำนวน 2 คน
 - 5.3 ฝ่ายออมทรัพย์ มีหน้าที่รับฝากเงินของสมาชิก จำนวน 2 คน
7. การปฏิบัติกิจกรรมสหกรณ์ของนักเรียนแต่ละวันมีคณะครูจำนวน 2 ท่านทำหน้าที่ควบคุมดูแลอยู่ด้วย
8. คณะกรรมการสหกรณ์ดำเนินการจัดกิจกรรมร้านค้า ส่งเสริมการผลิตและการออมทรัพย์
9. คณะกรรมการสหกรณ์ประชุมเพื่อสรุปผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ เดือนละ 1 ครั้ง
10. ครูและกรรมการนักเรียนประชุมสหกรณ์สามัญประจำปี เพื่อสรุปผลการดำเนินงานและปันผลเฉลี่ยคืนให้กับสมาชิก
11. ครูผู้รับผิดชอบและคณะกรรมการการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ประชุมร่วมกัน เพื่อสรุปผลการดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์
12. ให้ครูกรอกแบบประเมินผล และร่วมกันสรุปผล

การประเมินผล

1. พฤติกรรมนักเรียนระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมในสหกรณ์
2. กิจกรรมสหกรณ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย
3. สมาชิกได้รับเงินปันผลตามที่กำหนด

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. นักเรียนร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ใบความรู้

เรื่องการจัดกิจกรรมสหกรณ์

สหกรณ์ คือ หน่วยธุรกิจที่มีบุคคลตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป ร่วมทุนกันโดยมีวัตถุประสงค์เดียวกันและได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย

หลักการสำคัญของสหกรณ์มีดังนี้

1. เป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ
2. สมาชิกทุกคนถือหุ้นที่มีมูลค่าเท่า ๆ กัน
3. สมาชิกจะถือหุ้นคนละกี่หุ้นก็ได้
4. สมาชิก 1 คนมีสิทธิออกเสียงได้เพียง 1 เสียง
5. มีการปันผลเป็น 2 ส่วน คือตามจำนวนหุ้นที่ซื้อและตามกิจกรรมที่ร่วมมือ

สหกรณ์ในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. สหกรณ์การเกษตร
2. สหกรณ์นิคม
3. สหกรณ์ประมง
4. สหกรณ์ร้านค้า
5. สหกรณ์ออมทรัพย์
6. สหกรณ์บริการ

ขั้นตอนของการจัดตั้งสหกรณ์มีการดำเนินงานดังนี้

1. รวบรวมสมาชิก เพื่อระดมเงินทุน สำหรับระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์จะต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 100 คน
2. สมาชิกผู้ก่อตั้ง มีประมาณ 7 – 15 คน เพื่อศึกษาข้อบังคับ ของสหกรณ์ โดยอาจศึกษาจากข้อบังคับของสหกรณ์ที่ดำเนินการมาแล้ว และนำมาปรับปรุงแก้ไข
3. การเสนอขอจดทะเบียน เมื่อสมาชิกผู้ก่อตั้งร่างระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้แสดงความจำนงเป็นสมาชิกเข้าประชุมใหญ่ เพื่อพิจารณาข้อบังคับของสหกรณ์แล้วเสนอขอจดทะเบียน เมื่อได้รับอนุมัติจดทะเบียนแล้วก็เรียกประชุมใหม่อีกครั้งหนึ่งเพื่อเลือกคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์

4. ระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ โดยทั่วไปมีหลักใหญ่เหมือน ๆ กันดังนี้

4.1 ลักษณะทั่วไปได้แก่

- ชื่อสหกรณ์ บอกประเภทชื่อของสหกรณ์
- ที่ตั้งของสหกรณ์ บอกเลขที่ ถนน ตำบล อำเภอ และจังหวัด
- วัตถุประสงค์

4.2 สมาชิกภาพ

- จำนวนสมาชิกอย่างต่ำ
- วิธีการเข้าเป็นสมาชิก การชำระค่าธรรมเนียม
- กำหนดการหมดความเป็นสมาชิก
- กำหนดวิธีเกี่ยวกับหนี้สินที่รับผิดชอบ

4.3 ทู่น

- กล่าวถึงมูลค่าหุ้น
- การถอน และการโอนหุ้น
- เงื่อนไขการรับฝากเงิน
- การทำบัญชี

4.4 ระเบียบภายในเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ในข้อบังคับจะต้องกำหนดด้วยว่า ในการออกระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้กิจการภายในของสหกรณ์ดำเนินไปด้วยดีนั้นให้อำนาจและหน้าที่แก่ใคร

4.5 การจัดการ กำหนดวิธีการประชุมใหญ่ การเรียกประชุม การดำเนินการประชุม การบันทึกการประชุม ต้องกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและสิทธิของคณะกรรมการเจ้าหน้าที่และสมาชิกโดยละเอียด

4.6 การบัญชี

- กำหนดให้มีสมุดบัญชี และใบเสร็จรับเงินต่าง ๆ
- กำหนดการรายงานทางบัญชี อาจเป็นระยะ 1 เดือน หรือ 1 ปี
- หลักการปฏิบัติเกี่ยวกับกำไร ขาดทุน
- หลักการปรับปรุง และการดำเนินการทางบัญชี
- การกำหนดบทลงโทษที่เกี่ยวกับการเงิน

4.7 เบ็ดเตล็ด

- การแก้ไขข้อขัดแย้งต่าง ๆ
- การแก้ไขข้อบังคับ
- เครื่องหมายของสหกรณ์
- การเก็บรักษาทรัพย์สินของสหกรณ์
- การเลิกสหกรณ์

การรวมกลุ่มสหกรณ์ให้ประโยชน์แก่สมาชิก ดังนี้

1. ทำให้มีผลในการต่อรองทั้งด้านการซื้อและขายสินค้า
2. ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการทำงานร่วมกันด้วยความซื่อสัตย์ เกิดความสามัคคี
3. ส่งเสริมความเสมอภาค โดยทุกคนมีสิทธิเท่าเทียม

จากระเบียบข้อบังคับอย่างกว้าง ๆ นี้ เราสามารถนำมาใช้เป็นโครงร่างในการจัดตั้งสหกรณ์ในโรงเรียน ตามวัตถุประสงค์ของสมาชิกในโรงเรียนได้

(เอกสาร 1)

ใบสมัครสหกรณ์ร้านค้า

สมาชิกเลขที่...../.....

(สำหรับนายทะเบียนกรอก)

ใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียน.....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ถึงคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียน.....

ข้าพเจ้า.....ชั้น.....อยู่บ้านเลขที่.....ซอย.....ถนน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ได้ทราบข้อบังคับของกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียน.....โดยตลอด

ขอสมัครเป็นสมาชิกของกิจกรรมร้านค้า และขอให้ถือคำเป็นหลักฐานดังต่อไปนี้

ข้อที่1. ข้าพเจ้าเป็นผู้มีคุณสมบัติถูกต้องตามข้อบังคับทุกประการ

() 1.1 เป็นนักเรียนปัจจุบัน

() 1.2 เป็นครูอาจารย์

() 1.3 เป็นคนงาน – การโรง

ข้อที่2. ข้าพเจ้าขอถือหุ้นของกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ซึ่งมีมูลค่าหุ้นละ.....บาท

2.1 ขอถือหุ้น จำนวน หุ้น

2.2 รับโอนหุ้นจาก.....สมาชิกเลขที่.....

จำนวนหุ้น.....หุ้น

ข้อที่3. ข้าพเจ้าสัญญาว่าจะชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า.....บาท และค่าหุ้น.....บาท

ทันทีที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิกได้

ข้อที่4. ข้าพเจ้าเป็นสมาชิก จะปฏิบัติตามข้อบังคับทุกประการ และพยายามส่งเสริมให้กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียน.....เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

ลงชื่อ.....ผู้สมัคร

(.....)

สหกรณ์โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

จำนวน หน่วย	รายการ	ราคาต่อหน่วย		จำนวนเงิน		หมายเหตุ
		บาท	สต.	บาท	สต.	
รวมเงิน						

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าการจ่ายตามรายการข้างต้น ไม่อาจเรียกเก็บใบเสร็จรับเงินจากผู้ขาย

ลงชื่อ.....ผู้ซื้อ

(.....)

๗ ได้ตรวจรับของตามรายการข้างต้นแล้ว

ลงชื่อ.....กรรมการตรวจนับ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการตรวจนับ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการตรวจนับ

(.....)

[illegible]

เกณฑ์การประเมิน

4	คะแนน หมายถึง	ดีมาก	18 – 20	คะแนน	ดีเยี่ยม
3	คะแนน หมายถึง	ดี	15 – 17	คะแนน	ดี
2	คะแนน หมายถึง	พอใช้	11 – 14	คะแนน	พอใช้
1	คะแนน หมายถึง	ควรปรับปรุง	น้อยกว่า 10	คะแนน	ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

กิจกรรมออมทรัพย์วันละนิด

แนวคิด

กิจกรรมการออมทรัพย์เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนรู้จักการประหยัด โดยการสะสมทรัพย์ที่เหลือจากการใช้จ่ายในแต่ละวัน เก็บเป็นเงินออมไว้ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นในอนาคต เป็นการฝึกนิสัยที่ดีให้กับนักเรียน นับว่าเป็นการแสดงถึงการมีวินัยในตัวเองและเป็นผู้มีความประหยัดมัธยัสถ์ของนักเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการประหยัดและอดออม
2. เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม
3. เพื่อให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ระยะเวลา

ทุกวันหลังเที่ยง ตลอดปีการศึกษา

สถานที่

ในห้องเรียน

สื่อ/อุปกรณ์

สมุดบัญชีเงินฝาก

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ครูผู้รับผิดชอบชี้แจงจุดประสงค์ของการออมทรัพย์โดยมีรายละเอียดดังนี้
 - 1.1 เพื่อให้นักเรียนรู้จักการประหยัดและอดออม
 - 1.2 ฝึกการทำตามข้อตกลงของกลุ่ม
 - 1.3 ฝึกการปฏิบัติงานร่วมกัน

2. เลือกคณะกรรมการและร่วมสร้างข้อตกลงร่วมกัน โดยกำหนดบทบาท หน้าที่และ รายละเอียดของกิจกรรม ดังนี้

2.1 ผู้รับฝากเงิน ทำหน้าที่รับฝากเงินจากสมาชิกโดยลงบัญชีตามจำนวนเงินอย่าง ถูกต้อง

2.2 เวลาในการรับฝากคือ 12.00 – 12.30 น.ของวันจันทร์ - ศุกร์

2.3 ดอกเบี้ยที่ได้รับจากฝากธนาคารให้นำมาใช้ในกิจกรรมของโรงเรียน 1 ส่วน คืนให้ นักเรียน 1 ส่วน เพื่อฝึกให้นักเรียนมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม

3. คณะกรรมการนักเรียนดำเนินการรับฝากเงินในแต่ละห้องโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเข้าแถว ตามลำดับก่อนหลังในเวลาหลังเที่ยงวัน (เอกสาร 1)

4. คณะกรรมการนักเรียนรวบรวมเงินฝากในแต่ละวันนำฝากครูผู้รับผิดชอบ

5. ครูผู้รับผิดชอบและคณะกรรมการนักเรียนนำเงินฝากธนาคารทุกสิ้นเดือน

6. ครูผู้รับผิดชอบและคณะกรรมการนักเรียนเบิกเงินคืนให้กับนักเรียนพร้อมดอกเบี้ยใน วันสิ้นปีการศึกษา

7. คณะกรรมการนักเรียนประชุมและประกาศรายชื่อยกย่องนักเรียนที่มีการออมเงินอย่าง สม่าเสมอและนักเรียนที่เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มอบใบประกาศเกียรติคุณ

8. ครูผู้รับผิดชอบและคณะกรรมการนักเรียนสรุปผลการจัดกิจกรรมออมทรัพย์วันละนิด

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการฝากเงินของนักเรียน
2. สังเกตการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนรู้จักประหยัดและมีการออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ
2. นักเรียนรู้จักเคารพสิทธิของคนอื่น เช่น การเข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง
3. นักเรียน ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มและยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่น

(เอกสาร 1)

บัญชีฝากออมทรัพย์

โรงเรียน.....

ชื่อ.....ชั้น.....สมาชิกเลขที่.....

[illegible]

กิจกรรมบันทึกเล่มน้อย

แนวคิด

เยาวชน นักเรียนและนักศึกษาในปัจจุบันนี้ บางส่วนมาจากครอบครัวที่มีฐานะดี ซึ่งมักจะใช้จ่ายฟุ่มเฟือยไม่รู้จักค่าของเงิน เนื่องจากได้จากผู้ปกครองง่ายๆ ตรงกันข้ามกับนักเรียนและบางส่วนซึ่งผู้ปกครองมีฐานะอยากจน รายได้ต่ำ มีความขัดสนเงินทองในการสำหรับใช้จ่ายในการเรียน เพื่อขจัดปัญหาทั้งสองประการนี้ สถานศึกษาจึงควรส่งเสริมให้นักเรียน จัดบันทึกรายรับรายจ่ายเพื่อให้นักเรียน ได้ตระหนักและเห็นคุณค่าของการเก็บออม ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น ตลอดจนส่งเสริมให้มีการหารายได้ระหว่างเรียน เพื่อให้นักเรียนที่ขาดแคลน มีเงินใช้จ่ายในการศึกษาตามความจำเป็นได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียน รู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด
2. เพื่อให้นักเรียน มีโอกาสฝึกปฏิบัติงานและเพิ่มรายได้ระหว่างเรียน
4. เพื่อให้นักเรียน รู้จักพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือผู้ปกครอง
5. เพื่อให้นักเรียน ได้ฝึกการบันทึกรายรับ รายจ่าย อย่างมีระบบ

ระยะเวลา ตลอดปีการศึกษา

สถานที่ ภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา

สื่อ/อุปกรณ์

1. แผนภูมิข้อตกลง
2. แบบบันทึกรายรับ รายจ่าย

กลุ่มเป้าหมาย

1. นักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 และ 3 ทุกคน
2. นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือผู้สนใจมีรายได้ระหว่างเรียน

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. สถานศึกษาโดยฝ่ายบริหาร กำหนดแนวนโยบาย วัตถุประสงค์ของกิจกรรม ซึ่งมีดังต่อไปนี้
 - 1.1 เพื่อให้นักเรียน รู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด
 - 1.2 เพื่อให้นักเรียน มีโอกาสฝึกปฏิบัติงานและเพิ่มรายได้ระหว่างเรียน
 - 1.3 เพื่อให้นักเรียนรู้จักพึ่งพาตนเองและแบ่งเบาภาระผู้ปกครอง
 - 1.4 เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการบันทึกรายรับ รายจ่าย อย่างมีระบบ
2. ตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประกอบด้วย หัวหน้าสายชั้น และครูประจำชั้นมีหน้าที่ดังนี้
 - 2.1 หัวหน้าสายชั้น รับแนวนโยบายจากฝ่ายบริหารแล้วนำมาประชุมร่วมกับครูประจำชั้นเพื่อกำหนดกิจกรรม แจกแก่ครูประจำชั้น
 - 2.2 ครูประจำชั้น อธิบายวัตถุประสงค์และรายละเอียดกิจกรรมบันทึกเล่มน้อยให้นักเรียนรับทราบ
3. ครูประจำชั้น อธิบายรายละเอียดของกิจกรรมบันทึกเล่มน้อยดังนี้
 - 3.1 ให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันตามรูปแบบ
 - 3.2 นักเรียนแต่ละคนนำแบบบันทึกส่งครูประจำชั้นเป็นรายสัปดาห์
4. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงข้อมูลของสมุดบันทึกในรายที่ใช้จ่ายไม่เหมาะสมเช่น ใช้จ่ายหมด เกินรายรับ แนะนำแนวทางแก้ไข
5. ครูให้คำชมเชยนักเรียนที่มีบันทึกการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ในแต่ละสัปดาห์ และเก็บข้อมูลเพื่อจัดลำดับเป็นรายเดือน รายปี เพื่อมอบใบประกาศเกียรติคุณต่อไป
6. กิจกรรมหารายได้ระหว่างเรียนมีขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้
 - 6.1 สืบรวจและจัดทะเบียนนักเรียนที่ประสงค์จะมีรายได้แล้วบันทึกเป็นข้อมูลจัดเก็บไว้
 - 6.2 สืบรวจแหล่งงานในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาเน้นเฉพาะพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อความสะดวกในการควบคุมดูแล ภายในโรงเรียนเช่นร้านค้าในโรงเรียน บ้านพักคณะครู ภายนอกโรงเรียนเช่นร้านค้า บ้านที่อยู่อาศัย โรงงาน
 - 6.3 จัดทำทะเบียนแหล่งงานและงานที่สร้างขึ้น
 - 6.4 จัดการประชุมซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการ นักเรียน และเจ้าของแหล่งงาน เพื่อกำหนดความเหมาะสมของงาน รายได้ ความปลอดภัย และอื่น ๆ
 - 6.5 จัดสรรนักเรียนเข้าปฏิบัติงานตามแหล่งที่เหมาะสม โดยความสมัครใจ
7. จัดให้มีครูทำหน้าที่นิเทศ ให้คำปรึกษา ดูแลให้ความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักเรียน
8. ให้นักเรียนทำแบบสำรวจการใช้จ่ายเงินและสิ่งของเครื่องใช้ จากนั้นร่วมกันสรุปประเมิน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการใช้จ่ายจากสมุดบันทึก
2. สังเกตความรับผิดชอบในการทำงาน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนตระหนัก เห็นคุณค่าของเงินและรู้จักการใช้จ่ายอย่างมีระบบ
2. นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนและสามารถแบ่งเบาภาระครอบครัวได้
3. นักเรียนบันทึกรายรับ รายจ่าย ประจำวันได้

(เอกสาร 1)

แบบสำรวจการใช้จ่ายเงินและสิ่งของเครื่องใช้

ชื่อกิจกรรม สำรวจตนเอง

ชื่อ ชั้น

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการที่นักเรียนเคยปฏิบัติ

ที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		
		3	2	1
1.	มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน.....			
2.	สำรวจรายการสินค้าหลายๆ อย่างก่อนซื้อทุกครั้ง.....			
3.	นำอาหารจากบ้านมารับประทานที่โรงเรียน.....			
4.	รู้จักทดแทนการใช้ของแพงด้วยการซื้อของถูกกว่า.....			
5.	ซื้อสินค้าเมื่อลดราคาเท่านั้น.....			
6.	นำของดีใช้แล้วมาทำให้เกิดประโยชน์.....			
7.	ใช้สมุดหนังสืออย่างคุ้มค่า.....			
8.	ใช้เครื่องเขียนอย่างประหยัด.....			
9.	สะสมเงินใส่กระปุกออมสิน.....			
10.	ปิดก๊อกน้ำทุกครั้งเมื่อใช้แล้ว.....			
11.	รักษาสาธารณสมบัติ.....			
12.	ไม่ซื้อของฟุ่มเฟือย.....			
13.	ปิดไฟทุกครั้งหลังใช้งาน.....			
14.	ตรวจทานเงินทอนของแม่ค้าทุกครั้ง.....			
15.	ใช้เสื้อผ้าอย่างเหมาะสม.....			
รวม				

ระดับคุณภาพ

ระดับ 3 หมายถึงปฏิบัติมากที่สุด

ระดับ 2 หมายถึงปฏิบัติปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึงปฏิบัติน้อย

เกณฑ์การประเมิน

36 - 45 คะแนน ดีมาก

32 - 35 คะแนน ดี

15 - 31 คะแนน ปรับปรุง

กิจกรรม ธนาคารเพิ่มทรัพย์

แนวคิด

กิจกรรมธนาคารเพิ่มทรัพย์เป็นกิจกรรมที่นำสิ่งของที่ไม่มีมูลค่ามาแปลงให้เป็นรายได้ นอกจากนี้ยังปลูกฝังจิตสำนึกในด้านความสะอาด ความปลอดภัยจากเชื้อโรค และสิ่งแวดล้อมที่น่าอยู่ ซึ่งเป็นการจัดการขยะที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ขยะในโรงเรียนมีมากมาย ถ้าโรงเรียนมีวิธีการกำจัดขยะที่ไม่ดี ก็จะส่งผลทำให้เกิดมลพิษซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพของนักเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะตามหลักสุขาภิบาล
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
4. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความเสียสละทำงานร่วมกันจนสำเร็จ

ระยะเวลา

ทุกวันศุกร์รับซื้อขยะ ทุกสิ้นเดือนขายขยะ ตลอดปีการศึกษา

สถานที่

บริเวณโรงเรียน

สื่อ/อุปกรณ์

ถังขยะแยกประเภท

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนทุกระดับชั้น

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ครูผู้รับผิดชอบชี้แจงจุดประสงค์ของการจัดตั้งธนาคารเพิ่มทรัพย์ โดยมีรายละเอียดดังนี้
 - จุดประสงค์ของการจัดตั้งธนาคารเพิ่มทรัพย์
 - 1.1 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน
 - 1.2 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะตามหลักสุขาภิบาล
 - 1.3 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

- 1.4 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความเสียสละทำงานร่วมกันจนสำเร็จ
2. ครูและนักเรียนสร้างข้อตกลงร่วมกันคือ
 - 2.1 การสมัครเป็นสมาชิกโดยการกรอกใบสมัคร (เอกสาร1)
 - 2.2 การนำขยะมาขายอย่างสม่ำเสมอ
 - 2.3 การบันทึกรายได้จากการขายขยะในสมุดบันทึก
3. คณะกรรมการนักเรียนประชุมเพื่อรับสมัครและคัดเลือกนักเรียนเป็นเจ้าหน้าที่ด้านต่างๆ
 - 3.1 เจ้าหน้าที่รับซื้อและชั่งขยะ มีหน้าที่รับขยะจากผู้นำมาขายเพื่อคัดแยกและให้ราคาตามที่กำหนด จำนวน 3 คน
 - 3.2 เจ้าหน้าที่จดบันทึกการขาย มีหน้าที่บันทึกการขายการรับซื้อขยะ ว่ามีขยะประเภทใดบ้าง จำนวน 1 คน
 - 3.3 เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ทำหน้าที่ บันทึกจำนวนเงินในการรับซื้อขยะจากสมาชิกในแต่ละวัน จำนวน 1 คน
 - 3.4 เจ้าหน้าที่แยกขยะ ทำหน้าที่แยกขยะที่สมาชิกลำมาขายอย่างเป็นระบบ มีระเบียบ จำนวน 2 คน
 - 3.5 เจ้าหน้าที่ขายขยะ ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับร้านรับซื้อขยะเอกชนเพื่อทำการขายตามราคาที่เหมาะสม จำนวน 1 คน
4. คณะกรรมการนักเรียนประกาศรับสมัครสมาชิกรับสมัครเพิ่มทรัพย์
5. เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ปฏิบัติหน้าที่รับซื้อขยะจากสมาชิกรับสมัครเพิ่มทรัพย์ในทุกวันศุกร์ และบันทึกการขายการรับซื้อขยะ
6. เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ปฏิบัติหน้าที่ขายขยะในทุกสิ้นเดือนและบันทึกการขายขยะ (เอกสาร 3-4)
7. ให้นักเรียนทำแบบประเมินพฤติกรรมตนเองและร่วมกันสรุปผล (เอกสาร 2)
8. ครูผู้รับผิดชอบและคณะกรรมการนักเรียนและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมธนาคารเพิ่มทรัพย์ในรอบเดือน และทุกภาคเรียน
9. ครูประจำชั้นทำแบบประเมิน และสรุปผล

การประเมินผล

1. จำนวนสมาชิกที่นำขยะมาขาย
2. สมุดบันทึกรายได้จากการขายขยะ
3. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีความประหยัดและรู้ค่าของวัสดุเหลือใช้
2. นักเรียนดำเนินกิจกรรมและมีความเสียสละทำงานร่วมกันจนสำเร็จ
3. นักเรียนทุกคนช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

(เอกสาร 1)

ใบสมัครสมาชิกธนาคารเพิ่มทรัพย์

สมาชิกเลขที่...../.....

(สำหรับนายทะเบียนกรอก)

ใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกธนาคารเพิ่มทรัพย์โรงเรียน.....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ถึงคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมธนาคารเพิ่มทรัพย์โรงเรียน.....

ข้าพเจ้า.....ชั้น.....อยู่บ้านเลขที่.....ซอย

.....ถนน.....ตำบล.....อำเภอ

.....จังหวัด.....

ได้ทราบข้อบังคับของกิจกรรมธนาคารเพิ่มทรัพย์โรงเรียน.....โดยตลอด

ขอสมัครเป็นสมาชิก และขอให้ถ้อยคำเป็นหลักฐานดังต่อไปนี้

ข้อที่1. ข้าพเจ้าเป็นผู้มีคุณสมบัติถูกต้องตามข้อบังคับทุกประการ

() 1.1 เป็นนักเรียนปัจจุบัน

() 1.2 เป็นครูอาจารย์

() 1.3 เป็นคนงาน – ภารโรง

ข้อที่2. ข้าพเจ้าขอถือหุ้นของกิจกรรม ธนาคารเพิ่มทรัพย์ซึ่งมีมูลค่าหุ้นละ.....บาท

2.1 ขอถือหุ้น จำนวน หุ้น

2.2 รับโอนหุ้นจาก.....สมาชิกเลขที่.....

จำนวนหุ้น.....หุ้น

ข้อที่3. ข้าพเจ้าสัญญาว่าจะชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า.....บาท และค่าหุ้น.....บาท

ทันทีที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิกได้

ข้อที่4. ข้าพเจ้าเป็นสมาชิกจะปฏิบัติตามข้อบังคับทุกประการ และพยายามส่งเสริมให้
กิจกรรมธนาคารเพิ่มทรัพย์โรงเรียน.....เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้สมัคร

(เอกสาร 2)

แบบประเมินพฤติกรรมตนเองในกิจกรรมธนาคารเพิ่มทรัพย์

ชื่อ ชั้น โรงเรียน

ที่	พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับการปฏิบัติ				
1	เก็บขยะที่พบเห็นโดยไม่ต้องให้ครูบอก	4	3	2	1	0
2	ทิ้งขยะในถังทุกครั้ง					
3	รักษาความสะอาดของบริเวณห้องเรียน อาคารเรียน					
4	คัดแยกประเภทของขยะและทิ้งลงในถังที่ถูกต้องทุกครั้ง					
5	การประดิษฐ์ของใช้จากขยะ					
6	ประดิษฐ์ของเล่นจากขยะ					
7	ประดิษฐ์ของประดับจากขยะ					
8	นำขยะและวัสดุเหลือใช้จากบ้านมาขาย					
รวม						

ระดับคุณภาพ

- 4 มากที่สุด หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง
- 3 มาก หมายถึง ปฏิบัติค่อนข้างบ่อยคะแนน
- 2 น้อย หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้งคะแนน
- 1 น้อยที่สุด หมายถึง ปฏิบัตินานๆ ครั้งคะแนน
- 0 ปรับปรุง หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลยคะแนน

เกณฑ์การประเมิน

- 27 - 32 คะแนน หมายถึงมากที่สุด
- 21 - 26 คะแนน หมายถึงมาก
- 15 - 20 คะแนน หมายถึงน้อย
- 1 -14 คะแนน หมายถึงน้อยที่สุด
- 0 คะแนน หมายถึงไม่เคยปฏิบัติเลย

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

(เอกสาร 3)

แบบบันทึกการรับซื้อขาย

ที่	สัปดาห์ที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.																	
	ลังกระดาษ			พลาสติก			อลูมิเนียม			ขวดเบียร์			ขวดน้ำ			ขวดขาว		
	ก.ก.	ราคา	เป็นเงิน	ก.ก.	ราคา	เป็นเงิน	ก.ก.	ราคา	เป็นเงิน	ก.ก.	ราคา	เป็นเงิน	ก.ก.	ราคา	เป็นเงิน	ก.ก.	ราคา	เป็นเงิน
1		3			3			1			0.4			6			0.5	
2		3			3			1			0.4			6			0.5	
3		3			3			1			0.4			6			0.5	
4		3			3			1			0.4			6			0.5	
5		3			3			1			0.4			6			0.5	
6		3			3			1			0.4			6			0.5	
7		3			3			1			0.4			6			0.5	
8		3			3			1			0.4			6			0.5	
9		3			3			1			0.4			6			0.5	
10		3			3			1			0.4			6			0.5	
11		3			3			1			0.4			6			0.5	
12		3			3			1			0.4			6			0.5	
13		3			3			1			0.4			6			0.5	
14		3			3			1			0.4			6			0.5	
15		3			3			1			0.4			6			0.5	
16		3			3			1			0.4			6			0.5	
17		3			3			1			0.4			6			0.5	
18		3			3			1			0.4			6			0.5	
19		3			3			1			0.4			6			0.5	
20		3			3			1			0.4			6			0.5	
21		3			3			1			0.4			6			0.5	
22		3			3			1			0.4			6			0.5	
รวม		3			3			1			0.4			6			0.5	

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(.....)

(.....)

(เอกสาร 4)
แบบบันทึกรายการรับซื้อขาย

ที่	สัปดาห์ที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.																	
	หนังสือพิมพ์			แก้วขาวแตก														
	ก.ก.	ราคา	เป็นเงิน	ก.ก.	ราคา	เป็นเงิน	ก.ก.	ราคา	เป็นเงิน	ก.ก.	ราคา	เป็นเงิน	ก.ก.	ราคา	เป็นเงิน	ก.ก.	ราคา	เป็นเงิน
1		2			0.5													
2		2			0.5													
3		2			0.5													
4		2			0.5													
5		2			0.5													
6		2			0.5													
7		2			0.5													
8		2			0.5													
9		2			0.5													
10		2			0.5													
11		2			0.5													
12		2			0.5													
13		2			0.5													
14		2			0.5													
15		2			0.5													
16		2			0.5													
17		2			0.5													
18		2			0.5													
19		2			0.5													
20		2			0.5													
21		2			0.5													
22		2			0.5													
รวม		2			0.5													

หมายเหตุ ราคาวัสดุเปลี่ยนแปลงได้ตามราคาท้องตลาด

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(.....) (.....)

กิจกรรมวันรำลึกพระคุณครู

แนวคิด

พิธีไหว้ครูจะจัดขึ้นทุกปีการศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้ระลึกถึงพระคุณของครูผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ก่อนที่จะมีการเรียนการสอนในแต่ละปี ซึ่งถือเป็นวัฒนธรรมประเพณีของไทยที่ควรอนุรักษ์ไว้ต่อไปและการจัดกิจกรรมวันไหว้ครูนั้น เป็นการแสดงถึงความกตัญญูต่อครูอาจารย์ที่มีพระคุณในแต่ละปีการศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามประเพณีที่ถูกต้อง
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความกตัญญูและการระลึกถึงพระคุณครู อาจารย์
3. เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและ จรรยาบรรณที่พึงงามให้แก่ นักเรียน
4. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีขวัญและกำลังใจในด้านการเรียน

ระยะเวลา

วันพฤหัสบดีที่ 3 หรือ 4 ของเดือนมิถุนายน

สถานที่

หอประชุมโรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)

สื่อ/อุปกรณ์

1. พานดอกไม้ พานรูปเทียน
2. ช่อดอกไม้รูปเทียน หรือพวงมาลัย

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนทุกคน

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. จัดประชุมผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อชี้แจงจุดมุ่งหมายคือ
 - 1.1 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามประเพณีที่ถูกต้อง
 - 1.2 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความกตัญญูและการระลึกถึงพระคุณครู

1.3 เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและ จรรยาบรรณที่พึงปรารถนาให้นักเรียน

1.4 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีขวัญและกำลังใจในการเรียน

2. กำหนดวันที่จัดกิจกรรมคือ วันพฤหัสบดีที่ 3 หรือ 4 ของเดือนมิถุนายน

3. ขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าสายชั้นเพื่อชี้แจงรายละเอียดแก่นักเรียนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมดังนี้

3.1 การจัดป้ายนิเทศแสดงความหมายของดอกไม้ที่ใช้ในวันไหว้ครู

3.2 การฝึกซ้อมขั้นตอนพิธีการ สวดมนต์ สวดบูชาครู ท่องคำปฏิญาณ

3.3 คัดเลือกตัวแทนนักเรียนถือพานดอกไม้รูปเทียนเพื่อทำการฝึกซ้อมการส่งพาน

ตามลำดับ

4. พิธีการไหว้ครูประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

4.1 คณะผู้บริหาร คณะกรรมการโรงเรียน คณะครูและนักเรียนร่วมกันประกอบพิธีกรรมทางศาสนาทำบุญตักบาตรในตอนเช้า

4.2 ภายหลังกิจกรรมหน้าเสาธง คณะผู้บริหาร คณะกรรมการโรงเรียน คณะครูและนักเรียน ร่วมกันที่หอประชุม

4.3 ตัวแทนนักเรียนนำกล่าวบทไหว้ครู ท่องคำปฏิญาณ และนักเรียนทุกคนกล่าวตาม

4.4 ตัวแทนนักเรียนแต่ละห้องนำพานมอบแด่คณะครูตามลำดับชั้นอนุบาล-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ชาย-พานรูป, หญิง-พานเทียน)

5. นิมนต์วิทยากร (เจ้าอาวาสวัดเทพอาวาส) บรรยายธรรม เรื่องความกตัญญู

6. มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เป็นแบบอย่างเรื่องความกตัญญู นักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์

7. ครูประจำชั้นทำแบบประเมิน สรุปผล

การประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมในวันรำลึกพระคุณครู

2. สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกต่อครูตลอดปีการศึกษา

3. สรุปจากแบบประเมิน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้นักเรียนสืบทอดประเพณีที่พึงปรารถนา

2. เพื่อให้นักเรียนได้น้อมระลึกถึงพระคุณของครู

3. เพื่อให้นักเรียนได้สืบทอดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา

4. เพื่อให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์

กิจกรรมวันแม่ลูกผูกสัมพันธ์

แนวคิด

วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ตรงกับวันที่ 12 สิงหาคม ของทุกปีหรือเรียกว่า “ วันแม่ “ เพราะสมเด็จพระนางเจ้า ฯ ทรงเปรียบเสมือนแม่ของไทยทั้งชาติ ซึ่งคอยดูแลปกป้อง ห่วงใยและให้ความเมตตากรุณาต่อชาวไทยทั้งชาติ ฉะนั้นในโอกาสนี้จึงเป็น วันที่ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้แสดงความกตัญญูต่อแม่ ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดและ นับเป็นครูคนแรกของลูกทุก ๆ คน

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนทุกคนเข้าใจและรู้พระคุณของแม่และตอบแทนพระคุณของแม่ได้
2. ชุมชนและโรงเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันสร้างสัมพันธ์ที่ดียิ่งขึ้น
3. ผู้ร่วมงานซาบซึ้งต่อพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และถวายความเคารพและความจงรักภักดีต่อพระองค์

ระยะเวลา

ช่วงระหว่างเดือน สิงหาคม ของทุกปี

สถานที่

หน้าเสาธง ห้องจัดนิทรรศการ หอประชุม ภายในบริเวณโรงเรียน

สื่อ/อุปกรณ์

1. ดอกมะลิ
2. ป้ายนิเทศ

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนของโรงเรียนเทศบาล ๓ (เทศบาลสงเคราะห์) ได้พามาเข้าร่วมกิจกรรม ในวันแม่ได้ไม่น้อยกว่า 70 %

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. ประชุมผู้รับผิดชอบกิจกรรม กำหนดหน้าที่ และกิจกรรม ดังนี้
 - 1.1 ฝ่ายบริหาร ทำหน้าที่ประสานงาน อำนวยความสะดวกแก่ทุกฝ่าย

1.2 ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่แจ้งวันเวลาที่จัดงาน จัดทำใบตอบรับการมาร่วม

งาน

1.3 ฝ่ายจัดการประกวดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ทำหน้าที่กำหนดรายละเอียดและตัดสินผลงาน

1.4 ฝ่ายพิธีการ ทำหน้าที่ประสานงาน จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในพิธีให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

1.5 ฝ่ายประเมินผล ทำหน้าที่ทำแบบประเมิน แจกจ่าย สรุปแบบประเมิน

2. จัดกิจกรรมการประกวดประเภทต่าง ๆ เพื่อฝึกทักษะนักเรียน และแสดงออกถึงความรู้สึกที่มีต่อแม่ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 เรียงความ หัวข้อแม่ของฉัน ทุกระดับชั้น

- ช่วงชั้นที่1 ความยาว 1/2 หน้ากระดาษ
- ช่วงชั้นที่2 ความยาว 1 หน้ากระดาษ
- ช่วงชั้นที่3 ความยาว 2 หน้ากระดาษ

2.2 คำขวัญ หัวข้อ แม่ ทุกระดับชั้น ความยาวไม่เกิน 20 คำ ส่งภายในวันและเวลาที่กำหนด

2.3 วาดภาพ หัวข้อ ฉันรักแม่ ทุกระดับชั้น ส่งภายในวันและเวลาที่กำหนด

- ช่วงชั้นที่1 ใช้สีเทียน ขนาดกระดาษสมุดวาดเขียนเล่มเล็ก
- ช่วงชั้นที่2 ใช้สีไม้ ขนาดกระดาษสมุดวาดเขียนเล่มใหญ่
- ช่วงชั้นที่3 ใช้สีน้ำหรือสีโปสเตอร์ ขนาดกระดาษสมุดวาดเขียนเล่มใหญ่

2.4 ร้องเพลง ทุกระดับชั้น มีเพลงที่กำหนดในการประกวด 4 เพลง คือ เพลงคำนำนม เพลงอิมม่อน เพลงแม่ เพลงเรียงความเรื่องแม่ ประกวดในวันและเวลาที่กำหนด

- ส่งตัวแทนห้องละ 1 คน
 - ตัดสินการประกวดเป็นช่วงชั้น ช่วงชั้นละ 5 รางวัล
- (รางวัลที่ 1,2,3 ชมเชย 2 รางวัล)

2. จัดนิทรรศการพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และผลงานของนักเรียนที่ได้รับรางวัล ตัดป้ายนิเทศ

3. จัดกิจกรรมถวายพระพรหน้าเสาธงนำโดยผู้อำนวยการโรงเรียนคณะครูและนักเรียนทุกคนหลังจากการทำกิจกรรมหน้าเสาธง

5. จัดกิจกรรมลูกกราบแม่และติดดอกมะลิให้แม่ภายในบริเวณหอประชุม

6. คณะครูและนักเรียนร่วมกันบำเพ็ญประโยชน์ โดยการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนและถนนใกล้เคียง เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล

7. ครูให้นักเรียนนำแบบสังเกตพฤติกรรม(เอกสาร 1) ให้ผู้ปกครองกรอกข้อมูลแล้ว
นำส่ง และร่วมกันสรุปประเมิน
8. ครูประจำชั้นกรอกแบบประเมิน สรุปผล

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ในวันจัดกิจกรรม
2. สัมภาษณ์แม่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนของลูก

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนเกิดสำนึกในความรัก และมีความกตัญญูต่อแม่
2. ผู้ปกครอง (คุณแม่) จำนวนหนึ่งในสามของนักเรียน และนักเรียนทุกคนมาร่วมกิจกรรม
วันแม่
3. ผู้ปกครองและนักเรียน (แม่กับลูก) ปฏิบัติต่อกันและกันดีขึ้นและมีความผูกพันพร้อมใจ
ในหน้าที่ของแต่ละฝ่าย

(เอกสาร 1)

แบบสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญู

จุดประสงค์

เพื่อสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

คำชี้แจง

1. ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องผลการปฏิบัติพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูของนักเรียนในระดับ 3,2,1 หรือ 0

2. ระดับการปฏิบัติพฤติกรรมมี 4 ระดับ ดังนี้

ระดับ 3 หมายถึง	ปฏิบัติทุกครั้ง
ระดับ 2 หมายถึง	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
ระดับ 1 หมายถึง	ปฏิบัติบางครั้ง
ระดับ 0 หมายถึง	ไม่ได้ปฏิบัติ

ชื่อ ชั้น โรงเรียน

ที่	พฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญู	ระดับการปฏิบัติ				ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		3	2	1	0	
1.	กราบไหว้พ่อ - แม่ ครู - อาจารย์ และผู้มีพระคุณ					
2.	แสดงกิริยาสุภาพอ่อนน้อมต่อผู้มีพระคุณ					
3.	ช่วยทำงานตามความสามารถเมื่อมีโอกาส					
4.	เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสอนด้วยความเต็มใจ และมีเหตุผล					
5.	แสดงความห่วงใยเอื้ออาทรต่อผู้มีพระคุณ					
6.	ไปเยี่ยมเยียนเมื่อมีโอกาส					
	รวม					
	เฉลี่ย					

ลงชื่อ.....ผู้ปกครอง

(.....)

ลงชื่อ.....ครูประจำชั้น

(.....)

กิจกรรมวันพุทธรักษา

แนวคิด

ความรักใคร่ผูกพันของนักเรียนกับคนในครอบครัว เป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงถึงความกตัญญู กตเวที และการเป็นคนดีของสังคม เพราะขณะนี้สถาบันครอบครัวในประเทศไทยค่อนข้างประสบกับปัญหา เช่นครอบครัวแตกแยก ความไม่เข้าใจกัน การหย่าร้าง

เพื่อให้ปัญหาเหล่านี้ลดน้อยลง จึงมีการจัดกิจกรรมวันพุทธรักษา เพื่อเป็นการฟื้นฟูคุณธรรมความกตัญญู ระหว่างพ่อและลูก ซึ่งจะเป็นผลดีต่อประเทศชาติสืบไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนแสดงความรัก และความผูกพัน ที่มีต่อพ่อ
2. เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความสามารถในการแข่งขันทักษะด้านต่าง ๆ เช่นเรียงความ คำขวัญ วาดภาพ เกี่ยวกับพ่อ
3. เพื่อให้นักเรียนเกิดจิตสำนึก ในการมีความกตัญญูกตเวทีต่อพ่อ

ระยะเวลา

เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม

สถานที่

หน้าเสาธง ห้องจัดนิทรรศการ หอประชุม ภายในบริเวณโรงเรียน

สื่อ/อุปกรณ์

1. ดอกพุทธรักษา
2. ป้ายนิเทศ

เป้าหมาย

นักเรียนของโรงเรียนเทศบาล ๓ (เทศบาลสงเคราะห์) ได้พาพ่อมาร่วมกิจกรรมได้ไม่น้อยกว่า 70 %

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. ประชุมผู้รับผิดชอบกิจกรรม กำหนดหน้าที่ และกิจกรรม ดังนี้
 - 1.1 ฝ่ายบริหาร ทำหน้าที่ประสานงาน อำนวยความสะดวกแก่ทุกฝ่าย
 - 1.2 ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่แจ้งวันเวลาที่จัดงาน จัดทำใบตอบรับการมาร่วมงาน
 - 1.3 ฝ่ายจัดการประกวดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ทำหน้าที่กำหนดรายละเอียดและตัดสินผลงาน
 - 1.4 ฝ่ายพิธีการ ทำหน้าที่ประสานงาน จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในพิธีให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
 - 1.5 ฝ่ายประเมินผล ทำหน้าที่ทำแบบประเมิน แจกจ่าย สรุปแบบประเมิน
2. จัดกิจกรรมการประกวดประเภทต่าง ๆ เพื่อฝึกทักษะนักเรียน และแสดงออกถึงความรู้สึที่มีต่อพ่อ มีรายละเอียดดังนี้
 - 2.1 เรียงความ หัวข้อพ่อ ทุกระดับชั้น
 - ช่วงชั้นที่1 ความยาว 1/2 หน้ากระดาษ
 - ช่วงชั้นที่2 ความยาว 1 หน้ากระดาษ
 - ช่วงชั้นที่3 ความยาว 2 หน้ากระดาษ
 - 2.2 คำขวัญ หัวข้อ พ่อของฉัน ทุกระดับชั้น ความยาวไม่เกิน 20 คำ ส่งภายในวันและเวลาที่กำหนด
 - 2.3 วาดภาพ หัวข้อ ฉันรักพ่อ ทุกระดับชั้น ส่งภายในวันและเวลาที่กำหนด
 - ช่วงชั้นที่1 ใช้สีเทียน ขนาดกระดาษสมุดวาดเขียนเล่มเล็ก
 - ช่วงชั้นที่2 ใช้สีไม้ ขนาดกระดาษสมุดวาดเขียนเล่มใหญ่
 - ช่วงชั้นที่3 ใช้สีน้ำหรือสีโปสเตอร์ ขนาดกระดาษสมุดวาดเขียนเล่มใหญ่
3. จัดนิทรรศการพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบัน
4. จัดกิจกรรมถวายพระพรหน้าเสาธงโดยผู้อำนวยการโรงเรียนคณะครูและนักเรียน
5. จัดกิจกรรมลูกกราบพ่อและติดช่อดอกพุทธรักษาให้พ่อภายในบริเวณหอประชุม
6. คณะครูและนักเรียนร่วมกันบำเพ็ญประโยชน์ โดยการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนและถนนใกล้เคียง เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล
7. ให้นักเรียนทำแบบประเมินพฤติกรรมตนเอง(เอกสาร 1) และร่วมกันอภิปรายสรุปผล
8. ครูกรอกแบบประเมิน สรุปผล

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ในวันจัดกิจกรรม
2. ประเมินจากแบบประเมินตนเอง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. นักเรียนเกิดความรัก ความผูกพัน และรู้จักแสดงออกถึงความกตัญญูทวดเวที่ต่อพ่อ

(เอกสาร 1)

แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับคุณลักษณะความกตัญญู

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่นักเรียนปฏิบัติจริงแต่ละรายการ

รายการพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ			
	ทุกครั้ง 3	บ่อยครั้ง 2	บางครั้ง 1	ไม่ได้ ปฏิบัติ 0
1. ไหว้พ่อ - แม่ก่อนโรงเรียนและกลับถึงบ้าน				
2. ไหว้ครู - อาจารย์เมื่อพบเห็น				
3. พุดจาสุภาพอ่อนหวานกับพ่อ - แม่ ครู - อาจารย์				
4. ตักบาตร ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้มีพระคุณ				
5. ช่วยพ่อ - แม่ทำงานบ้านตามความสามารถ				
6. ดูแลปรนนิบัติรับใช้พ่อ - แม่				
7. ปลอบประโลมใจเมื่อผู้มีพระคุณมีความทุกข์				
8. เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อ - แม่ ครู - อาจารย์				
9. ปฏิบัติตนเป็นคนดีไม่ให้พ่อ - แม่ ครู - อาจารย์ต้องกังวลใจ				
10. จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์				
รวม				
เฉลี่ย				

เกณฑ์การประเมิน 15 – 30 คะแนน ผ่าน
ต่ำกว่า 15 คะแนน ไม่ผ่าน

ลงชื่อ นักเรียน

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้ปกครอง

(.....)

[illegible]

เกณฑ์การประเมิน

4	คะแนน หมายถึง	ดีมาก	18 – 20	คะแนน	ดีเยี่ยม
3	คะแนน หมายถึง	ดี	15 – 17	คะแนน	ดี
2	คะแนน หมายถึง	พอใช้	11 – 14	คะแนน	พอใช้
1	คะแนน หมายถึง	ควรปรับปรุง	น้อยกว่า 11	คะแนน	ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เอกสารอ้างอิง

- กรมฝึกหัดครู. (2541). โครงสร้างของคุณลักษณะของจริยธรรม. กรุงเทพฯ: กรมการฝึกหัดครู
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมวิชาการ. (2541). คู่มือการเสริมสร้างค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมและวินัย ระดับ
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). การส่งเสริมรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย
ด้านความขยัน อดทน ประหยัดและออม. กรุงเทพฯ: กองวิจัยการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2544). คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง-ศีลธรรม ระดับมัธยม
ศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- งามนิตย์ สิริพงษ์. (2547). การส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียนของครูโรงเรียนพระวิสุทธิวงส์
อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉลอง จะระ. (2547). การพัฒนาดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.
- บุญมี จำปาทอง. (2547). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม
และค่านิยม เรื่องศีล 10 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้สื่อประสม. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.
- เบ็ญจมาศ เอี่ยมอ้อม. (2543). การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) กำแพงเพชร: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน
ถ่ายเอกสาร.

- ปรีชา ริโยธา. (2546). การพัฒนางานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นโดยใช้โครงการพัฒนาจิต ในโรงเรียนบ้านแฝกโนนสำราญ สำนักงานการ
ประถมศึกษาอำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.
- พิไลลักษณ์ ทองรอด. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับคุณธรรม
จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
ศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์.กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พีระพงศ์ เจริญพันธุ์วงศ์. (2541). การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยม
ศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนกระสังพิทยาคม
อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเกียรติ อนันต์สวัสดิ์. (2540). การพัฒนารูปแบบการสอนบูรณาการเพื่อส่งเสริมจริยธรรม
ของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อนุชิต เขิงจำเียร. (2545). คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะคนดีของนักเรียน
นักศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

**ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2532**

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายหลักที่จะปลูกฝังเยาวชนของชาติไทยให้มีคุณธรรม ระเบียบ วินัย ความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การดำรงส่งเสริมเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยตลอดจนความเป็นเอกราชความมั่นคงของชาติ เพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษา

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ 23 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 กระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบได้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2532 ”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่ปีการศึกษา 2532 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2520

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดที่ได้กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 หลักเกณฑ์ในการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

4.1 จะต้องเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเจริญและความมั่นคงของชาติ

4.2 จะต้องเป็นเพื่อวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

4.3 จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีวินัยของตนเอง

4.4 จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและนักเรียน

4.5 จะต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

4.6 จะต้องมีโครงการและระเบียบบังคับของกิจกรรม โครงการและระเบียบข้อบังคับจะต้องเป็นของสถานศึกษา

4.7 ทุกกิจกรรมจะต้องมีครูอาจารย์ในโรงเรียนเข้าร่วมรับผิดชอบ

ดำเนินการ

4.8 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมจะต้องเป็นบุคคลที่ปัจจุบันอยู่ในสถานศึกษา เว้นแต่วิทยากรที่อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา

4.9 การจัดให้มีกิจกรรมเลือกใดๆ หรือไม่ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษานั้นๆ

4.10 ให้สถานศึกษาควบคุมเรื่องการเงินหรือของพัสดุอื่นๆ ให้เป็นการประหยัดและเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศไทย

4.11 ในกรณีที่หัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่ากิจกรรมใดๆ ไม่เหมาะสมหรือมีการกระทำหรืออาจนำมาซึ่งภัยอันตรายต่อความมั่นคงของชาติให้หัวหน้าสถานศึกษาสั่งยกเลิกกิจกรรมนั้นๆ เสีย

ข้อ 5 ให้อธิบดีเจ้าสังกัดสถานศึกษานั้นๆ เป็นผู้รักษาตามระเบียบนี้

พลเอก มานะ รัตนโกเศศ

(มานะ รัตนโกเศศ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ตัวอย่าง ระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งชมรม

- ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบจัดตั้งชมรมของโรงเรียน.....”
- ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศใช้เป็นต้นไป
- ข้อ 3 ให้ครูรับผิดชอบงานต่างๆ เป็นครูที่ปรึกษาโดยตำแหน่ง
- ข้อ 4 ชมรมใดไม่มีครูรับผิดชอบ ให้หัวหน้าสถานศึกษาแต่งตั้งครูที่ปรึกษาขึ้น
- ข้อ 5 นักเรียนทุกคนต้องเป็นสมาชิกของชมรมใดชมรมหนึ่งเพียงชมรมเดียวตามความถนัดและความสนใจของตน
- ข้อ 6 ชมรมหนึ่งๆต้องมีสมาชิกไม่เกิน..... คน
- ข้อ 7 การรับสมัครเข้าชมรมให้คณะกรรมการอำนวยการสถานักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ
- ข้อ 8 ให้แต่ละชมรมมีคณะกรรมการบริหารชุดหนึ่ง ประกอบด้วย
ประธานชมรม	1 คน
รองประธานชมรม	1 คน
เลขานุการ	1 คน
ปฏิคม	1 คน
เหรัญญิก	1 คน
เจ้าหน้าที่ทะเบียน	1 คน
คณะกรรมการกลาง	1 คน
- ข้อ 9 แต่ละชมรมต้องมีครูที่ปรึกษา
- ข้อ 10 ในปีหนึ่งๆผู้ใดเป็นสมาชิกของชมรมใดแล้วจะเปลี่ยนแปลงชมรมไม่ได้
- ข้อ 11 สมาชิกของแต่ละกรรมการบริหารของแต่ละชมรม อยู่ตำแหน่งได้คราวละ 1 ปี
- การศึกษา
- ข้อ 12 เมื่อตำแหน่งกรรมการบริหารของแต่ละชมรมใดว่างลง ให้ประธานของชมรมนั้นเลือกสมาชิกเข้าดำรงตำแหน่งแทน
- ข้อ 13 หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารของสมาชิกชมรม ดังนี้
- 13.1 บริหารงานให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของชมรม
 - 13.2 จัดกิจกรรมเพื่อแสดงผลงานของชมรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
 - 13.3 สมาชิกทุกคนต้องร่วมมือกับชมรมที่ตนเข้าเป็นสมาชิกอยู่อย่างเต็มที่
- ข้อ 14 ให้คณะกรรมการการบริหารจัดตั้งชมรมต่างๆ ตามระเบียบของสถานักเรียน หมวด 6

ข้อ 1.2 ชมรมที่จัดตั้งขึ้น มีดังนี้

14.1 ชมรมห้องสมุด

14.2 ชมรมพัฒนาการ

14.3 ชมรมสิ่งแวดล้อม

14.4 ชมรมสหกรณ์

14.5 ชมรมอาหารกลางวัน

14.6 ชมรมวิชาการ

ข้อ 15 ให้แต่ละชมรมกำหนดเครื่องหมายประจำชมรมของตน

ข้อ 16 การยุบและการเพิ่มของชมรม ให้กระทำโดยคณะกรรมการซึ่งหัวหน้าสถานศึกษาแต่งตั้ง

ข้อ 17 การแก้ไข เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลงและยกเลิกข้อความใดๆ ในระเบียบนี้ให้กระทำได้โดยคณะกรรมการที่หัวหน้าสถานศึกษาแต่งตั้ง

ข้อ 18 ให้คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการนักเรียนเป็นผู้มีหน้าที่รักษาการตามระเบียบนี้

ตัวอย่าง

ข้อบังคับของห้องสมุดของโรงเรียน

ข้อ 1 ชมรมนี้เรียกว่า “ชมรมห้องสมุดโรงเรียน.....”ใช้ชื่อย่อว่า“.....”

ข้อ 2 ชมรมนี้จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.1 เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์โดยการศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง

2.2 เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน

2.3 เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่สมาชิกและผู้สนใจ

2.4 เพื่อบริการการใช้ห้องสมุดแก่นักเรียน ครู และผู้สนใจ

ข้อ 3 สมาชิกของชมรมนี้รับเฉพาะผู้ที่มีความสนใจและผู้ที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชมรม โดยไม่จำกัดเพศ วัย หรือชั้นเรียน

ข้อ 4 ผู้สมัครเป็นสมาชิกต้องสมัครเป็นลายลักษณ์อักษรยื่นต่อเลขานุการของชมรม เลขานุการนำรายชื่อเสนอต่อที่ประชุม เพื่อพิจารณาเข้ารับเป็นสมาชิก

ข้อ 5 ผู้ที่เป็นสมาชิกใหม่ได้ ต้องให้เสียงข้างมากของที่ประชุมรับรอง

ข้อ 6 สมาชิกจะต้องประชุมเป็นประจำ ถ้าขาดประชุมเป็นเวลาติดต่อกันถึง 3 ครั้ง โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ที่ประชุมอาจมีมติให้ขาดจากสมาชิกภาพได้

ข้อ 7 ชมรมจะมีการปรับปรุงทะเบียนสมาชิกใหม่ในต้นปีการศึกษาทุกปี

ข้อ 8 คณะกรรมการชมรม จะต้องประกอบด้วยประธาน รองประธาน เลขานุการ ทรัพย์สิน กรรมการ และที่ปรึกษา

ข้อ 9 การคัดเลือกเจ้าหน้าที่ให้ใช้เสียงข้างมากของที่ประชุม

ข้อ 10 เจ้าหน้าที่อาจลาออกจากตำแหน่งได้โดยยื่นใบลาออกต่อเลขานุการชมรม

ข้อ 11 ในกรณีตำแหน่งต่าง ๆ ว่างลงให้มีการประชุมเลือกตั้งซ่อมแทนโดยไม่ชักช้า

ข้อ 12 ให้รองประธานเป็นผู้เสนอโครงการกิจกรรมชุมนุมต่อที่ประชุม

ข้อ 13 ในเดือนหนึ่งจะมีการประชุม 2 ครั้ง คือในวันที่ 1 และวันที่ 16 ของเดือน ถ้าวันที่ 1 และวันที่ 16 ตรงกับวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ให้เลื่อนไปเป็นวันจันทร์

ข้อ 14 ประธานชมรมอาจเรียกประชุมพิเศษนอกเหนือจากการประชุมปกติได้ทุกเมื่อ

ข้อ 15 สมาชิกจะต้องเสียค่าบำรุงชมรม ภาคเรียนละ 1 บาท การเปลี่ยนแปลงค่าบำรุงจะกระทำได้เมื่อมีมติ 2 ใน 3 ของสมาชิกทั้งหมดเห็นชอบ

ข้อ 16 การใช้จ่ายเงินบำรุง ต้องใช้จ่ายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของชมรม และควรได้รับความเห็นชอบจากที่ปรึกษาชมรมด้วย

ข้อ 17 เงินที่ได้มาจากผู้บริจาค จะต้องใช้จ่ายให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้บริจาค

ข้อ 18 ประธานชมรมอาจเลือกตั้งอนุกรรมการไปพิจารณาหรือดำเนินการจัดกิจกรรมของชมรมได้

ข้อ 19 ข้อบังคับนี้จะแก้ไขได้ต่อเมื่อมีเสียงข้างมากถึง 2 ใน 3 ของสมาชิกทั้งหมด

ข้อ 20 หากชมรมนี้จะต้องล้มด้วยประการใด ๆ ก็ดี ทรัพย์สินทั้งหมดของชมรมจะต้องส่งคืนให้แก่โรงเรียนทั้งหมด

บรรณานุกรม

- กนกพรรณ บุญธรรม. (2540). พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กรมการฝึกหัดครู. (2541). โครงสร้างของคุณลักษณะของจริยธรรม. กรุงเทพฯ: กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมวิชาการ. (2541). คู่มือการเสริมสร้างค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมและวินัย ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- . (2545). คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรมสามัญศึกษา. (2539). ขอบข่ายหน้าที่รับผิดชอบการบริหารงานปกครอง. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
- กรมสามัญศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์. (2543). แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). การส่งเสริมรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความขยัน อดทน ประหยัดและออม. กรุงเทพฯ: กองวิจัยการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2544). คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง-ศีลธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- . (2545). หลักสูตรการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- โกสินทร์ รังสยาพันธ์. (2531). ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ศิรีบุญ จงวุฒิเวศย์; และมาเรียม นิลพันธ์. (2542). รายงานการวิจัยและการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลและรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มส.). นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- งามนิตย์ สิริพงษ์. (2547). การส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียนของครูโรงเรียนพระวิสุทธีวงศ์อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จตุพร ศิลาเดช. (2543). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

- จินตนา บุญบงการ. (2545). จริยธรรมทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำนง อาศิริวัจน์. (2530). ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อจริยธรรมที่คาดหวังกับจริยธรรมที่ปฏิบัติจริงของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 9 ปีการศึกษา 2529. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ฉลอง จะระ. (2547). การพัฒนาดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชม ภูมิภาค. (2535). บทความวิทยุกระจายเสียงของสมาคมการศึกษาแห่งชาติ “ชุดการศึกษาเพื่อคุณธรรม”. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- เชาว์ พันธุ์น้อย. (2523, มี.ค.). สังคมกับพื้นฐานเกี่ยวกับจริยธรรม. วารสารคุรุสาร วิทยาลัยครูเพชรบุรี. 4(4): 7.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมการวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- . (2543). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมการวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- . (2544). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมการวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ทวีร์สมิ์ ธนาคม. (2531). ชีวิตประหยัด. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ทองชุบ ศรีแก้ว. (2545). คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนมัธยมศึกษา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนัย ไกรทอง. (2545). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขต พระนครใต้. ในการรายงานการประชุมสัมมนาทางวิชาการศึกษา ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 22-27 มกราคม 2545 ณ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ธรรมบุญโรงเรียนเทศบาล3 (เทศบาลสงเคราะห์). (2546). ประวัติโรงเรียน. ราชบุรี.

- นนุช เทศทอง. (2547). *คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 7*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ. สืบค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2548, จาก http://dcms.thails.or.th/object/22/html_metadata/22_181.html
- บุญมี จำปาทอง. (2547). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เรื่องศีล 10 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้สื่อประสม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเกื้อ คอระหาเวช. (2531). *นวัตกรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ: เจริญวิทยาการพิมพ์.
- เบญจมาศ เอี่ยมอิม. (2543). *การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) กำแพงเพชร: บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี ตั้งใจดี. (2540). *การสร้างแบบสังเกตคุณธรรมด้านความใฝ่รู้ ความมีระเบียบวินัย ความอดทนและการตรงต่อเวลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา ริโยธา. (2546). *การพัฒนางานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้โครงการพัฒนาจิต ในโรงเรียนบ้านแฝกโนนสำราญ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขียงยี่น จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน; และคนอื่น ๆ. (2539). *เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2548). *การศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างความซื่อสัตย์*. สืบค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2548, จาก www.moe.go.th/web-tanom/article-panom/-11.htm
- พระมหาอดิสร ธิรสีโล. (2540). *คุณธรรมสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์.
- พริ้มเพรา คงธนะ. (2537). *รายงานการวิเคราะห์หนังสือและคู่มือวิชาการงาน การดูแลรักษาบ้าน มัธยมศึกษาปีที่ 1,2 และ 3*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

- พิไลลักษณ์ ทองรอด. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์. กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พีระพงศ์ เจริญพันธุ์วงศ์. (2541). การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนกระสังพิทยาคม อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ผกา สัตยธรรม. (2544). คุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัส นิมมณี. (2547). การศึกษาการรับรู้ของนักเรียนเตรียมทหารในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล. (2545). การจัดอาชีวศึกษาโดยบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- เริงชัย จงพิพัฒน์สุข. (2543). คู่มือผู้ปกครองและครู. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- รุจิรี ภูสาระ, และคณะ. (2543). แบบเรียนแนวหน้าชุดพัฒนากระบวนการหลักสูตรใหม่กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 6. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วิโรจน์ สุวรรณรัตน์. (2546). คู่มือการเขียนแผนการสอนรายวิชา โดยเน้นการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมสำหรับครูวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันสชาติ สุวรรณทอง. (2548). ทักษะของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาบุรีรัมย์. กรุงเทพฯ: สืบค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2548. จาก www.LOCAL/TEMP/50CRL6NC.HTML
- ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์; และคนอื่น ๆ. (2535). เส้นทางความก้าวหน้าของข้าราชการครู: กรุงเทพฯ: ประดิพัทธ์การพิมพ์.

- ศรินยา ชัยเพียรเจริญกิจ. (2530). ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการประหยัดของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลกันยานุกูลจังหวัดชลบุรี. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเกียรติ อนันต์สวัสดิ์. (2540). การพัฒนารูปแบบการสอนบูรณาการเพื่อส่งเสริมจริยธรรม
ของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- สมพร เทพสิทธิ์า. (2542). คุณธรรมและจริยธรรม. กรุงเทพฯ: สมชายการพิมพ์.
- สายัณห์ ตริอุดม. (2545). คู่มือปฏิบัติงานครูจ้างสอนวิทยาลัยการอาชีพบ้านแพ้ว. สารนิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2520). การบริหารกิจการนักเรียน. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิษณุโลก.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ
(พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- อนุชิต เชิงจำเนียร. (2545). คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะคนดีของนักเรียน
นักศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เอกวุฒิ ไกรมาก. (2541). การสร้างคู่มือในการจัดหาและใช้ประโยชน์วิทยากรท้องถิ่นสอนวิชา
ช่างอุตสาหกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
(อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- อำนวย เกาตระกูล. (2541). คู่มือการเขียนแผนการสอนเพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพ
อาชีวศึกษา. เชียงใหม่: เอ็มพันธ์.
- Cranley, Mary Elizabeth. (2003, November). Tessaban School: the Moral life of a Thai
Primary School. *Dissertation Abstracts International*. 64(5) : 1531-A.
- Gifford, Nancy Kay Teresa. (1993, July). The Relationship of Moral Reasoning Level
Of Learning Environment. *Dissertation Abstracts International*. 54(1) : 59-A.
- Hick , Willie Mae. (1998, July). Personnel Policy and Procedural Manual, *Dissertation
Abstracts International*. 5(12): 1981-A.

- Narvaez, Darcia F.E. (1993, May). Moral Reasoning and Memory for General Content And Moral Arguments in Narratives (text Recall). *Dissertation Abstracts International*. 54(1): 59-A.
- Reall, Michael John. (1993, November). The Relationship of Cognitive Moral Development Moral Reasoning and Moral Conduct of Business Students in a Competitive Environment . *Dissertation Abstracts International* 54(5): 1860-A.
- Shores, Harl R.. (1962). *Instruction Materiaes*; An Instructional For Teacher. New York : The Ronald Press.
- Webster. (1983). *Webster s New Twentieth Century Dictionary of The English Language Unabridged*. 2nd ed. New York : Prentice Hall.

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบโครงสร้างหัวข้อของคู่มือ

1. อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี	ตำแหน่งอาจารย์
ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. พระครูศรีธรรมวาที
(พระมหาศักดิ์ อัครปัญญา)	ตำแหน่งรองเจ้าคณะอำเภอเมืองราชบุรี
จังหวัดราชบุรี
3. นางประทุม เพ็ญวัฒนา	ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับ 9
โรงเรียนเทศบาลวัดไทรอารีรักษ์(มณีวิทยา)
เทศบาลเมืองโพธาราม
5. นางพจนพร จิตเจริญทวีโชค	ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับ 8
โรงเรียนบ้านท่ามะขาม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1
4. นางสาววัลย์ เจริญผล	ตำแหน่ง ครู คศ. 4
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
เทศบาลเมืองราชบุรี

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาสาระของคู่มือ

1. นางสาวลลิต เทพอวยพร	ตำแหน่ง ครู คศ. 3
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
เทศบาลเมืองราชบุรี
2. นางอรสา ศัสตราพฤกษ์	ตำแหน่ง ครู คศ. 3
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
เทศบาลเมืองราชบุรี
3. สุดาร์ตน์ โชติศิริคุณวัฒน์	ตำแหน่ง ครู คศ. 3
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
เทศบาลเมืองราชบุรี
4. นางอารี เอกรักษ์ทวีคุณ	ตำแหน่ง ครู คศ. 3
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
เทศบาลเมืองราชบุรี
5. นางเพ็ญแข จำนันทอง	ตำแหน่ง ครู คศ. 2
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
เทศบาลเมืองราชบุรี

ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

ผู้บริหารโรงเรียน

1. นายเดชา จิยะจันทร์
ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 1
(วัดสัตตนาถปรัวัตร)
เทศบาลเมืองราชบุรี
2. นางพรณี อู่อรุณ
ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 2
(วัดช่องลม)
เทศบาลเมืองราชบุรี
3. นายศักดิ์ระพี สายบัว
ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 3
(เทศบาลสงเคราะห์)
เทศบาลเมืองราชบุรี
4. นางสาวศรีสุตา ประเคนรี
ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 4
(วัดมหาธาตุวรวิหาร)
เทศบาลเมืองราชบุรี
5. นายสนธิ มุสิกะศิริ
ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5
(พหลโยธินรามินทรภักดี)
เทศบาลเมืองราชบุรี

ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสมของคู่มือ ศึกษานิเทศก์

1. นายสุนทร ป้านสกุล	ตำแหน่งศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสรสงคราม
2. นายนิเวศ เจริญศักดิ์	ตำแหน่งศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสรสงคราม
3. นางนัยนา สุขประเสริฐ	ตำแหน่งศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสรสงคราม
4. นางสาวเกษศิริรินทร์ ศรีสัมฤทธิ์	ตำแหน่งศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสรสงคราม
5. นางสาวสายใจ เจียมสุวรรณ	ตำแหน่งศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสรสงคราม

ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

ครูผู้สอน

1. นางเพ็ญพิศ ไพศาลนันท์	ตำแหน่ง ครู คศ. 2
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
เทศบาลเมืองราชบุรี
2. นางสาวชุลี พุทธประสิทธิ์	ตำแหน่ง ครู คศ. 2
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
เทศบาลเมืองราชบุรี
3. นางสาวอารีย์ รัตนากร	ตำแหน่ง ครู คศ. 2
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
เทศบาลเมืองราชบุรี
4. นางสุรางค์ จันชนะ	ตำแหน่ง ครู คศ. 2
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
เทศบาลเมืองราชบุรี
5. นางอวยพร บัวหลวง	ตำแหน่ง ครู คศ. 2
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
เทศบาลเมืองราชบุรี
6. นางสาวอุไร เรืองงาม	ตำแหน่ง ครู คศ. 2
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
เทศบาลเมืองราชบุรี
7. นางศิริรัตน์ ชื่นกลิ่นรูป	ตำแหน่ง ครู คศ. 2
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
เทศบาลเมืองราชบุรี
8. นางสาวพัชรี มหาแก้ว	ตำแหน่ง ครู คศ. 2
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
เทศบาลเมืองราชบุรี
9. นางปรางณี จันท์เกิน	ตำแหน่ง ครู คศ. 2
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
เทศบาลเมืองราชบุรี
10. นางโสภี ป่านสกุล	ตำแหน่ง ครู คศ. 1
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
เทศบาลเมืองราชบุรี

แบบประเมินความเหมาะสมของกลุ่ม

คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี

ในการตรวจสอบ ความเหมาะสมของคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม
ก่อนนำไปใช้ ผู้ศึกษาได้ขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบประเมินทุกท่านศึกษารายละเอียดของคู่มือ
ให้เข้าใจก่อนตอบแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ โดยขอให้ผู้ตอบแบบประเมินให้ข้อมูลให้
ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

คำชี้แจง แบบประเมินแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

แบบประเมินความเหมาะสมของกลุ่ม
คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน
โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับข้อมูลที่เป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ประเมิน

ตำแหน่ง

- ☐ ผู้บริหารโรงเรียน
- ☐ ศึกษานิเทศก์
- ☐ ครูผู้สอน

ตอนที่ 2

แบบประเมินความเหมาะสมของกลุ่ม

คำชี้แจง โปรด / ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ที่	ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
		1	2	3	4	5
1	คู่มือมีความเหมาะสมในรายละเอียดของเนื้อหาสาระมีความเป็นไปได้ในการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียน					
2	คู่มือมีความเหมาะสมในรายละเอียดด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนและครูอย่างหลากหลาย					
3	คู่มือมีความเหมาะสมในด้านการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน					
4	การจัดลำดับหรือขั้นตอนของเนื้อหาที่มีความเหมาะสม					
5	การจัดลำดับหรือขั้นตอนของกิจกรรมนักเรียนในคู่มือมีความเหมาะสม					
6	การจัดลำดับขั้นตอนของการประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมีความเหมาะสม					
7	รายละเอียดของเนื้อหาที่กำหนดไว้มีความเหมาะสมและครอบคลุมที่จะนำไปปฏิบัติ					
8	รายละเอียดของกิจกรรมที่กำหนดในคู่มือมีความหลากหลายและเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติ					
9	รายละเอียดของการประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในคู่มือมีความเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติ					

ที่	ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
		1	2	3	4	5
10	รายละเอียดและขั้นตอนของกิจกรรมที่จัดทำมีความเหมาะสมในการสร้างเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมความซื่อสัตย์					
11	รายละเอียดและขั้นตอนของกิจกรรมที่จัดทำมีความเหมาะสมในการสร้างเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมความกตัญญู					
12	รายละเอียดและขั้นตอนของกิจกรรมที่จัดทำมีความเหมาะสมในการสร้างเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมความประหยัด					
13	แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ประหยัดและความกตัญญู มีความชัดเจนสมบูรณ์					
14	คู่มือที่จัดทำขึ้นมีเนื้อหาสาระ กิจกรรม และการประเมินพฤติกรรม สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์					
15	คู่มือที่จัดทำขึ้นมีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมของนักเรียนในสถานศึกษา					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ตำแหน่ง.....

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นางสาวกิริติกานต์ พุทธอร่าม
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2514
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	32/37 ถนนแม่จันทน์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
ตำแหน่ง	ครูอันดับ คศ. 1
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์) อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2539	ปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) ภาษาไทย สถาบันราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2549	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ